

₹30

దక్కన్

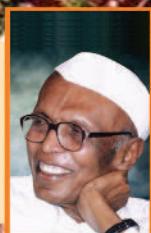
సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

ల్యూండ్

99

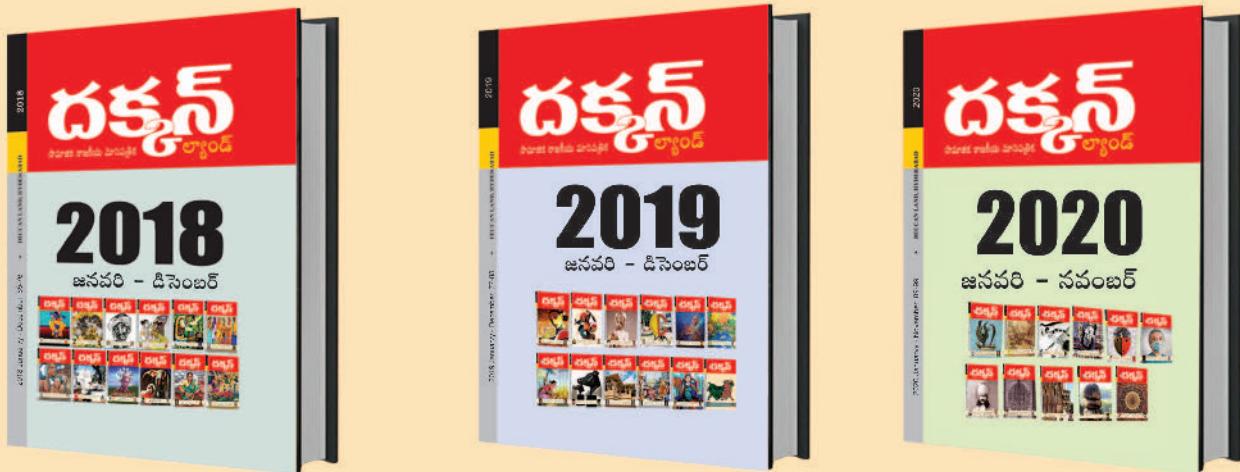
- అభివృద్ధిపెటు అడవివిడ్లు
- అలంపురం ప్రత్యుత్సాహనం
- మాధ్యంతో పోరాదిన దా॥ పొచ్.నరసింహయ్య
- సామాజిక సేవనా? వాణిజ్య కార్యకలాపమా?

దక්ෂ ఎనిమిచి సంవత్సరాల ప్రస్తావం...

తెలంగాణ ఉద్యమ కాలంలో ఆచిర్భవించిన 'దక්ෂల్యాండ్' మానసపుత్ర 2020 నవంబర్ సంచితతో 99 నెలలు వూర్లు చేసుకుంటి, ఈ ఎనిమిచి సంవత్సరాల కాలంలో తెలంగాణ భావజాలాన్ని వ్యాప్తిచేసి, పునర్వ్యాపా అవసరాన్ని చూచి చేప్పిందుకు 'దక්ෂల్యాండ్' కృషి చేసింది. ఇప్పటి పరికల్పనల వెలువడిన సంచితాలను 12 నెలలకు ఒక సంపూచీగా (2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020) రూపొందించి పొరకల కోరిక మేరకు అంచిస్తున్నాము. భవిష్యత్తులో వ్యాప్తి సంచితాలను కూడా ఇదేవిధంగా శీసుకుప్పుమని తెలియజేస్తున్నాము. ఆసక్తికలవారు ఒక్కి సంపూచీలి రూ.400/-లకు ఎందివ్యు ప్రార్థిత ఛాళ్ళలు అదసం. 'ఇంసెన్సెన్సెన్' ఆమోదం పొందిన 'దక්ෂల్యాండ్' మానసపుత్ర పట్ల మాపుతున్న ఆదరణకు ధన్యవాదాలు.

సంకలనాలు పొందేందుకు మూడి విరులాపు:

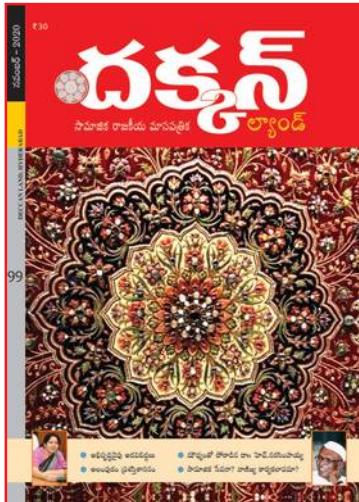
ఎడిటర్, 'దక්ෂల్యాండ్'
3-6-712/2, స్టీల్ నెం.12,
హిందూరుట్లుగుర్లు,
హైదరాబాదు-500029, తెలంగాణ
మొబైల్: 9030626288

Email: desk.deccan@gmail.com
Website: www.deccanland.com

అన్నిలైన్ రాక్రూ చాల్జింపుకోసం:

NAME : DECCAN LAND
BANK : KOTAKMAHINDRABANK
ACCOUNT NO : 7111218829
IFSC CODE : KKBK0000555
BANK CODE : 000555
MICR CODE : 500485007

జర్దోసి

జర్దోసి అనేబి ఒక రకం ఎంబ్రాయిడరీ. భారత దేశంతో పాటుగా ఇరాన్, అజార్స్‌బ్రైజాన్, ఇరాక్, కువైత్, ఉల్ఫా సెంట్రల్ ఆసియా, పాకిస్థాన్, బంగా దేశాలలో ఇని బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉంది. జోర్దోసి అనేబి అందమైన మెటల్ ఎంబ్రాయిడరీ. ఒకప్పుడు భారతదేశంలో రాజులు, కులీన వర్గాల వారు బీచ్ ఎంతగానో ఉపయోగించేవారు. రాజులు ఉపయోగించే పెంటలు అందంగా తీవ్రానిద్దేందుకు వుడా ఈ కళను వినియోగించుకున్న దాఖలాలు ఉన్నాయి. కత్తి పిడి, వాల్ ప్రోటింగ్స్, ఏనుగు అంబాలీ, గుర్రపు స్వాలీ జీను లాంబీవాల్స్‌పై జర్దోసి కళ కనువిందు చేస్తుం టుంబి. బంగారం, వెండి దారాలను వినియోగించి పెద్ద పెద్ద డిజైన్లను తయారు చేస్తారు. విలువైన రాళ్ళు, ముత్కులను పాండగడం ఈ కళకు అదనపు హాంగులు సమకూరు స్థుంబి. ఆరంభంలో బంగారు ఆకులు, వెండి తీగలతో కళాకారులు అద్భుత కళాకృతులను రూపొందించి నప్పుటికీ నేడు మాత్రం ఎక్కువగా బంగారు లేదా వెండి పాలిష్ తో కూడిన రాగితీగను, వెండి దారాలను వినియోగిస్తున్నారు. జర్దోసి అనే పల్చియున్ పదానికి అర్ధం బంగారం తీగతో కుట్టడం. జార్ అంటే బంగారం, దీంజి అంటే ఎంబ్రాయిడరీ.

"CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.

Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288

E-mail: desk.deccan@gmail.com website : www.deccanland.com

విశ్వనగరంగా ప్రాదరాబాద్

గతంలో నవోబాక్టా పహార్గా.. ఆధునిక కాలంలో ప్రాటిక్ నిటీగా.. భవిష్యత్తులో విశ్వనగరంగా ఎగిగేందుకు మన ప్రాదరాబాద్ శరవేగంగా అడుగులు వేస్తోంది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత దశాబ్దాలుగా ప్రాదరాబాద్లో ఉన్న సమస్యలను ఒక్కటిగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం పరిష్కరిస్తూ... దేశంలోనే ప్రాదరాబాద్ పట్టణాన్ని నెంబర్ వన్ స్టానానికి తీసుక్కించుకు అపర్మిశలు కృషి చేసున్న రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కేసిఆర్, మునిపల్ పట్టణాభివృద్ధి శాఖ & ఐటీ మంత్రి కేటీఆర్కు అభివందనాలు. ప్రాదరాబాద్ నగరం అన్నిరంగాల్లో మేటిగా నిచిచేందుకు అద్భుత కొశలాన్ని ప్రదర్శిస్తూ ఒక దేశ రాజధానికి కావాల్సిన అన్ని వసతులు, సాకర్యాలు ప్రాదరాబాద్లో మెందుగా ఉన్నాయిని నిరూపించేందుకు ప్రత్యేక తపన పదుతున్న మంత్రి కేటీఆర్కు హృదయపూర్వ కృతజ్ఞతలు. ప్రాదరాబాద్ పట్టణ ప్రణాళిక గురించి ప్రభుత్వం గత ఆరు సంవత్సరాలుగా పెట్టిన ఖర్చులను, అభివృద్ధిని గణంకాలుగా మంత్రి కేటీఆర్ మాటల్లో అందించిన కట్టు ప్రభాకర్ గారికి, దక్ష్మిల్యాండ్ మాసపత్రికకు ధన్యవాదలు.

- ఎ. వెంకట్, ప్రాదరాబాద్

మరవలేని మట్టివాసన

మనది వ్యవసాయక దేశమనీ, గ్రామీణ వ్యవసాయ వ్యవస్థ దేశానికి వెన్నెముక అని, రైతేరాజనీ, రైతులేనిది దేశం లేదని సంపాదకీయం ద్వారా గుర్తు చేసిన యం. వేదకుమార్గారికి సమస్యలు. సంపాదకీయం చదువుతున్నంత నేపు మళ్ళీ వ్యవసాయం లోని పాత జ్ఞాపకాల్చోకి వెళ్లినాము. ఆనాటి గొలుసుకట్టు చెరువులు, మోటటావులు, నాటి విత్తన శుధి, ఎరువుల కంపోస్ట్ విధానం ఇలా చాలా చక్కటి విషయాలు గుర్తుకు చేసింది దక్ష్మిల్యాండ్. నేటికెనా పాలకులు వ్యవసాయానికి సామాజిక గారివం ఇచ్చి, పంట భీమా సొకర్యం, మద్దతు ధర, గ్రామీణ సభీటిలు, పంట కొనుగోలు సొకర్యాలు కల్పించి రైతుకు బతుకు భరోసా ఇప్పు గల్లితే ప్రపంచానికి

పరిశోధకులకు నుభవార్త

దక్ష్మిల్యాండ్ మాసపత్రిక ISSN (International Standard Serial Number) అమోదం పొందినదని తెలియజేయానికి సంతోషిస్తున్నాం. మా ISSN 2581-3188. ప్రముఖ, చెత్తాపొక, పాలశోధకులు తమ పరిశోధనాత్మక, విశ్లేషణాత్మక రచనలను ప్రచురింపజేసి వినియోగించుకోవడం ద్వారా ప్రాచుర్యం చేసుకోవడానికి ఈ సదవకాశాన్ని సభ్యించియోగపురుచుకోవాలని కోరుతున్నాం.

భారతదేశం అన్నపూర్ణగా వెలుగొందుతుంది. జై కిషాన్ అనే నినాదానికి సార్థకత ఏర్పడి దైత్యే రాజుగా నిలబడతాడు.

- వెంకటస్వామి, మెదక్

నగరంలో ఇరాన్ సంస్కృతి

ప్రాదరాబాద్ నగరానికి డచ్, ల్రిటీష్, పోర్చుగల్, ఫ్రెంచ్ లాంటి యూరోపియన్ దేశాల నుంచి, వ్యాపారులు, కంపెనీ అధికారులు పచ్చి, ఇక్కడి పనులను దోచుకొల్పారు. అయితే ఏషియన్ దేశాల నుంచి పచ్చిన వారు మాత్రం ఇక్కడి వారితో మమేకుమయింద్రు. ఇరాన్, టర్కీల సంబంధాలు ఇచ్చిపుచ్చుకునే రీతిలో సాగాయి. గోల్కొండ నవాబులు కుతుమ్చోస్సులు ఇరాన్ నుంచి పచ్చింద్రు. అసఫ్ జాహిలు చివరి నిజామ్ కాలంలో టర్కీతో సంబంధ బాంధవ్యాలు ఏర్పరుచున్నారు. ఇరాన్-ప్రాదరాబాద్ మధ్య గాధమైన సంబంధాలు పెనువేసకపోయాయి. వీరి అనుబంధంలోనే 427 ఏండ్ల ల్రీతమే అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ప్రాదరాబాద్ నగరం నిర్మించబడింది. ప్రాదరాబాద్ మగ్గ పోసిన ఇరానీ వ్యాసంలో రచయిత సంగిశెట్టి ల్రీనివాన్ ప్రాదరాబాద్ చరిత్ర గురించి చాలా చక్కగా విశ్లేషించారు.

- రఘున్, ప్రాదరాబాద్

దాచుకో దగ్గ పత్రిక మన దక్ష్మిల్యాండ్

పట్టు పెద్దటిబులేసు రాసిన 'కజి టెక్నాలజీ', ఈమని శివసాగిరెడ్డి - విష్ణుకుండి గోవిందవర్య తుమ్మలగూడెం రాగిరేకు శాసనం, పరవస్తు లోకేస్టర్ - పట్టుంలో పొలిబండా, ల్రీమాజు హరగోపాల్ - తెలంగాణానేలిన శంకరగందరస కొత్త చరిత్ర, సువేగా - దక్ష్మి శిలలు, చరిత్ర -బీట్రీ, కట్టు ల్రీనివాసరావు - మల్యాలరెడ్డి రాజధాని సంకీస్పరుం తామ్రశాసనం, మంగారి రాజేందర్ - అనామకంగా.. అన్యాయంగా, నాగసూరి వేఱగోపాల్ - సైన్సు మాధనమ్మకం, లచ్చయ్ - ప్రకృతే నియంత్రిస్తుంది!, ద్వారపల్లి సత్యనారాయణ - పుష్ట క్లేట్రం మరికల్ మార్లి, రామపు పుష్ట జ్వారం ఇలా ఏ వ్యాసం చూసినా దేనికదే ప్రత్యేకంగా అన్ని వర్ధాల వారికి అన్నట్లుగా చాలా విషయాలు తెలియజేస్తుంది. దక్ష్మిల్యాండ్ పత్రిక యజమాన్యానికి, సిబ్బందికి ప్రత్యేక ధన్యవాదలు.

- తి. సచిన్, కరీంనగర్

దక్ష్మిల్యాండ్కు ISSN అమోదం

రచయితలు తమ రచనలను పంపవలసిన చిరునామా :

“చంద్ర్మ” 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029 Telangana.

సంపుంచవలిన ఆఫీస్ ఫోన్ : 9030626288
E-mail: desk.deccan@gmail.com

website: www.deccanland.com - ఎడిటర్

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపత్తి: 9 సంచిక: 3 పేజీలు: 60

నవంబర్ - 2020

సంపాదకులు

మసికోండ వేదకుమార్

9848044713

editordeccan@gmail.com

సహాయ సంపాదకులు

కట్టు ప్రభాకర్**జాగ్రత్త విలి****సర్ఫ్యూషన్ లేపన్****పాచ్. మొహన్లాల్**

వాణిజ్య ప్రక్రటిసులు

సయ్యద్ శైజర్ భాష

9030626288

ఫాటోస్రూఫర్

టి.ఎస్.మి

8374995555

కవిపేటి

జర్డోసి

చెత్తులు

కూర్కు త్రీసిహన్

layout & composing @

CHARITHA IMPRESSIONS

printed @ DECCAN PRESS

ఆజమాబాద్, హైదరాబాద్ - 500 020.

కార్బూలయ బిరునామా

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12,
Himayatnagar, Hyderabad - 500 029
TELANGANA

Mobile: 9030626288 Fax: 040-27635644

E-mail: desk.deccan@gmail.com
website : www.deccanland.com

కృతజ్ఞతలు

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రికకు
సలహోలు, సూచనలు అందించిన
డా॥ ఎన్. రఘుకు మా కృతజ్ఞతలు.

లీఫపలి వేజెల్స్ ...

ముందుముల నరసింగరావు	షబ్దాల్ఫీల్ వెంకటరంగారావు	6
ఇంటీగ్రేట్డ్ మాస్టర్ప్లాన్ ఒక్సట్ పరిష్కారం (ఐడిఎల్ఎయిల్)	ఎం. వేదకుమార్	7
రేమాండ్ పటాలాన్ని ముప్పుతిప్పలు పెట్టిన రాజు సదాశివరద్ది ... సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్		9
అలంపురం ప్రశ్నిశాసనం	ఈశుని శివనాగిరెడ్డి	13
అంగళ రత్నాలు అమ్మినాలిచట 'కార్బూల్'	పరవస్తు లోకేష్వర్	17
బంగారు తీగల 'జర్డోసి'	చరిత	20
టంగుటూరులో లడ్డలూలి బైన శాసనం	శ్రీరామోజు పారగోపాల్	21
సామాజిక సేవనా? వాణిజ్య కార్బూలాపమా?	ఎ.ఆర్. పత్తార్పుర్	23
అభివృద్ధి బైపు అడవిజడ్లు	కట్టు ప్రభాకర్	27
నిరపరాధి భావన	మంగాల రాజేందర్	35
న్యాయం కోసం సైన్స్	సువేగా	37
ప్రకృతే నియంత్రిస్తుంది! ప్రకృతే శాసన్సుంది!!-5	డా॥ లచ్చయ్ గాంఢ్	39
తెలంగాణ రాష్ట్ర ద్వేయం.. ఫోర్మెండ్ రహిత సమాజం	ముత్తుస్థగాల రాజేందరెడ్డి	43
మౌడ్యూంతో పోరాడిన డా.పోచ్. నరసింహాయ్	నాగసూరీ వేంగోపాల్	45
తెలంగాణ జానపద కళలు	డా॥ గడ్డం వెంకన్	47
కాయగుశల వాధింగ్ & ప్షాకింగ్ పరిశ్రమ	దక్కన్ మ్యాన్	51
తెలంగాణ ఎత్తిపోతల జలపాతం	ద్వార్వనపల్లి సత్యనారాయణ	53
టంగీ యంగీ	బాలచెలిమి	55
పుస్తక పరిచయం	దక్కన్ మ్యాన్	58

'దక్కన్ ల్యాండ్' లో అచ్చవుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న ఆభిప్రాయాలన్నిటితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాలిన అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను పర్యావరణ, వారసత్వ సుపద, జీవవైద్య అభిప్రాయ వేదికగా, రాజకీయార్థిక, సామాజిక విల్సేపణావేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అంధకు అనుగుణానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకూ, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పారకుల్లో అవగాహన పెంపాడించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

ముందుముల నరసింగరావు

పాత్రికేయుడిగా, రెండు ఆంధ్ర మహాసభ సమావేశాల అధ్యక్షునిగా, రయ్యత్త పత్రిక సంపాదకుడిగా, సంస్థానంలో హిందూ ముస్లిం సమైక్యత కోసం తన శక్తి మేరకు కృషి చేసిన దార్శనికుడిగా, ఆత్మకథా కర్తగా, రాజకీయ మేధావిగా, చరిత్రలో నరసింగరావు స్థానం సుస్థిరం. మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో ముందుముల వారి కుటుంబానికి ఎంతో పేరున్నది. పాలమూరు జిల్లాకు చెందిన సమరయోధులలో ప్రముఖుడైన ముందుముల నరసింగరావు మార్చి 17, 1896లో ప్రస్తుత రంగారెడ్డి జిల్లా చేపెళ్లలో జన్మించారు. స్వగ్రామమైన తలకొండపల్లిలో ప్రాథమిక విద్య పూర్తి చేసి 1912లో హైదరాబాదు వచ్చి ఉన్నత విద్య సభ్యసించారు. న్యాయశాస్త్రంలో పట్టభద్రులయ్యారు. బాల్యంలోనే ఉర్దూ, పర్సియన్ తదితర భాషలలో బాగా పరిచయం ఏర్పడింది.

1916లో తన తోచివారితో కలిసి వామన్ నాయన్ అధ్యక్షతన “యంగ్‌మెన్ యూనియన్”ను స్థాపించారు. 1921లో న్యాయవాద వృత్తికి స్ఫుర్తి చెప్పి పత్రికారచన, రాజకీయాలు చేపట్టారు. రయ్యత్త అనే ఉర్దూ వార్తా పత్రికకు వ్యవస్థాపక సంపాదక బాధ్యతలు చేపట్టారు. రయ్యత్త ద్వారా నిజాం నిరంకుశాన్ని ఎండగడుతూ ప్రజలను చైతన్యపర్చారు. 1927లో ప్రారంభించబడిన రయ్యత్త వార్తాపత్రిక నిజాం ప్రభుత్వంపై విమర్శలు చేసినందుకు నిషేధానికి గురై 1931లో దినపత్రికగా పునఃప్రారంభమైంది.

సుదీర్ఘకాలంపాటు ప్రచురితమైన “రయ్యత్త గురించి ప్రముఖ రచయిత - వెల్లురి మాణిక్యరావు అభివర్ధనల్లో చెచితే “నిజాం రాష్ట్రంలో భావ విష్ణవాన్ని తెచ్చిన రయ్యత్త సంపాదకులైన ముందుముల భారతదేశంలోనే ఉత్తమ పత్రికా సంపాదకుల స్థాయికి చెందినపారు. రయ్యత్త విషేషాల్ని నరసింగరావు తమ ఆత్మకథ ‘యాఛై సంవత్సరాల హైదరాబాద్’లో నమోదు చేశారు. ముందుముల వారి మాటల్లోనే చెచితే..”

“పత్రికా రచన గురించి నేను ఎక్కువ తర్వాత తర్వాత (తైనింగ్) పొందలేదు. కనీసం బాగా నడుస్తున్న పత్రికల్లో చేరి పని నేర్చుకొని యుండలేదు. అనుభవాలు సాధించియుండలేదు. నిజంగా విచారిస్తే ఏ విశ్వవిద్యాలయములోనైనా చేరి పత్రిక రచనకు ఆనుగుణ్యమైన రాజకీయ ఆర్థిక విషయాల గురించి విద్యాభ్యాసము చేయు భాగ్యము నాకు లభించలేదు. నేను ఎంతపరకు సమర్థుడునూ అన్న విషయము ఆలోచించకుండ ఈ రంగములో కాలు పెట్టినాను. ఆ కాలములో ప్రభుత్వ సమాచారశాఖ అనుసది యేదిలేదు. పత్రికా ముద్రణ గురించి నియమాల ననుసరించి సర్వాధికారాలు పట్టణ పోలీస్ కమీషన్

(కొత్తాల్)కే ఉండేవి. పత్రికా ముద్రణకు సంబంధించిన దరఖాస్తు కొత్తాల్ సాహాబు వద్ద పెట్టుకోవలసి వచ్చేది. దరఖాస్తు మంజూరు చేసే అధికారము కొత్తాల్ దే. పత్రికలను కంట్రోలులో పెట్టుబడునే నర్యాదికారాలు కొత్తాల్ సాహాబుకుండేవి. ఆ కాలములో రాజబహదురు వెంకట రామారెడ్డి గారు కొత్తాల్ పదవిపై నుండిరి. నేను రయ్యత్త వారపత్రిక ముద్రించుటకు వీరి వద్దనే దరఖాస్తు పెట్టుకొని అనుమతిని పొందితిని. పత్రికా నిర్వహణకు కావలసిన యేర్పాట్లు యేమిలేవు. ఆర్థికంగా కూడా యే యేర్పాటు లేవు. నా ఆర్థిక పరిస్థితి ఏమి బాగాలేదు. పెట్టుబడి పెట్టు భాగస్థుడు కాని, లేక యజమాని కాని లేదు. నేనే యజమాని, నేనే ఉద్యోగిని, నేనే పెట్టుబడిదారుడును. నేనే పరింగ్ జర్వలిస్తును.”

తొలుత రయ్యత్త పత్రికను “దక్కువు లా రిపోర్ట్ ప్రెస్”లో అచ్చ వేసేవారు. సంస్థాన ఆర్య సమాజ నాయకులలో ప్రముఖులైన పండిట్ సరేంద్రజీ కొంతకాలం పాటు పత్రికకు మేనేజర్గా ఉన్నారు. ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయం పట్టబడుడు బింగర్ అవ్వాద్ తాపీర్ వెందట ఉప సంపాదకులుగా పని చేశారు. ఇంగ్రీష్ పత్రిక ద్వారా విభ్యాతుడైన అమర పాత్రికేయుడు ప్రోయబుల్లాభాన్ తొలుత రయ్యత్త లో నరసింగరావు దగ్గర ఉప సంపాదకులుగా ఉన్నారు. రయ్యత్తకు ప్రభుత్వ ప్రకటనలు లేవు! హైదరాబాద్ పుర ప్రముఖుల్లో కొందరు ఆర్థికంగా ఆదుకున్నారు.

నరసింగరావును తెలంగాణ ముట్టారి కృష్ణారావుగా అభివర్ధించవచ్చు. కోస్తాలో “కృష్ణాపుత్రిక” అందించిన చైతన్యాన్ని హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో “రయ్యత్త” సాధించింది. కృష్ణా పత్రికలో ముట్టారివారు రాసే సంపాదకీయాలు అత్యంత సమగ్ర రీతిలో ఉండేవి. రయ్యత్తలో నరసింగరావు కూడా అట్లాగే సవివరమైన సంపాదకీయాలు రాసేవారు. పీటిని ఉన్నతస్థాయికి చెందిన సంపాదకీయాలుగా పేర్కొంటారు.

ముందుముల నరసింగరావు మితవాది. ఆయన ప్రజా జీవితం ఆ సాంతం మితవాద వైపురితోనే కొనసాగింది. తెలంగాణలో 1930లో తొలి సమావేశాన్ని జరుపుకున్న అంధ్ర మహాసభలో ఆరంభదశలో మితవాదులవే అధిక బిలం. వారిలో నరసింగరావు ఒకరు. రయ్యత్త పత్రిక ద్వారాను, హైదరాబాద్ సంస్థాన విషయంలో సమగ్ర అవగాహన ఉన్న మేధావిగానూ 1930ల నాటికే నరసింగరావు గుర్తింపును పొందారు. అందుకే 1937 డిసెంబరు నెలలో నిజమాబాద్లో నిర్వహించిన (ఆరప) అంధ్ర మహాసభకు నరసింగరావును అధ్యక్షుడిగా

(మిగతా ఒప పేజీలో)

ఇంటిగ్రెటెడ్ మాస్టర్ప్లాన్ ఒక్కటే పరిష్కారం

ప్రకృతి విపులున్న మనకు తెలిసేవున్నాయి. వర్తమాన విపులున్నిటికీ మనవ తప్పిదాలే కారణం. మనవాళి ప్రారంభం నుండి అనేక ప్రకృతి వైపరిత్యాలను ఎదుర్కొంటునే, తనకు తెలిసినంతలో పరిష్కరించుకుంటునే తన మనుగడ సాగిస్తున్నది.

గత నెల వర్షాలు, వరదలు హైద్రాబాద్ నగర జీవితాన్ని అతలాకుతలం చేసాయి. వేలాది మంది నిర్వాసితులయ్యారు. ప్రాణస్ఫుషమూ జరిగింది. హైద్రాబాద్కి వరదలు కొత్తకాదు. 1908లో భయంకరమైన వరదలొచ్చాయి. వేలకొద్ది యిఱ్లు కొట్టుకుపోయాయి. 20వేల మంది ప్రజలు వరదనీటిలో కొట్టుకుపోయారు.

1914లో ఏడవ నిజాం ఉస్మాన్ ఆలీపాషా హైదరాబాద్ పట్టణానికి రూపకల్పన చేసారు. మోక్కగుండం విశ్వేశ్వరయ్య, ఆలీనవాజ్ జంగ్ పర్వతేఖ్షణలో డ్రైనేజీ మాస్టర్ప్లాన్ తయారయింది. 1920లో ఉస్మాన్సాగర్, 1927లో హిమాయత్సాగర్లను ఎంత ప్రపాహం వచ్చినా నీటిని ఆపుకునేలా నిర్మించారు. జనాభా ఎంత పెరిగినా సాగు, త్రాగునీటి సరఫరా చేసే వ్యవస్థ, అలాగే అండర్ గ్రోండ్ డ్రైనేజీ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేశారు. అదే డ్రైనేజీ వ్యవస్థ ఇవాళీకి మనకు పాత ఎంసీపేచ్ ప్రాంతానికి రక్షణగా ఉంది. హైద్రాబాద్లో 2400 చెరువులు, అదే సంబుల్లో పార్కులు, నగరం చుట్టూ రక్షణ కవచాల్లా ఛారెస్టులు ఉండేవి. 2008 నాటికి 650 చెరువులు మాత్రమే ఉన్నట్లు మేము చేసిన సర్వేలో తేలింది. ఒకనాడు హైద్రాబాద్ లేక సిటీ - భాగ్ సిటీ, బైసికిల్ సిటీ. అవి ఇప్పుడు కథలుగా మారాయి.

2000లో భోరమ్ ఫర్ ఎ బెట్టర్ హైద్రాబాద్ ఏర్పడింది. యూబై ఎళ్ళుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేయలేని అన్ని ఆధ్యయనాలను భోరమ్ చేసింది. పర్మావరణం, అర్బన్ ప్లానింగ్, ట్రాఫిక్, ట్రాన్సపోర్ట్స్, చెరువులు, నల్లాల ద్వారా త్రాగునీరు, పారిపుద్ధుం, వారసత్వపు కట్టడాల రక్షణ, మూసీ పరివాహక ప్రాంతాల సమృద్ధులు యిలా అన్ని విషయాల్లో ఎప్పటికప్పడు సర్వేలు నిర్వహించి, నిపుణులతో చర్చించి, సహాతుక వాస్తవ సమాచారాన్ని, సూచనలు సలవోలను ఎన్నోసార్లు గత ప్రభుత్వాలకు అందించింది. ఇంటిగ్రెటెడ్ మాస్టర్ప్లాన్ అవసరాన్ని ప్రభుత్వాల, ప్రజల దృష్టికి తెచ్చింది.

ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో హైద్రాబాద్ పట్టణానికి రీజినల్ ప్లాన్ లేకుండానే అప్పటి ఉమ్మడి ప్రభుత్వాలు లోపభూయిష్టమయిన ఎదు (7) మాస్టర్ప్లాన్లు తయారు చేసాయి. ఇవేపీ పట్టణ సమగ్రాభివృద్ధికి దోహదం చేయలేక పోయాయి. జనసాంద్రత అనూహ్యాగంగా పెరిగి హైద్రాబాద్ రూపురేఖలు మారిపోయాయి. నేడు జల, వాయు, శబ్ద కాలాచ్యూలతో నిండిపోయాంది. సుదీర్ఘ కాల ప్రయోజనాలను దృష్టిలో వుంచుకని సమగ్రమైన మాస్టర్ప్లాన్ రూపొందించు కోవాలిస్ అవసరాన్ని గత ప్రభుత్వాలు పట్టించుకోలేదు.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడ్డక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో జరిగిన తప్పులు జరక్కుండా ప్రజల సంక్లేషమే ధ్వయంగా పనిచేస్తుంది. నగర ప్రజలకు త్రాగునీరు, విద్యుత్త చక్కగా నిరంతరం అందిస్తుంది. రవాణా సాకర్యాల అభివృద్ధికి కృషి చేస్తుంది. హాబ్సిటీగా మార్చింది. మూసీరివర్ దెవలమ్పెంట్ ప్రంట్ ఏర్పాటు చేసింది. గత రెండు సంవత్సరాలుగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఇంటిగ్రెటెడ్ మాస్టర్ప్లాన్ రూపొందించే కృషి చేస్తుంది.

ఈ సందర్భంలో గృహా సముదాయాలు, పారిక్రామిక విధాన నియమ నిబంధనలు, త్రాగునీరు, చెరువులు, క్లీన్ ఎయిర్, పార్ట్ర్, ఓపెన్ స్పేస్, కన్వోర్జెస్ప్స్ జోస్సు, పట్టణ పరిశుద్ధత, సాలిడ్వేస్ట్ మేనేజమెంట్, ప్రజలవాణా, వలసల నివారణ కోసం కౌంటర్ మ్యాగ్నెట్రోగ్ పట్టణాల నిర్మాణం, సహజసిద్ధ వసరులు, ప్రజల జీవనవిధానం, సంస్కృతి వంటి పలు అంశాలపై మేధావులు, స్టేక్ హోల్డర్స్ వివిధ రంగాల సాంకేతిక నిపుణులతో చర్చించి వెంటనే ఇంటిగ్రెటెడ్ మాస్టర్ప్లాన్ రూపకల్పన చేయాలి. ఇది 'విశ్వనగరంగా హైద్రాబాద్కి దోహదపడుతుంది.

వైదమ్మగార్.ఎమ్

(మణికండ వేదకుమార్)

ఎడిటర్

(పెట్ వేజీ తరువాయి)

ఎంపిక చేశారు. అక్కడ ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. నరసింగరావు ఉర్దూలో అధ్యత్త వైదుషాష్ట్మీ సాధించారు. కానీ ఆయనకి తెలుగులో లోతైన ప్రవేశంలేదు. అద్భుతులు నరసింగరావుతో సహా అందరూ ఉర్దూలోనే ప్రసంగించటంతో సభలోనే ఉన్న తెలుగు భాషా వాదులు తమ నిరసన తెలిపారు. అయితే “ఆంధ్ర మహాసభ ఆంధ్ర భాషాసభకాదు” అని రావి నారాయణరెడ్డి, కొండా వెంకటరెడ్డి వంటివారు గట్టిగా చెప్పడంతో భాషా వివాదం సమ్మణించింది.

అనాటి పైదరాబాద్ సంస్థానంలో నెలకొన్న వాతావరణంపట్ల పూర్తి అవగాహనతో ఉంటూ, భాధ్యతాయిత వైఫారిలో వ్యవహారించిన మేధావి ముందుముల. సంస్థానంలో మత ఉద్దిక్తతలునే ప్రశాంత స్థితి ఉండాలన్న సంకల్పంతో ఆయన చేసిన కృష్ణ ఇందుకు నిదర్శనం. 1938 నాటికి సంస్థాన పరిస్థితులు సజావుగాలేవు. ఆరంభంకాక మునుపే కాంగ్రెస్‌పై సర్కారు నిపేధాన్ని విధించింది. ఉస్కానియూ విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థులు వందేమాతరం అందోళనను నిర్వహించారు. హిందువుల మత సంబంధమైన హక్కులను కోరుతూ ఆర్య సత్యాగ్రహం జరిగింది. ఈ స్థితిలో హిందూ ముఖ్యం ఐక్యత ఎంతో అవసరమని నరసింగరావు భావించారు. ఈ సందర్భంలో నరసింగరావు ఎంతో వివేచనతో వ్యవహారించారు. చర్చల కోసం మహాత్మాగాంధీని, హోలానా అబ్బర్ కలాం ఆజాద్ ను కలుసు కుండామని బహుదూర్ జంగ్కు సూచించారు. అయితే సంస్థానంలో భాధ్యతాయిత ప్రభుత్వ ఏర్పాటు అన్న కీలకంఠంపై సయోధ్య కుదరలేదు. చర్చలు నిర్వహించే విషయంలో నరసింగరావు ప్రదర్శించిన దార్శనికత ఎంతో గొప్పది. ఆయన అభిప్రాయాలకు ఆ కాలంలో సంస్థానంలో ఎంతో విలువ వుండేది.

వెల్లుర్లి మాజిక్కూరావు తమ “పైదరాబాద్ స్టోతంతోద్యమ చరిత్ర” అనే గ్రంథంలో ఇట్లా రాశారు. అభిలిఖ భారత స్టేట్ పీపుల్ కాస్టరెన్స్ కు కర్ణధారిగా ఉండిన పండిత జవహర్లాల్ నెప్రూగారి వద్దకు పైదరాబాదీకు సంబంధించిన ఏ కాగితాలు వెళ్లినా వాటిని పరిశీలించ వలసింగించా నరసింగరావు వద్దకు పంపేవారు. ఇదీ నరసింగరావు స్థాయి. ఇంక రాష్ట్రస్తాయిలో -రయ్యత్ పత్రికలో నరసింగరావు గారేమి రాసినారో చూశామని స్పయుంగా నిజం నవాబు మీర్ ఉస్కాన్ అలీభాన్ అతురత చెందేవాడు. ప్రతివారం రయ్యత్ సంపాదకీయ వ్యాఖ్యలు తప్పక చదివేవాడు.

నరసింగరావు మితవాదే అయినప్పటికీ అనాటి నిజం వ్యతిరేక పోరాటంలో ఆయన కూడా ఎన్నో ఇబ్బందులు అనుభవించక తప్పలేదు. చిత్తపుద్దితో వ్యవహారించే నాయకుడు కనుక ఈ ఇబ్బందుల్లి నిబ్బరంతో భరించారు. పలు పర్యాయాలు రయ్యత్ పత్రికను నిలిపివేయవలసి వచ్చింది. నిజం సర్కారు ఆయనపై పైదరాబాద్ దాటి బయటకు వెళ్కూడడనే నిపేధాన్ని విధించింది. 1947 నవంబరు 24వ తారీఖున అరెస్టు చేసింది. నరసింగరావును ముప్పోబాద్ కైలుకు తరలించారు.

అయితే నిజాం మంత్రి మండలిలో చేరేందుకు నరసింగరావు నిరాకరించారు. గాంధీయ సిద్ధాంతాలు, విలువలపట్ల నరసింగరావు విశ్వాసం తిరుగులేనిది ఈ దిశలో ఆయన పలు భాధ్యతలు చేపట్టారు. 1954లో ల్యాండ్ కమీషన్ కైర్పున్గా వ్యవహరించారు.

“వాక్యాతంత్రం”, బహిరంగ సభలు పెట్టుకునే స్వేచ్ఛలేని రాఘములో కొండివరక్కునా పత్రికల ద్వారా శైతన్యము కలిగించవచ్చునని నేను నమ్మిపాడిని. ఆ నమ్మకముతో పత్రికా రచన ఆరంభించినాను. శాసన సభలునేని మరియు ప్రభుత్వమును విమర్శించే వ్యతిరేక పక్షంలేని పరిపాలనలో పత్రికల ప్రాముఖ్యత చాలా ఉంటుందని గ్రహించినాను. రాజీకియ పార్టీలు లేని రాజ్యములో ప్రజాభిప్రాయము కల్పించడము ప్రజల సమస్యలను ఎదురుశుద్ధి ప్రజల కష్టస్థులాలు ప్రభుత్వ దృష్టిలోకి తేవడం పత్రికల భాధ్యత, నిద్రిస్తున్న యాజమానిని కావలి కొనే కుక్కా ఏ విధంగా మేలొల్పుతుందో అదేవిధంగా నిద్రిస్తున్న ప్రజలను మేలొల్పి తమ ప్రజాస్త్యామ్య హక్కులు సాధించుకొనుటకు సిద్ధపరచలమే “రయ్యత్” భాధ్యత అని తలచి సమస్యలు చర్చించే వాడిని. అంధవరకు ప్రభుత్వ అధికారులను పొగుడుతూ వచ్చిన ఆచారానికి భిన్నంగా వారు అవలంబించే అవకప్పక చర్యలను బాగా విమర్శించేవాడిని. ప్రభుత్వ మంచే ప్రజల్లోనున్న భయము పోగొట్టువలెనను దృష్టితో కొన్ని కొన్ని పర్యాయములు ఘూటుగా విమర్శించేవాడిని.

నరసింగరావు మితవాదే
అయినప్పటికీ అనాటి నిజం వ్యతిరేక పోరాటంలో ఆయన కూడా ఎన్నో ఇబ్బందులు అనుభవించక తప్పలేదు. చిత్తపుద్దితో వ్యవహారించే నాయకుడు కనుక ఈ ఇబ్బందుల్లి నిబ్బరంతో భరించారు. పలు పర్యాయాలు రయ్యత్ పత్రికను నిలిపివేయవలసి వచ్చింది. నిజం సర్కారు ఆయనపై పైదరాబాద్ దాటి బయటకు వెళ్కూడడనే నిపేధాన్ని విధించింది. 1947 నవంబరు 24వ తారీఖున అరెస్టు చేసింది.

జక్కుడొక అంశాన్ని తప్పకుండా గుర్తించాలి. స్టోమి రామానండ్రీత్రీ, బూర్గుల రామకృష్ణరావు, పల్లెర్ల హనుమంతరావు, మందుముల నరసింగరావు - వీరందరూ నిజం పాలనా కాలంలో కాంగ్రెసు సంస్కర్తా నిర్వహించారు. ఇంకా ఇటువంటి ఎంతో మంది ఆ లోజుల్లో పలు త్యాగాలు చేశారు. అయితే అంధప్రద్రశ్దేశ్ రాష్ట్ర అవతరణ అనంతరం వీరిని పూర్తిగా విస్తరించటం లేదా వారి స్థాయితో కలిగిన గుర్తింపును కల్పించక పోవడం కనబడుతుంది. మందుముల నరసింగరావు విషయంలోనూ ఇదే జరిగింది. ఆయన 1960వ దశాబ్ది మధ్య భాగం తరువాత క్రియాలీక రాజకీయాలకు దూరంగా ఉన్నారు. నరసింగరావు మరణానంతరం చాలాకాలం పాటు ఆయన గురించిన ప్రస్తావనలు కూడా ఎక్కడా వినిపించలేదు. అయితే తెలంగాణ ప్రశ్నేక రాష్ట్ర ఉద్యమపై సందర్భంలో అనాటి త్యాగధనుల్ని గుర్తించి తిరిగి గుర్తుకునే సంప్రదాయం జలపడింది. ఈ పరుసలో నరసింగరావు వంటి ప్రముఖుల విలువ వుండేది.

(తెలంగాణ ప్రభుత్వం భాషా సాంస్కృతిక శాఖ ప్రచమించిన తెలంగాణ తేజోమూర్తులు’ సుంచి) **- పట్టమీచ్ వెంకటరంగారావు**

రేమాండ్ పట్టాలాన్ని ముప్పుతెప్పలు పెట్టిన రాజు సదాశివరెడ్డి

నిజాం రాజ్యం అసప్పాహీల పాలన ఆరంభంలో అనేక ఆటుపోట్లను ఎదురొస్తున్నది. మొదటి నిజాం 1724-1948ల మధ్య కాలంలో పాలించాడు. ఆ తర్వాత అయిన కొడుకులు నాసర్ జంగ్, ముజఫ్వర్ జంగ్, సలాబత్ జంగ్లు మొత్తం 14 ఏండ్ల పాలన చేసిందు. అయితే వీరప్పురిని అసప్పాహీ పాలకులుగా చరిత్రలో పేరొన్నాడు. నాసర్ జంగ్, ముజఫ్వర్ జంగ్లు కర్మనులు, కడవ నవాబుల చేతుల్లో హతమయిందు. సలాబత్ జంగ్ తమ తమ్ముదు రెండో అసప్పాహీ పాలకుడు నిజామ్ అలీఖాన్ చేతిలో బంది అయిందు. నిజాం నవాబులు ఒక వైపు ఫ్రైంచ్ పైన్సుంతో ఒప్పందాలు చేసుకుంటూనే మరోవైపు బ్రిటీష్ అధికారులతో దోస్తాన్ని చేసిందు. అంటే రెండు పడవల్లో రెండు కాళ్ళు పెట్టి ప్రయాణించిందు. ఆఫరికి అదే వారి పుట్టి ముంచింది. తొలి దశలో ఫ్రైంచ్ ఈస్టిండియా కంపెనీతో పైందాబాద్ పాలకులు అంటకాగిందు. దోస్తాన్ని చేసిందు. అయితే తన 6వ యేట 1763లో ఫ్రైంచ్ గవర్నర్ జనరల్ డూష్టెక్కు చనిపోవడంతో పైందాబాద్ పై ఫ్రైంచ్ ప్రభావం క్రమేణ తగ్గుతూ వచ్చింది.

చివరికి ఈ ఫ్రైంచ్ పటలం తమ కెప్టెన్ మూసా రేమాండ్ మరణంతో దాదాపు కనుమరుగయింది. డూష్టెక్కు మరణానంతరం బ్రిటీష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ తమ అధికారులను పైందాబాద్ కు పంపించి రెసిడెంట్లుగా నియమించి పాడో ప్రభుత్వాలను నడిపించింది.

ఒకవైపు మరాలాతో యుద్ధాలు జరుగుతుండగా మరోవైపు అయిను చూసుకొని అప్పటి వరకు పాలన చేస్తున్న తన అన్న సలాబత్ జంగ్పై నిజాం అలీఖాన్ అధికారం కోసం తిరుగుబాటు చేసిందు. పెద్ద పైన్సుంతో వస్తున్న అలీఖాన్ని అడ్డుకోవలసిందిగా, తగిన సహాయం చేయవలసిందిగా సలాబత్ జంగ్ కొత్తగా ఒప్పందం కుదుర్చుకున్న బ్రిటీష్ అధికారులను కోరినప్పటికే వారు అందుకు నిరాకరించారు. కొంత జాగీరును కూడా బ్రిటీష్ వారికి ఇస్తామని అశ చూపిన వారు సహాయినిరాకరణ చేసిందు. చివరికి అన్నదమ్ముల మధ్యన పైందాబాద్ ఒక అవగాహన కుదిరి నిజాం అలీఖాన్ దివాన్గా నియమితులయ్యారు. ఇట్లు తిరుగుబాటు ద్వారా దివాన్ పదివి దక్కించుకున్న నిజాం అలీఖాన్ (రెండో నిజామ్) తర్వాత తానే సర్వస్వతంత్ర రాజయ్యాడు. నిజానికి సలాబత్ జంగ్ 1751 నుంచి

రేమాండ్ సమాధి

1762 మధ్య కాలంలో పైందాబాద్ ని పాలించిందు. పైందాబాద్లోని ఫిల్వెత్ ప్యాలెన్సిని ఈయనే కట్టించాడు. ఈయన పాలన కొనసాగుతుండగానే 1760లో అప్పుద్దినగర్ ఫిలాదార్కు లంచమిచ్చి దాన్ని మరాలాలు తమ అధీనంలోకి తెచ్చుకున్నారు. ఆ తర్వాత నిజాం-పీష్యాల మధ్య జరిగిన యుద్ధంలో నిజాం ఓడిపోవడంతో దొలతాబాద్, బీజాపూర్, అస్సిర్పండ్ తదితర ప్రాంతాలను ప్రత్యుథులకు అప్పజెప్పాల్చి వచ్చింది. యుద్ధ ఫర్ములింది భారీ ఎత్తున డబ్బు చెల్లించుకోవాల్సి వచ్చింది. ఈ దశలో అదును చూసి నిజాం అలీఖాన్ తన అన్న సలాబత్ జంగ్ని ఓడించి, బందిగా చేసుకున్నాడు. ఇట్లు నిజాముల్ ముల్కు నాలుగో కుమారుడైన నిజాం అలీఖాన్ 1762లో అధికారంలోకి వచ్చిందు. ఈయన మొత్తం 42 ఏండ్ల పాలన చేసిందు.

నిజాం అలీఖాన్ మరాలాతో పూనా ఒప్పందాన్ని చేసుకున్నాడు. అనంతరం తన సోదరుడు సలాబత్ జంగ్ని బంధించి బీదర్ కోటులోని జైల్లో వేయించాడు. ఆయన 15నెలలు అక్కడే ఉండి మరణించాడు. ఈ మధ్యకాలంలో మరాలాలు నిజాంల మధ్యన పోరాటాలు కొనసాగాయి. ఒకరిపై ఒకరు పైచేయి సాధించుకునేందుకు ప్రయత్నాలు చేసిందు. నిజాం పైన్సుంతోని మరాలాలు తమకు రావాలిస్ జీతాలు చెల్లించడం లేదనే మిషతో ప్రత్యుధి వర్గంతో చేరినారు. ఇట్లు గోదావరి నదిలో ఇరువ్వుల రక్తం పొరింది. కొంత కాలం తర్వాత మరాలాలపై మరోసారి నిజాం రాజు దాడికి దిగగా వారికి అండగా పూనాలో బ్రిటీష్ రెసిడెంట్, కల్వుల్ కాంపబెల్ నిలిచిందు. ఆ తర్వాత మళ్ళీ దాడికి ప్రయత్నించగా ఈ సారి మద్రాసు ఈస్టిండియా కంపెనీకి చెందిన జనరల్ కైలియాడ్ పైందాబాద్ కు వచ్చి నిజాంతో ఒక ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకున్నాడు. ఈ దశలో నిజాం నవాబుతో ఎలాంటి సంప్రదింపులు లేకుండానే నేరుగా ఫిలీ మొఘుల్ పాలకులతో చర్చలు జరిపి ఉత్తర సర్యారు ప్రాంతాలను తమకు ధారాదత్తం చేస్తున్నట్లుగా బ్రిటీష్ వారు తమ పేరిట ఒక ఫర్మానా జూరి చేయించుకున్నారు. నిజానికి వీటిపై పూర్తి అధికారం, స్వాధీనత నిజాంకే ఉన్నప్పటికే మొఘుల్ పాలకుల పట్ల గౌరవంతో పాలన

వారి పేరట (ఖుత్తు, నాటాలు)జరుపుతున్నందుకు దాన్ని అసరాగా చేసుకొని ధీశ్వరీ రాజు ఆ ఫర్మానా జారి చేసిందు. ఒక్కర్ యుద్ధంలో ఇంగ్లీషువారు తనకు చేసిన సహాయానికి ప్రతిగా పా ఆలమ్ ఈ నిర్ణయాన్ని తీసుకున్నాడు. ఇందుకు గవర్నర్ జనరల్ లార్డ్ క్రైవ్ వత్తిడి కూడా పనిచేసింది. నిజాం రాజు ఈ నిర్ణయాన్ని గారవించినాడు. దానికి అనుగుణంగా మరో ఒప్పుందం చేసుకున్నారు. ఈ ఒప్పుందం వేరకు 1765లో అప్పటివరకు బున్నీ అధీనంలో ఉన్నటువంటి ఉత్తర సర్కారు ప్రాంతాలను ధీశ్వరీ నవాబులు ఇంగ్లీష్ పారికి కట్టచెట్టారు. 12 నవంబర్, 1766లో కుదిరిన మరో ఒప్పుందం వేరకు బ్రిటీష్ ఈస్ట్ఐండియా కంపెనీ ఏడు లక్ష్ల రూపాయిలను తమ అధీనంలో ఉన్న జిల్లాలకు సంబంధించిన మొత్తాన్ని నిజాంకు చెల్లించాలి. అలాగే బసాల్త జంగ్ (ఈయన నిజాం అలీఖాన్ మరో సోదరుడు) అధీనంలో ఉన్న గుంటూరును ఆయన బతికున్నంత కాలం అందులో ఎలాంటి జోక్కం ఉండబోదని కూడా ఈ ఒప్పుందం చెబుతుంది. ఇట్లా హైదరాబాద్ రాజ్యంలో బ్రిటీష్ వారికి అజమాయిషీ లభించింది. అయినప్పటికీ నిజాం అలీఖాన్ సైన్యం కర్నాటకలోని హైదరాబాద్ అలీతో కలిసి ఇంగ్లీష్ వారికి వృత్తిరేకంగా యుద్ధం చేసింది. అయితే ఈ యుద్ధంలో బ్రిటీష్ వారు విజేతగా నిలిచారు. దీంతో మరోసారి నిజాం అలీఖాన్ సైన్యం హైదరాబాద్ యుద్ధం చేసింది. అయితే ఈ యుద్ధంలో బ్రిటీష్ వారు విజేతగా నిలిచారు. దీని ప్రకారం బ్రిటీష్ వారు రెండు బెట్టాలియన్ సైన్యాన్ని నిజాం రక్షణలో నిలుపుతుంది. వాటి నిర్వహణకయ్యే ఖర్చుని నిజాం ప్రభుత్వం భరించేలా ఒప్పుందం కుదిరింది.

హెచ్చెస్ట్ కిర్క్ వెల్సెల్

ఈ ఒప్పుందంలో మూడో పోర్టీగా కర్నాటక నవాబు కూడా సంతకం చేసిందు. వీరు తమ మధ్య సయోధ్య ఉండాలని కోరుకున్నారు. అయితే అది ఎక్కువ కాలం మనలేదు. మరోవైపు నిజాం - మరాలాల మధ్య యుద్ధ వాతావరణం ఏమాత్రం చల్లారలేదు. ఇరు పక్కాల వారు అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తూ ఒకరిపై ఒకరు దాడి చేసుకున్నారు. ఇందుకు బీదర్ కేండ్ర బిందువయింది. 1774లో పాండిచ్చీరి బ్రిటీష్ వారి హాస్తగతమయింది. 1779లో మైసూర్కు చెందిన హైదరాబాద్ అలీ సుంచి తనకు ప్రాణహోని ఉన్నదని భావించిన నిజాం సోదరుడు గుంటూరు సుబేదార్ 'బసాల్త జంగ్' బ్రిటీష్ వారి సహకారాన్ని అర్థించాడు. ఇందుకు ప్రతిఫలంగా గుంటూరు ప్రాంతంలో రెవిన్యూ వసూలు చేసే అధికారాన్ని బ్రిటీష్ వారికి కట్టచెపుతూ ఒక ఒప్పుందాన్ని కుదుర్చుకున్నాడు. తన హోషణలో, సుబేదారి రక్షణగా ఉన్న ఫైంచ్ సైన్యంలో బ్రిటీష్ వారిని నియమించుకునేందుకు అంగీకరించాడు. అయితే తన ప్రమేయం లేకుండా కుదుర్చుకున్న ఈ ఒప్పుందాన్ని హైదరాబాద్లోని నిజాం అమోదించడానికి నిరాకరించాడు. అంతేకాదు ఉపాధి కోల్పోయిన

ఫైంచ్ సైన్యానికి తన ఆస్థానంలో ఉద్యోగాలిచ్చాడు. 1782ఆ ప్రాంతంలో బసాల్త జంగ్ చనిపోయిందు. మద్రాసు నుంచి శ్రీకాకుళం వరకు ఉన్న తీర ప్రాంతమంతా బ్రిటీష్ వారి అధీనంలో ఉండింది. అయితే మధ్యలో ఒక్క గుంటూరు వారికి ఇబ్బందిగా ఉండేది. ఇక్కడ బసాల్త జంగ్ పాలన ఉండడంతో మోటుపల్లి రేవు నుంచి ఎలాంటి ఎగుమతులు, దిగుమతులు చేసుకోవాలన్న ఆటంకంగా ఉండేది. ఈ మోటుపల్లి రేవును తమకు అప్పజెప్పాలని బ్రిటీష్ రెసిడెంట్లు అనేక సార్లు నిజాం అలీఖాన్ ని కోరినపుటీకి అంతకుముందు కుదుర్చుకున్న ఒప్పుందం మేరకు ఆ అంతాల్లో జోక్కం చేసుకోవడానికి నిరాకరించారు. అయితే 1786లో కుదుర్చుకున్న ఒప్పుందం ప్రకారం 1782బసాల్త జంగ్ చనిపోయిన తర్వాత గుంటూరుపై అధికారాన్ని బ్రిటీష్ వారికి అప్పజెప్పాలి. అయితే ఈ హమిని కూడా అమలు చేయడానికి నిజాం అలీఖాన్ (రెండో నిజాం)

నిరాకరించాడు. ఐదేండ్ర వరకు గుంటూరు నిజాం అధీనంలోనే ఉన్నది. దీనికి జవాబగా బ్రిటీష్ వారు తాము వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని నిజాం టంకశాలలో జమచేయలేదు. ఈ సమయంలో ఈస్ట్ఐండియా కంపెనీ వారు ఒక ప్రతిపాదన చేసిందు. గుంటూరుని తమకు అప్పజెప్పి రెవిన్యూ వసూలు చేసుకునేందుకు అనుమతిచ్చినట్లయితే, అట్లా వసూలైన మొత్తాన్ని నిజాం చెల్లించాల్సిన బకాంగాల నుంచి మినహాయించుకుంటామని చెప్పిందు. ఈ మేరకు మద్రాస్ గవర్నర్ లార్డ్ మెకార్టీ ఒక ఉత్తరం రాశిందు. రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు కాపడడానికి తాము పూర్తిగా చిత్తశుద్ధితో కృషిచేస్తామనీ, అలాగే నిజాం ప్రభువు కూడా గతంలో రెసిడెంట్ హోలండ్కు ఇచ్చిన హమిని నిలచెట్కోవాలని ఇందులో కోరిందు. 1783లో ఫైంచ్ అడ్జీర్ సఫ్రిన్ మట్టి బున్నీ బున్నీని ఇండియా రప్పించి ఆయన్ని హైదరాబాద్ వ్యవహరాలను చూసేందుకు నియుక్తిచేసిందు. ఇట్లా 20 ఏండ్ర విరామం తర్వాత హైదరాబాద్ కార్బుకలాపాల్ చురుగ్గా పాల్గొన్న బున్నీ నిజాం ఆస్థానంలో రాయబారిగా ఉన్నటువంటి అమాంటకు లేఖ రాశిందు. ఈ లేఖలో ఇంగ్లండ్ ప్రతిపాదించే ఎలాంటి ఒప్పుందానైనా నిజాం ప్రభువు ఒప్పుకునేలా వత్తిడి తీసుకురావాలని కోరిందు. ఇట్లా ఏదైనా ఒప్పుందంతో ఇంగ్లీష్ వారు రంగంలోకి దిగితే వారిని ఓడించచున్నేది ఆయన వ్యాపార.

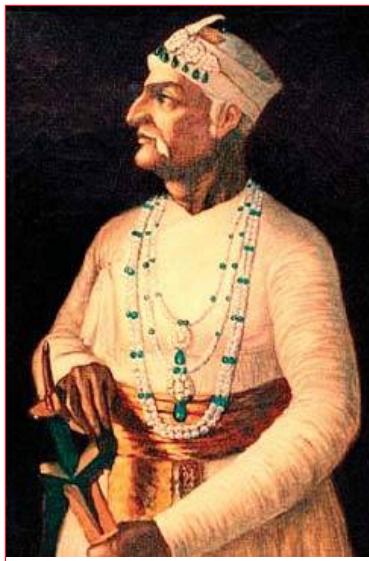
ఈ సమయంలోనే టిప్పుసుల్తాన్ - నిజాం అధీనంలోని బీజాపూర్ని తనకు స్వాధీనం చేయాలని హంకుం జౌర్చేసిందు. ఇందుకు నిజాం నిరాకరించడమే గాకుండా బ్రిటీష్ వారి సహాయాన్ని అర్థించినాడు. మరోవైపు గుంటూరుని బ్రిటీష్ వారికి అప్పజెప్పడంలో ఏర్పడ్డ ప్రతిష్పంభన అలాగే కొనసాగుతున్నది. అపత్యాలంలో నిజాం పత్తిడి తీసుకురావాలని కోరిందు. ఇట్లా ఏదైనా ఒప్పుందంతో ఇంగ్లీష్ వారు రంగంలోకి దిగితే వారిని ఓడించచున్నేది ఆయన వ్యాపార.

వంపించాడు. ఈయన ప్రైదరాబాద్‌లో బ్రిటీష్ రెసిడెంట్‌గా వనిచేశాడు. ఈయన ద్వారా 1768నాటి ఒప్పందం మేరకు గుంటూరును తమకు అప్పజెప్పాలని బ్రిటీష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ డిమాండ్ చేసింది. అయితే ఇలాంటి ప్రమాదం ఉంటుందని ముందే ఊహించిన నిజాం అలీభాన్ పూనాలో ఫ్రెంచ్ ప్రతినిధిగా ఉంటున్న మాంటిగ్ని ద్వారా పాండిచ్చేరి (ఫ్రెంచ్)పారికి ఒక ప్రతిపాదన చేసిందు. ఇంగ్లీష్ వారు, టీప్పుసుల్తాన్ (ఈ ఇంద్రి మధ్యన అప్పుడు సమోద్య ఉండింది) లు సంయుక్తంగా ఒక వేళ ప్రైదరాబాద్‌కు రాడికి దిగినట్లయితే తమతో కలిసి యుద్ధంలో పోల్చానేందుకు, పైన్య సహకారాన్ని అందించేందుకు తోడ్పుడాలని ఆయన్ని కోరిందు. ఇట్లా చేసినట్లయితే గుంటూరును ఫ్రెంచ్ పారికి ఇవ్వడానికి సిద్ధమని కూడా తెలిపిందు. అయితే ఈ విషయంలో ఫ్రెంచ్ వారు ఎటూ తేల్చుకోలేక పోయినారు. ఎందుకంటే అప్పటికి వారిదగ్గర చాలినంత పైన్యం లేదు.

ఈ దశలో నిజాం అలీభాన్ తన మంత్రి అజాముల్ ఉప్రాను వైనూరు రాజు టిప్పుసుల్తాన్‌తో శాంతి ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకోవాలని అక్కడికి పంపిచాడు. ఈ ప్రయత్నం ఏది ఘలించలేదు. అప్పటికే స్వాధీనం చేసుకున్న తమ భూభాగాన్ని తమకు అప్పగించాల్సిందిగా నిజాం అలీభాన్ తన మిత్రుడు మైసూరుకు చెందిన మీర్ అబ్బుల్ భాసిమ్ ద్వారా ఒక ప్రతిష్ఠానికి పట్టిష్టన్ ఇప్పించాడు. అంతకు ముందు నిజాంతో బ్రిటీష్ వారు ఒక ఒప్పందాన్ని ఖరారు చేసుకున్నారు. దీని ప్రకారం నిజాం కోరిక మేరకు ఆయనకు పైన్య సహాయం చేసేందుకు తాము సిద్ధమంటూనే, (యుద్ధంలోని) ప్రత్యుథి తమ వింతవర్గంలోని వారై ఉండకూడదని చరతును విధించారు. దీనికి కొనసాగింపుగా కొత్తగా 1790లో మరో ఒప్పందం కుదిరింది. పీష్య-బ్రిటీష్-నిజాంలు ఈ త్రిముఖ ఒప్పందంలో భాగస్వాములు. అయితే ఈ ఒప్పందాన్ని బ్రిటీష్ వారు ఉల్లంఘించారు. దీంతో ఇదే కాలంలో మూడో అంగ్లో-మైసూరు యుద్ధానికి బీజాలు పడ్డాయి.

ఎట్లగూ బ్రిటీష్ వారు తమని శత్రువర్గంగా గుర్తించినందున నిజాం పైన్యంపై దాడి చేసేందుకు టిప్పు సమాయత్తమయిందు. శ్రీరంగపట్టుంపై దాడికి రెండు బెట్టాలియన్ సైన్యం ప్రైదరాబాద్ నుంచి బయలుదేరింది. వీటికి నిజాం అలీభాన్ కుమారుడు సికిందర్జా నాయకత్వం వహించినాడు. ఈయనతో పాటు మంత్రి అజాముల్ ఉప్రా కూడా ఉన్నాడు. ఈ యుద్ధంలో (1792)లో టిప్పు పరాజయం పాలయిందు. చాలా పెద్ద మొత్తంలో రూపాయలను నజరానాగా చెల్లించుకోవాల్సి వచ్చింది. చౌత్, సర్దీశముఖ్ పన్నులను

రద్దు చేయాల్సి వచ్చింది. ఈ విషయమై పుష్ట కోర్టులో కేసులు కూడా నడిచాయి. అయితే ఈ యుద్ధం వల్ల నిజాం ప్రభుత్వానికి ఆశించిన ఘలితాలు దక్కలేదు. మరోసారి పీష్యాలతో ఫుర్షణలకు దిగిందు. 11 నవంబర్, 1795 నాడు ఖర్చులో కొట్టాట జరిగింది. ఈ కొట్టాటలో పీష్యాలు విజయం సాధించారు. నిజాం అలీభాన్ పరాజయం పాలయిందు. దాదాపు మూడు కోట్ల రూపాయలను చెల్లించి బతుకు జీవుడా అంటూ నిజాం ఈ సంక్లోభం నుంచి బయలపడ్డాడు. అంతేకాదు తన మంత్రి అజాముల్ ఉప్రాను పీష్యాలకు బంధిగా అప్పజెప్పాల్సి వచ్చింది. ఇది ఏ రాజుకైనా అత్యంత అవమానకరమైన పరిస్థితి. అటు పుజెలోనూ, ఇటు ప్రైదరాబాద్‌లోనూ బ్రిటీష్ వారే రెసిడెంట్లుగా ఉన్నారు. పీరిద్దరూ యుద్ధ నివారణ చర్యలు తీసుకోలేదు. మరోపైపు ప్రైదరాబాద్‌లో రక్కల పేరిట బ్రిటీష్ వారి సేనలు నిజాంకు అండగా రాలేదు. దీంతో బ్రిటీష్ వారి పట్ల నిజాం అలీభాన్ కోపాన్ని పెంచుకున్నాడు.

నిజాం అలీభాన్ (2వ నిజాం)

బ్రిటీష్ వారిని నమ్ముకున్నామంటే అప్పత్తాలంలో అఱచివేస్తారని భావించిన నిజాం అలీభాన్ తనకు అవసరమైన సమయంలో ఆదుకునేందుకు గాను ఫ్రెంచ్ సైన్యాదికారిని మూన రేమాండ్ని ప్రోత్సహించి పటాలాన్ని పెంచుకునేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరాడు. అందుకు కావాల్సిన అన్ని సదుపాయాలను కల్పించేందుకు సన్నద్దుడయ్యాడు. ఈ సమయంలో యూరప్లో బ్రిటన్-ఫ్రాన్స్ ల మధ్యన యుద్ధాలు జరుగుతున్నాయి. నిజాం అండను ఆసరాగా చేసుకొని రేమాండ్ తన పటాలాన్ని పెంచుకోవడానికి అన్ని చర్యలు తీసుకున్నాడు. ఫ్రాన్స్ సుంచి వచ్చిన ఉన్నతాదికారులను, అసుఖజ్ఞులైన పైన్యాది, కారులను పటాలంలో చేర్చుకున్నాడు. ఇందుకోసం అజాముల్ ఉప్రా ఖమ్మును రేమాండ్ పటాలానికి కేటాయించాడు. ఖమ్మున ప్రాంతం రెవిన్యూని వసూలు చేయడానికి, ఖర్చు పెట్టడానికి రేమాండ్కు పూర్తి అధికారాలు కట్టబెట్టిందు. అంగ్లో-మైసూరు యుద్ధంలో గిలిచినందుకు గాను కడప ప్రాంతం నిజాం అలీం బది అయింది. ఈ ప్రాంతం అప్పటి వరకు కర్నూలుక నవాబు టిప్పు అధినంలో ఉండింది. ఇక్కడ పన్నులు వసూలు చేసుకునేందుకు గాను, శాంతి భద్రతలు కాపాదేందుకు గాను రేమాండ్ తన అధికారి బాప్పిస్తేను నియమించాడు. కడపకు నాలుగువేల పైన్యాన్ని, ఖమ్మునకు 1100లకు పైగా పైన్యాన్ని పంపించాడు. అయితే కడప ప్రాంతం ఇందీష్ వారి పాలన ప్రదేశానికి దగ్గరగా ఉండడంతో ఇందుకు బ్రిటీష్ రెసిడెంట్ జాన్ పోర్ అభ్యంతరం చెబుతూ నిజాంకు 1795 జాన్ 9న ఒక లేఖ రాశిందు.

ఇదే సమయంలో నిజాం అలీభాన్ పెద్ద కుమారుడు ప్రిన్స్ అలీ జా తిరుగుబాటు చేసిందు. దివాన్ అజముల్ ఉప్రూ వ్యవహారాన్ని వారందరూ అలీజాతో జతకూడింద్రు. తిరుగుబాటుని అణచివేయడానికి పంపిన ఫ్రైంచ్ పటాలాన్ని పటాన్చెరువు దగ్గర అలీజా, పాపనుపేట సంస్థానాధిపతుడు సదాశివరెడ్డి, వీరితో జతగూడిన పాలెగాళ్ళ బ్యందం తిప్పికొట్టగలిగింది. ఆ తర్వాత అలీజా, సదాశివరెడ్డిలు బీదర్ కోటులో మకాం వేసింద్రు. 1768 నాటి ఒప్పందం మేరకు బ్రిటీష్ వారు ఈ తిరుగుబాటును అణచివేయడానికి తమ పటాలాన్ని పంపించాలని నిజాం అలీభాన్ అప్పటి బ్రిటీష్ రెసిడెంట్ కిర్క్ పాట్రీకని కోరిందు. ఇందుకు తమ సైన్యం బెంగాల్ నుంచి రావడానికి సమయం పడుతుంది అంటూ సాకులు చెబుతూ ఆ బాధ్యతల నుంచి బ్రిటీష్ వారు తప్పుకున్నారు. ఈ తిరుగుబాటు 1795 జూన్, 28న జరిగింది. అయితే నిజాం అలీభాన్ ప్రత్యేక ఆదేశాలతో అలీజాను ‘బందిగా చేసుకోవడానికి ఇంకా చెప్పాలంటే మచ్చిక చేసుకునేందుకు ఫ్రైంచ్ సైన్యాధికారి మూసా రేమాండ్ తన పటాలంతో బీదర్ చేరుకున్నాడు. సదాశివరెడ్డి సైన్యం అత్యంత చాకచక్కంతో యుద్ధం చేస్తూ ఫ్రైంచ్ సైన్యాన్ని ముప్పుతిప్పలు పెట్టింది. ఒకానోక దశలో ఫ్రైంచ్ సైన్యం బలహీనపడింది. అయితే జాప్పాన్ అదనపు ఫ్రైంచి దళాలతో రేమాండ్కు అండగా నిలిచాడు. కొత్తగా మరింత పటాలం అండగా రావడంతో రేమాండ్ దాడి ముమ్మరం చేశాడు. ఈ దశలో రేమాండ్కు దొరక్కుండా అలీజా బెరంగాబాద్కు వెళ్లిందు. అతన్ని అనుసరిస్తూ ఫ్రైంచ్ పటాలం కూడా వెళ్లింది. తనకు మద్దతుగా నిలవాల్సిందిగా పూణ పీప్పాలను అలీజా కోరినప్పటికే వాళ్ళ అందుకు నిరాకరించిందు. అయితే టిప్పుసుల్నాన్ బయటికి ఏమీ ప్రకటించకున్న అంతర్గతంగా మద్దతు పలికిందు. ప్రధాని మీర్ అలం సలహా మేరకు నిజాం అలీ బ్రిటీష్ సైన్యాన్ని ఆదుకునేందుకు ఆహ్వానించాడు. సత్పురుమే స్పందించిన మేజర్ రాబర్ట్

తన బెటాలియన్తో మీర్ అలమ్కు అండగా నిలిచిందు. ఔరంగాబాద్లో అలీజాను అరెస్టు చేసి పైదరాబాద్కు తీసుకు వస్తూ ఉండగా మార్గుధ్వలో ఆయన ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. దీంతో నిజాం అలీకి బ్రిటీష్ పారి మీర నమ్రకం ఏర్పడింది. అలాగే సడిగడ్లో ముఖ్యంగా రాయచూర్లో స్థావిక పాలెగార్లు సమస్యలు సృష్టిస్తూ ఉండడంతో వారిని అణవడానికి రాబర్ట్, కెప్పెన్ డాల్మింపుల్ 1796 ఫిబ్రవరి, అక్టోబర్ నెలల్లో దాడి చేసి ‘శత్రువు’లను మట్టబెట్టిందు. ఇది కూడా నిజాం అలీలో ద్రైర్యాన్ని పెంచింది. అంతేకాదు డాల్మింపుల్ లాంటి సైన్యాధికారులపై గురి ఏర్పడింది.

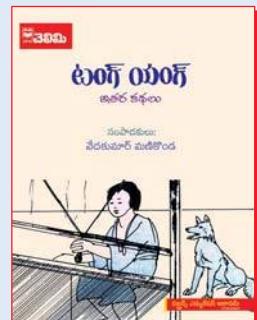
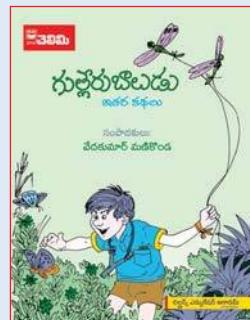
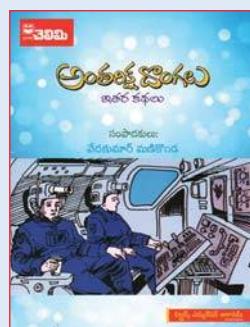
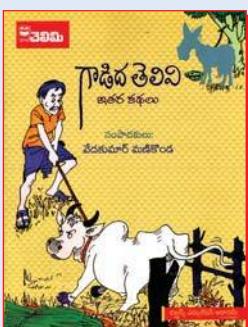
మరోపైపు రేమాండ్ పట్ల కూడా నిజాం అంతే ప్రేమతో ఉండేవాడు. సదాశివరెడ్డికి చెందిన మెడక్ ప్రాంతాన్ని రేమాండ్కు ధారాడ్తుం చేసిందు. నెలకు 35 నుంచి 50 వేల రూపాయిల వేతనంతో రేమాండ్ని సైన్య నియంత్రణాధికారిగా నియమించినాడు. 1798 మార్చి, 25నాడు రేమాండ్ చనిపోయే నాటికి అతని అధీనంలో 10వేల సైన్యముండింది. అలాగే బ్రిటీష్ అధికారి ఫిన్లాండ్ స్యాఫ్టినంలో కేవలం 800 మంది సైనికులుండేవారు.

ఇదే సమయంలో పుణ్ణోని పీప్పొల నిర్వంధం నుంచి విడుదలై వచ్చిన అజముల్ ఉప్రూ సలహా మేరకు బ్రిటీష్ రెసిడెంట్ జాన్ షోర్ రంగంలోకి దిగిందు. రేమాండ్ బెటాలియన్ మొత్తాన్ని రద్దు చేయంచగలిగాడు. అలాగే 1798, 1800ల సంవత్సరాల్లో సైన్య సహకార ఒడంబడికను నిజాంతో కుదుర్చుకున్నాడు. ఇట్లా పైదరాబాద్లో ఫ్రైంచ్ పారి ప్రాభవానికి తెరపడింది. అంతేగాకుండా బ్రిటీష్ పారి ఆధిపత్యానికి పునాది పడింది.

-సంగిశెట్టిల్లీనివాస్,

m:98492 20321

e: sangishettysrinivas@gmail.com

విడి ప్రతి వెల: రూ.30/-

'Bhoopathi Sadan' 3-6-716, Street No.12, Himayathnagar,
Hyderabad-500029, Telangana. Mob: 9030626288

మరియు

- Nava Telangana
- Manchi Pustakam
- Nava Chetana
- Navodaya Book House

బాదామీ చాళుక్య విజయాదిత్యని

అలంపురం ప్రశ్నిశాసనం

అలంపూరు అనగానే నాకు భక్తంతా పులకరింపు. నేను 1978 జులై 1వ తేదీన దేవదాయశాఖలో ఉద్యోగంలో చేరిన రోజు. నా కుటుంబానికి ఆసరా దొరికిన రోజు. ఉద్యోగం ఉందిగాబట్టి ఎవరో ఒకరు పిల్లలినిచ్చి పెళ్లి చేస్తారన్న నమ్మకం కుదినిన రోజు. చేరిన వెుదటిరోజే నవబ్రహ్మలయాలను చూచి, నేను తిరుపతి శిల్పకళాశాలలో నాలుగేళ్ళపాటు అలయ వాస్తు-శిల్పంపై తీసుకున్న శిక్షకునకు సార్థకత దక్కిన రోజు. అన్నింటికి మించి ఆదరణ, ఆప్యాయతల మాగాణం, తెలంగాణ భూభాగంలో తొలిసారిగ అడుగుపెట్టిన రోజు. పవిత్ర తుంగభద్రానదిలో మొదటి సారిగా స్నానం చేసిన రోజు. ఆరోజు నాకు బాగా జ్ఞావకం. నేను బాలబ్రహ్మశ్వరాయలంలోని శిల్పాల్చి తదేకంగా చూస్తుండగా ఒక పెద్దాయన ఎవరో ఒకరిద్దరు పెద్దవాళ్ళకు అలంపురం చరిత్రతోపాటు బాదామీ చాళుక్యుల గురించి, అక్కడి శాననాల గురించి వివరిస్తున్నారు. ఆయన ఎవరని పూజారిని అడిగితే, గడియారం రామకృష్ణశర్మగారిని మెల్లగా చెప్పాడు. అప్పటికి ఆయన ఎవరో నాకు తెలియదుగాబట్టి, మిగిలిన ఎనిమిది ఆలయాలనూ చూచి, తెగ నంబరపడి పోయాను. అపుడుపుడూ, ఆలయాలకు వెళ్లటాన, గడియారం రామకృష్ణశర్మగారిని పరిచయం చేసుకోగలిగి, వారు నిర్వహించే 'రసభారతి' కార్యక్రమాలకు హజరవుతుండే వాళ్లి.

ఏదో ఒక పండుగనాడు బాలబ్రహ్మశ్వరాలయానికి వెళ్లాను. ఆరోజు మళ్లీ అదే ఆలయం మండపసంభంపై గల శాసనాన్ని చదివి, ఒక పెద్దాయనకు వివరిస్తున్నారు గడియారం వారు. ఆ రెండో పెద్ద మనిషి ఎవరని అడిగితే ఉండవెల్లి రామేశ్వరరద్ది అనే ఒక పెద్ద రైతని చెప్పాడు పూజారి. నేను కూడా గడియారం వారు చెబుతున్న రెండో పులకేశి, వినయాదిత్య, విజయాదిత్యుల గురించి వింటూనే ఉన్నాను. ఇదోక ప్రశ్ని శాసనమని ఆయన చెప్పిన విషయం జ్ఞావకముంది గానే ప్రశ్ని అంటే ఏమిటో తెలియదు. వాళ్లు వెళ్లిన తర్వాత ఆ శాసనంపైన నా అరచేతితో తాకాను. ఏదో తెలియని అనుభూతిని పొందాను. శిల్పాలను చెక్కానుగానీ, అక్షరాలను చెక్కకపోతినే అన్న వెలితిని కూడా అనుభవించాను. ఆ తరువాత నేను శ్రీశైలం జలాశయ నీటి ముంపు దేవళాల తరలింపులో

దక్షిణకాళీగా పేరుగాంచిన అలంపురంలో బాదామీ (లేక) తొలిపశ్చిమ చాళుక్యులు విలక్షణ రేఖా నాగరీ ప్రాసాదరీతిలో నిర్మించిన అపురూప ఆలయాలు తొమ్మిది ఉన్నాయి. ఒక్కసారి చరిత్రలోకి తొంగి చూస్తే, క్రీ.శ.543లో బాదామీ పట్టణం రాజధానిగ, మొదటి పులకేశి, చాళుక్య రాజ్యాన్ని స్థాపించాడు.

అలంపురం నుంచీ కొల్లాపూరు, జటప్రోలు, మంచాలకట్ట, ప్రాగటూరు, మారమునగాల గ్రామాల్లోని అలయాలను ఊడదీని ఎగువన కట్టాను.

దేవళాలను ఊడదీనే క్రమంలో నేను, కొల్లాపురం మండలంలోని కృష్ణాశీర గ్రామం మల్లేశ్వరంలో ఉండే వాళ్లి. ఊరు కూడా తరలిపోతుందిగాబట్టి కరంటు లేదు. రోడ్లు లేవు. తాగునీటి సౌకర్యం లేదు. అయితే మాత్రం ఏం, మనుషులు మంచివాళ్లు, స్నేహశీలురు. రాత్రిక్కలో పెట్రోమాక్సు లైట్లు వెలుతురులో ఆలయాల ప్లాన్సు గీచి, అంచనాలు తయారించే వాళ్లం. సాయం వేళల్లో ఒక్కసారి కృష్ణానది ఒడ్డునే ఉన్న మల్లేశ్వరం దేవాలయాల దగ్గర, ఇంకోసారి పొలాల్లో వేరుశెనక్కాయలు (బుడ్డలు) తింటూ, స్వచ్ఛమైన గాలి పీలుస్తూ, కాలం గడుపుతుంటే, మళ్లీ మళ్లీ గదియారం రామకృష్ణ శర్మగారు చెప్పిన వినయాదిత్య, విజయాదిత్యులు గుర్తుకొచ్చే వాళ్లు.

దక్షిణకాళీగా పేరుగాంచిన అలంపురంలో బాదామీ (లేక) తొలిపశ్చిమ చాళుక్యులు విలక్షణ రేఖా నాగర ప్రాసాదరీతిలో నిర్మించిన అపురూప ఆలయాలు తొమ్మిది ఉన్నాయి. ఒక్కసారి చరిత్రలోకి తొంగి చూస్తే, క్రీ.శ.543లో బాదామీ పట్టణం రాజధానిగ, మొదటి పులకేశి, చాళుక్య రాజ్యాన్ని స్థాపించాడు. తరువాత మొదటి కీర్తివర్ష, (క్రీ.శ. 566-507), మంగళేశుడు (క్రీ.శ.598-608) రాజ్యం చేశారు. క్రీ.శ.609లో అధికారం చేపట్టిన రెండో పులకేశి, వసవాసి కాదంబులు, అలూపులు, లాటులు, పశ్చిమగాంగులు, కొంకణ హౌర్యులు, రుఫార్జులులను జయించి చాళుక్య సౌప్రాజ్యాన్ని విస్తరించాడు. అదేపురవడిలో, హర్షపర్షమున్ని ఓడించిన రెండో పులకేశి, కోసల, కళింగ, అంధ్రప్రాంతాలపై దండెత్తి వశపరచుకొన్నాడు. క్రీ.శ. 621లో తమ్ముడు కుజ్జవిష్ఠవర్ధనున్ని ఓడించిన రెండో పులకేశి, బెట్టి, తాను మొదటిగి వెళ్లి పోయాడు. ఇప్పటి తెలంగాణాలోని మహాబుట్టనగర్, ఇంకా కర్ణూలు నుంచి పశ్చిమ భాగాన్ని బాదామి నుంచే పొలించాడు. తరువాత మొదటి విక్రమాదిత్యుడు (క్రీ.శ. 654-687), వినయాదిత్యుడు (క్రీ.శ. 681-696), విజయాదిత్యుడు (క్రీ.శ. 696-733), రెండో విక్రమాదిత్యుడు (క్రీ.శ. 733-745) చివరగా రెండో కీర్తివర్ష (క్రీ.శ. 745-755)

చాళుక్య రాజ్యాన్ని పాలించారు. రెండో పులకేశి కాలం నుంచి చివరి రాజుదాకా, అలంపూరు ఆలయ నిర్మాణానికి అందరూ చేయుాత నిచ్చారు. క్రీ.శ. 696 నుంచి క్రీ.శ. 733 వరకూ పాలించిన విజయా దిత్యుడు క్రీ.శ. 713 నుంచి క్రీ.శ. 718 వరకూ అలంపురంలోనే ఉండి ఆలయ నిర్మాణాలను పర్మావేస్సించాడని కొందరు చరిత్రకారులు పేర్కొనగా, మరికొందరు అంగీకరించని మాట కూడా నిజిం.

అలంపురంలోని నవబ్రహ్మలయాల్లో ప్రధాన ఆలయమైన బాలబ్రహ్మశ్వరాలయంలో గల విజయాదిత్యుని ప్రశస్తి శాసనం శాసన పరిశోధకుల దృష్టించిన గానీ, ఉమ్ముడి ఆంధ్ర రాష్ట్ర పురావస్తు శాఖ ప్రచురించిన మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లా శాసన సంపుటాల్లోగానీ, తెలంగాణా శాసన సంపుటాల్లోగానీ ప్రశస్తి శాసన శార్తి ప్రస్తక్తి లేకపోవటం విషాదారమే. ప్రస్తుత చర్చనీయాంశం భాదామీ చాళుక్య విజయాదిత్యుని అలంపుర ప్రశస్తి శాసనమే.

విజయాదిత్యుడు క్రీ.శ. 697లో మహారాష్ట్రలోని జమల గ్రామంలో తెలి శాసనాన్ని విడుదల చేశాడు (ఎ.జ. 36, పే. 313). తరువాత అనంతపురం జిల్లా నిట్టూరులో రెండు శాసనాలు (ఎ.జ. 38, పే. 335), కొత్తపల్లి (ఎ.జ. 38, పే. 337), మాయలూరు రాగిరేకు శాసనాలు (ఎ.జ. 38, పే. 311), కొత్తరూరు (ఎ.జ.-30, పే. 69), అలంపురం శాసనాలు (ఎ.జ. 35, పే. 121), బేతపల్లి (ఎన్.ఎ. 9, పే. 47), ఇంకా శంఖబ్సిద్ధాన శాసనం (ఎన్.ఎ. 20, నం. 6), పిగ్గామీ రాగి రేగి శాసనాలు (ఎ.జ. 32, పే. 317), అరకట వేముల (ఎన్.ఎ. 10, పే. 604), నేరూరు రాగి రేకు శాసనం (ఎ.జ. 9, పే. 132), ఉల్చాల (కె.వి.రమేష్, చాళుక్యాల్ ఆఫ్ వాతాపి, 1984, పే. 151) శాసనాలు ముఖ్యమైనవి. వీటన్నిటి కంటే అలంపురం ప్రశస్తి విజయాదిత్యుని గుణగణాలకు అద్దం పడుతుంది. ఈ శాసనం (ఎఆర్.ఐ - 1976-77లో బి. 17) పైన కె.వి.రమేష్, ఎండి. సంపత్తి, ఎన్వెన్ రామచంద్రమూర్తి, ఎన్. ఎన్. రామచంద్రమూర్తి, ఎస్స్ పాడిగర్ లాంటి పరిశోధకుల దృష్టి నాకర్దించింది.

అలంపురం విజయాదిత్యుని ప్రశస్తి శాసనం

మొదటి పక్క

1-8 అక్షరాలు చెరిగిపోయాయి.

9. వంశే మహాతి విభ్యాతే రాజు రాజీవలోచనః

10. నామ్మాత్రీ వికమాదిత్యః శ్రీరోద చంద్రమాః

11. జ్యలత్ ప్రతాపజ్యలన జ్యులాలీటారికానః

12. ప్రాజ్యత్రైరాజ్య వినితాపత్రాంభోజ హిమాగమః

13. అన్యావసతోత్పిక్త కాంచీ శమకుటార్పిష్ఠ

14. సమర్పిత పదం భోజః శచీపతిరిషోద్యతః

15. సింహాశ్చై కేరాశ్చై చోద్రైః పాంచ్యపల్లవంశజ్ఞః

16. సేవ్యమానశీరం రేజేరాజా ధర్మయశఃపరః

17. తత్పునుర్మినయాదిత్యః వినీతస్సాధువత్పులః

18. ధస్యోవీరః ప్రభుర్వాగ్ని దాతాజేతాగుణాధికః

19. విమ్రాదిత్య భూపస్య స్వగురో శ్యాసనం గురు

20. ప్రాప్యలభీతి మన్మానః ప్రయూతో దళ్లిణాందిశం

21. పాణ ప్రతాప సంపన్సుం శార్యశాలిన ముత్తితం

22. బలాన్నిత్యాగ్రహీదాను మథురావనితా కరమ్

23. కుమార్దీపమాక్రామస్తదీశ్వర క్రమాన్వశే

24. కృతవాన్యో వరాంగ ధైయం యశోదిక్ష క్లిష్టస్వపమ్

రెండో పక్క

25. ప్రాప్త సాప్రూజ్య లక్ష్మీకః ద్విషస్సరాస్సముధ్రవమ్

26. లాట లక్ష్మీలతా భంగకరం పజ రామాహువే

27. పరాజిత్య హృతానేక మాణిక్య గజ సాధనమ్

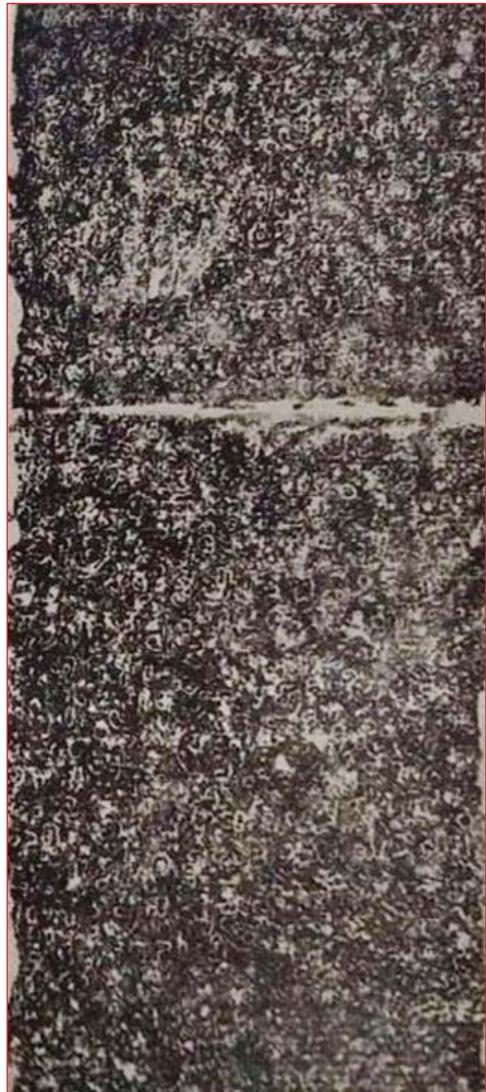

28. పథధక్కలు మహాశబ్దలోల పాశిధ్వజాదికమ్
 29. పుండరీకాత పత్రంచమూర్తం యశిజవస్వయం
 30. పరమేశ్వర చిహ్నంవో జగ్రాహ పరమేశ్వరః
 31. త్రైరాజ్య (పల్లవం జే)తుం ప్రయత్నే స్వపితామహే
 32. తదాజ్ఞయా (స్వరాజ్యం) యః ప్రారక్షధ్వం నితద్విషమ్
 33-44 (అక్షరాలు చెరిగి పోయాయి)
 45. దుర్భరో నిరవద్యశ్చ సమస్త భువనాశ్రయః
 46. కృత్స్నాభ్యతిమర్యం శాంతిం వ్యజానద్యువి విస్తుతాం
 47. - - - - -
 48. - - - - -

మూడో పక్క

49. ధర్మార్థం వ్యస్నాజద్యారి బ్రాహ్మణేభ్యః సహార్పశః
 50. దీనానాధదరిద్రేశ్భ్యః మహాదానాని న ప్రథః
 51. సోవ్యాధ్య గవతా న్యౌధాజ్ఞనేష్టమతమాశ్రేతాన్
 52. స్వధర్మ క్రియయా విశ్వం తీర్థస్నానర్పయన్నపః
 53. స్థానే స్థానేచ సత్రాణి దరిద్రానాధతృత్యయే

54. పశునాం రోగతప్తానాం శ్రీత్యాచాస్థాపయన్నపః
 55. చిరసంప్రాప్త జీర్ణానాం ఖండస్మృతిత సంస్కృతే
 56. సంగీతార్థం చ యో గ్రామాన్ ప్రాదాద్యేవకులేషుచ
 57. తటుకా బహవస్తేన దేశే దేశేచ కారితః
 58. - - - - -
 59. స్వపూర్వజాద్విజాతిభ్యః గ్రామక్షేత్రాణ్యయః పురా
 60. సుగ్రామణి పురాణ్యేవ తేభ్యః ప్రాదాదయం స్యపః
 61. తులాపురుష దానాని బహు కృత్స్నాది శత్రుయా
 62. హిరణ్యగర్వాం శృంగివీం హస్తియుక్త రథానిపి
 63. అన్యేచాపి శ్రుతి స్మృత్యేరుక్తాస్తరానవర్తయత్
 64. అన్యేరక్తతపూర్వస్థాను తదాశాస్త్రానురోదితాన్
 65. కరహంపురాణీశనేంప్రకాస్యయ జన్మను
 66. విష్ణురాజస్యచుహితా మహాదేవీ పతివ్రతా
 67. సమస్త పృథివీ పత్తీ సపత్తీ శ్రీరివస్యయం

68. కీర్తిరూపైరివయూరాజ్ఞోవామేహృది సుస్థితా
69. తయా సహసమారోహత్ తులాం స్ఫుర్జభనయం
70. మహోలక్ష్మీ శేఖశయ్యాం యథాహరిః
71. స్వయం కృత్యాప్య సంతుష్టః తయా కారితవాన్ ముహుః
72. ధర్మాన్మతికృతే భోపి విశిష్టోనాగమోచితాన్

అలంపురంలోని బాలబ్రహ్మశ్వరాలయం లోపలి మండప స్థంభమైన గల విజయాదిత్యుని ప్రశ్నై శాసనం 72 పంక్తుల సంస్కృత శాసనం. మొదటి 8 పంక్తుల అక్షరాలు అరిగి పోయాయి. 9వ పంక్తి నుంచి, విజయాదిత్యుని తాత, విక్రమాదిత్యుని గుణగణాలు, ఆయన సింహాశ, కేరళ, చోళ, పాండ్య, పల్లవ రాజుల చేత సేవలందుకొన్న వాడుగనూ, త్రైరాజ్యాలను జయించిన వాడుగనూ, ఇంతకు ముందెన్నదూ, ఎవరికీ తలవంచని కంచిరాజు చేత వినము నమస్కారాలు పొందిన వాడుగనూ, అతడు మిక్కిలి పరాక్రమవంతుడై, దాక్షిణాత్య యుద్ధాల్లో ఎదురు తిరిగిన పొండ్యారాజును చిత్తుచేసి, మధుర నగరాన్ని స్వాధీనం చేసుకొని, కన్యాకుమారిద్విపం వరకూ రాజ్యాన్ని విస్తరించాడనీ, చక్రవర్తి అయిన తరువాత, వజ్రిటుని సైన్యాన్ని స్నేకరించి, అతని నుంచి వజ్ర వైదుర్యాలను, ఏనుగుల్ని, పథ, ధక్కా (భేరీ)లను, రాజ (పాళీ) ధ్వజాన్ని, ఛత్రాన్ని పొందినట్లు చెప్పబడింది. తరువాత 23 పంక్తుల్లో ఆయన కుమారుడు, వినయాదిత్యుని గురించి, విజయాదిత్యుని పుట్టుక, బాల్యం, యువరాజు, చక్రవర్తిగా ఒనరించిన ఖనకార్యాల వివరా లున్నాయి.

విజయాదిత్యుని పుట్టుకకు సంబం ధించిన పంక్తుల అక్షరాలు చెరిగిపోయాయి.

చక్రవర్తిగా, విజయాదిత్యుని విజయాలు, సంక్లేషు కార్యక్రమాల గురించి 14 పంక్తుల్లో వివరించబడింది. తాత విక్రమాదిత్యుడు, త్రైరాజ్య యుద్ధాల్లో మునిగి, రాజధానికి వెలుపల ఉన్నప్పుడు, విజయాదిత్యుడు, రాజధానిని కాపాటటమే కాక, ప్రజల బాగోగుల్ని చూచుకున్నాడని, అందరి రాజులచే సమస్త భువనాశ్రయునిగా కీర్తించబడినాడనీ, బ్రాహ్మణులకు, దరిద్రులకు వేలకొద్ది కానుకలను ఇచ్చాడని, భాగవతులు (బిష్టుభక్తులు), బౌద్ధ, జ్ఞాన మతావలంబులను సమాదరించాడనీ, రాజ్యమంతూ దరిద్రులకోసం సత్రాలను కట్టించి, పశువులు, రోగుల కోసం అవసరమైన వైద్య సదుపాయాలను కల్పించాడని, అలయ జీర్ణోద్ధారణ, నిర్వాణ, సంగీత కచేరీల కోసం, గ్రామాల్ని దానం చేశాడని, అన్ని ప్రాంతాల్లోనూ చెరువులు తవ్వించాడని, తన పూర్వీకులు, బ్రాహ్మణులకు గ్రామాలు, ఇళ్ళ స్థలాలను మాత్రమే ఇస్తే, విజయాదిత్యుడు శ్రేష్ఠమైన గ్రామాలు, పట్టణాలను దానం చేశాడని, చెప్పబడింది. అంతేకాదు, అనేక తులాపురుష, హిరణ్యగర్జ, ఏనుగులు పూన్చిన రథాలను దానం చేశాడని, హతులు, స్కృతులను బాగా విని ధర్మాన్ని ఆచరించాడని, కరట నగరాధిపతి, సేంద్ర కవంశియుడైన విష్ణురాజు కుమారై మహాదేవిని, తన మహోరాజిగా కలిగిన వాడుగనూ, ఆ రాజదంపతులు

శేషనాగునిపై పవళించిన శ్రీహరి, మహోలక్ష్మీలూ భాసిల్లారనీ, అనేకసార్లు వాళ్ళిడ్డరూ కలసి, తూగి, తమ ఎత్తుబంగారాన్ని కానుకల్పి దానం చేశారని విజయాదిత్యుడు ఆగమశాస్త్ర ప్రకారం అన్ని ధర్మ కార్యాలను నిర్వహించి, అందర్మీ సంతుష్టుల్నిగావించాడని ఈ శాసనం పేర్కొంటుంది (ఇక్కడ శాసనం అర్థాంతరంగా ముగిసింది).

నిజానికి ఇది విజయాదిత్యుని ప్రశ్నై శాసనంగా గుర్తింపు పొందినా, విజయాదిత్యుని తాత, విక్రమాదిత్యుని ప్రశ్నై, విజయాదిత్యుని తండ్రి నియమాదిత్యుని ప్రస్తుతిగల శాసనంగా చెప్పబడేవచ్చు. శ్రీ.శ.696లో సింపోసన మెక్కిన విజయాదిత్యుడు, తాత, తండ్రి దగ్గర యువరాజుగా శిక్షణ పొంది, సాహిత్యం, కళలు, రాజవిద్యలు, రక్షణ వ్యహారాలు, యుద్ధ వ్యహారాలు, దానధర్మాలు, సంక్లేషు కార్యక్రమాలను చేపట్టి అశోకుడు, కలింగ భారవెలులను గుర్తుకు తెచ్చాడు. తాను శైవుడైనా, భాగవత, బౌద్ధ, జ్ఞాన మతాలను కూడా ప్రోత్సహించాడు. మనుషులతో పొటు పశువులకోసం వైద్య సదుపాయాలు కల్పించాడు. సనాతన సంప్రదాయాల్ని గౌరవించాడు.

ఆలయ నిర్మాణం ఆనక్కితో చేవట్టాడు. పట్టడకలలో తన పేర విజయేశ్వరాలయాన్ని, అలంపురంలోని గరుడబ్రహ్మ, విశ్వబ్రహ్మ ఆలయాలను, అలయాల చుట్టూ అతని 18వ పాలనా సంలోలో, తన కిష్ఫమైన బిరుదు 'నిరవద్య' పేరిట ఈశానా చార్యాన్ని చేత ఒక ప్రాకారాన్ని నిర్మింపజేశాడు. సత్యాగ్రయ, శ్రీపథివీపలిల్భ, మహోరాజాధిరాజ, పరమేశ్వర భట్టార్ణవ్ బిరుదులను పొందాడు.

విజయాదిత్యుని అలంపురం ప్రశ్నై శాసనం, అలనాటి మేటి తెలంగాణా శాసనాల్లో ఒకటి. మొదటి సారిగ, తెలుగులో ఇక్కడే ప్రచరిత మౌతుంది. ఈశాసనం పల్ల ఆనాటి శాసన భాష (సంస్కృతం), లిపి (తెలుగు, కన్నడ), శ్రీ.శ.654 నుంచి శ్రీ.శ.714 వరకూ గల చరిత్ర, శ్రీ.శ.700 నాటి సమకాలీన చరిత్ర, విజయాదిత్యుని విక్రమ, పరాక్రమాలు, దాతృత్వ, సౌభాగ్యత్వాలు, దయాత్మ హృదయం తెలుస్తున్నాయి. ఈ ప్రశ్నై పల్ల విజయాదిత్యునికి, మహాదేవి అనే మరో రాజీ ఉన్నట్లు కూడా తెలుస్తుంది. శాసనాక్షరాలు బాగా అగిపోవటాన, ప్రస్తుతంగా కనిపించే కొన్ని అక్షరాలు, పొందికలో, శ్రీ.శ.733 నాటి బాదామీ చాక్షక్క రెండో విక్రమాదిత్యుని తిప్పలూరి శాసనాక్షరాల మాదిరిగా ఉన్నాయి. ఈ శాసన విషయ సేకరణలో నాకు సహకరించిన భారతీయ పురావస్తు సంస్కృతానికి చెందిన దా. వర్గారికి ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు. ఇంకా ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి, శ్రీమాహార్షి హరగోపాల్, ప్రముఖ శాసన పరిశేషకులు డా. ఎన్.ఎన్. రామచంద్రమూర్తి, ఎన్నీపాడిగెర్ గార్లకు నా ధన్యవాదాలు.

-తమని శివనాగిరెడ్డి-ఘపతి

m : 9848598446

e : nagireddy@malaxmi.in

రఘంసింగ్ దేవాలయం

అంగళ్ల రతనాలు అమృనారిచట ‘కార్యాన్’

కృష్ణదేవరాయల వారి కాలంలో విజయనగర వీధులలోనే కాదు కుతుబ్‌షాహీల పరిపాలనలో కార్యాన్ సడక్ల మీద కూడా కుప్పలు తెప్పలుగా ముత్యాల వ్యాపారం జరిగింది. ఇది “హావామే పుకార్” గాలి వార్తలు ఎంత మాత్రం కాదు. శంకా నివృత్తి కోసం త్రావెర్షియర్ అనే ఫ్రెంచి యాత్రికుడు రాసిన జ్ఞాపకాల పుస్తకమో లేక ఫిలిప్ప్ మెడాన్ టేలర్ రాసిన “కన్సెఫెషన్స్ ఆఫ్ ఎ థర్గ్” అన్న నవలో చదవవచ్చు. వర్ధకుల బీడారును లేక యాత్రికుల సమూహాన్ని “కారవాన్” అని ఉర్దూలోనూ, ఇంగ్లీష్‌లోనూ దాదాపు ఒకే అర్థం ఉంది. ఆరోజులలో మచిలీపట్టుం ఓడరేవుకు వెళ్లి ప్రధాన రహదారిపై అటు గోల్డూడకు ఇటు పురానాహార్కు మధ్య ఉన్న వ్యాపార నగరమే “కార్యాన్”. అప్పటికింకా హైద్రాబాద్ నగరం శైకపదశలోనే ఉంది. అటువంటి రోజులలో ఇక్కడి విఫణి వీధులలో ముత్యాల వ్యాపారం జరిగింది. ఇరాన్, ఇరాక్ దేశాల నుండి కూడా ముత్యాలు వచ్చేవి. దేశవిదేశాల లాభాల పేసోరులు, లోక సంచార యాత్రికుల ఇచ్చేటనే బస చేసేవారు.

ఇప్పుడు కార్యాన్ అంతరించిన గతించిన ఒక వైభవోజ్యల జ్యాల. పాతనగరంలో నిర్యాపేదలు నివసించే అనేకానేక బస్టీలలో మొహల్లలో ఇప్పుడు ఇది కూడా ఒకాన్కాక ప్రాంతం మాత్రమే. అయితేనే? ఇప్పటికీ కాలం చెల్లిన పాత భవంతులను కూలగొడుతుంటే వెండి, బంగారాలను దాచి పెట్టిన లంకెబిందలు, గుప్త నిధులు దొరుకు తాయట! గత కాలపు వైభవానికి ఇంత కన్నా ఇంకేం ఆనవాళ్లు, సాక్ష్యాలు కావాలి?

ముందు కోహినూర్ వజ్రం గురించి మాట్లాడుకుండాం. గోల్డూడ రాజ్యంలో వజ్రాల గనులు చాలా చోట్ల ఉండేవి. ఆ ముది వజ్రాలను కార్యాన్కు తీసుకొచ్చి అక్కడ సానపట్టి, మెరుగులు దిద్దేవారు. ఈ పరిశ్రమలో సుమారు 60వేలమంది కార్బికులు కార్యాన్లో పనిచేస్తున్నారని ట్రావెర్షియర్ తన జ్ఞాపకాలను గ్రంథస్తం చేసేడు. కృష్ణాటిరంలోని కొల్పారు ప్రాంతంలో ఈ కోహినూర్ వజ్రం దొరికింది. అప్పుడు దాని బరువు 787 కారెట్లు. కుతుబ్‌షాహీల నుండి ఇది మొగల్ చక్రవర్తుల పరం అయ్యంది. ఆ తర్వాత 1739లో నాదిరా దిల్లీని దోచుకుని కోహినూర్ను పర్షియాకు పట్టుక పోయాడు. అట్లా అట్లా చేతులు మారి ట్రిటిష్ రాష్ట్రిక్ విక్స్‌రియా కిరీటంలో “శీర్షమాణిక్యంలా” వెలిగిపోయింది. ప్రస్తుతం లండన్ మూర్జాజియంలో మనం చూడవచ్చు. కృష్ణానదీ తీరాన దొరికిన కోహినూర్ ఆఖరికి లండన్ థేమ్స్ నది ఒడ్డున కొలువు తీరింది.

కార్యాన్ పక్కన్నే కుల్చుంపురా అని ఒక బస్టీ ఉంది. కుల్చుంబీ హయాత్ బస్టీ బేగం కూతురు. కుల్చుంబీ ఇక్కడే నివసించి కార్యాన్లో ఒక పెద్ద ముసీదును నిర్మించింది. దాని చుట్టూ వందల కొద్దీ సత్తపు గడులను నేటికీ మనం చూడవచ్చు. దేశవిదేశీ ముసాఫిరులు ఇందులో బస చేసేవారు. కుల్చుంపురా దాటగానే టపాచబూత్రా అనే బస్టీ వస్తుంది. చబూత్రా అంటే చావిడి అని అర్థం. అది ఇప్పటికీ చెక్కు చెదరక సురక్షితంగానే ఉంది. కుతుబ్ షాహీల కాలంలో ఇక్కడికి టపా (పోస్ట్) వచ్చి అక్కడ్చుంచే వివిధ ప్రాంతాలకు రహాణ అయ్యేది. అది ఒక విధంగా “డాక్టోర్సా” పోస్ట్ ఆఫీస్ అన్నమాట. టపా చబూత్రా

దాటగానే “మియా మివ్సు మసీద్” వస్తుంది. చాలా కళాత్మకంగా ఉంటుంది. దీనిని 1678లో మివ్సుమియా నిర్మించాడు. ఇతను ఇధియోపియాలోని హాబీ తెగకు చెందినవాడు. అక్కడ్నుండి వచ్చి ఆఖరు నవాబు అబుల్ హసన్ తానీపాకు అంతరంగిక కార్యదర్శిగా నవాబుగారి అంతపురానికి పైన్యాధికారిగా పనిచేసాడు. ప్రజలు ఇతనిని “బడే మాలిక్” అని గౌరవంగా పిలిచేవారు. ఇతను నివసించిన ప్రాంతమే మాలిక్ పేట. అదే నేటి మలక్ పేట. ఈయన 1680లో చనిపోగా ఈ మసీదు ప్రాంగణంలో ఇతనిని సమాధి చేసారు. ఆ “మక్కూరా” కూడా పరియున్ వాస్తుశైలిలో నాజూకు నగిషీలతో కళాత్మకంగా ఉంటుంది. ఈ మివ్సుమియా మసీదు దాటగానే పురానాపూల్ వస్తుంది.

ఈక ఇటు కార్యాన్ నుండి గోల్చొండక వెళ్లే దారిలో “టోలీమసీదు” ఉంది. ముందు ఒక ఎత్తైన వేదిక నిర్మించి దీనిపైన మసీదు కట్టారు. నాలుగు మినారులతో చార్పినార్ లాగే ఉంటుంది. లోపల రెండు విశాలమైన ప్రార్థనా స్థలాలు ఉంటాయి. 1671లో దీనిని మూసాఖాన్ అను అధికారి నిర్మించాడు. కూకట్టపల్లి దగ్గరి నేటి మూసాపేట ఆరోజులలో ఇతని జాగీరు గ్రామం. ఈ టోలీ మసీదుకు ఒక కహసీ ఉంది. “మక్కామసీదు” నిర్మాణానికి పర్యవేక్షకుడు, అధికారి ఈ మూసాఖానే. “మక్కామసీదుకు రాయలప్ప మట్టి లేదు. చార్పినార్కు మట్టి తప్ప రాయ లేదు” అని “చార్పినార్ నగీనా ఊపర్ చున్నా అందర్ మట్టి” అని పాత కాలం సామెతలు. మక్కామసీదుకు కావలసిన రాయాని మూసాఖాన్ శంషాబద్ కు వెళ్లేదారిలో ఉన్న గగన్పహాడ్ నుండి తెప్పించేవాడు. నవాబుగారు అంత పెద్ద మక్కామసీదును నిర్మిస్తున్నప్పుడు తాను మాత్రం ఒక చిన్న మసీదును ఎందుకు నిర్మించవద్దన్న సదుచేశ్యంతో రాయాని తెస్తున్న కొన్ని ఎడ్డబండ్డను కార్యాన్లోని ఈ మసీదుకు మల్లించాడు.

ఇకపోతే “టోలీమసీద్” అన్న పేరు వెనక కూడా ఒక కథ ఉంది. టోలీ ఉర్దూ పదం. దమ్మిడి తెలుగు పదం. టోలీ నుండే “టోలీచాకీ” బస్తిపేరు వచ్చింది. అక్కడ బొంబాయి నుండి గోల్చొండ రాజ్యానికి వచ్చే వస్తువులు, దినుసులపై సుంకం విధించే కచ్చీర్ (ఆఫీన్) ఒకటి ఉండేది. కనీసపు సుంకం ఒక టోలీషనా పసూలు చేసేవారు కావున “టోలీ చౌకీ” అని పేరు వచ్చింది. చౌకీ అన్న

నాకా అన్న వొకటే అర్థం. ఉదాహరణకు పోలీన్ చౌకీ, పోలీన్ నాకా, చత్రీనాకా. నేడు జాతీయ రహదారులపై ఉన్న టోలీగేటు అన్న పదం కూడా ఈ “టోలీ” నుండే వచ్చింది. అయితే ఇప్పుడు అక్కడ వాహన దారులకు ఒక టోలీ కాక తోలీ తీసే విధంగా పన్నులు పసూలు చేస్తున్నారు.

సరే మళ్ళీ మనం మూసాఖాన్ దగ్గరికి వెళ్లడాం. మక్కామసీదు నిర్మాణ సమయంలో ఆయన రాట్లు మాత్రమే మక్కా మసీదుకు మల్లించకుండా ప్రతిరోజు మక్కా మసీదుకు వెచ్చించే వ్యయంలో ఒక దమ్మిడి అంటే టోలీ పక్కన పెట్టేవాడు. అట్లు జమ చేసిన టోలీలతో కట్టిన ఈ చిన్న మసీదుకు ప్రజలు టోలీమసీద్ అని నామకరణం చేశారు. ప్రభుత్వ సొమ్యుతో గుడి కట్టించిన రామదాను చెరసాల పాలైనాడు. మక్కామసీదుకు పోటీగా ప్రభుత్వం సొమ్యుతో టోలీ మసీద్ కట్టించిన మూసాఖాన్ ను నవాబు ఏం చేసాడో ఆ అల్లకే ఎరుక!

ఈ టోలీమసీదు దాటగానే లంగర్హాజ్ వస్తుంది. దీనికి కూడా ఒక కథ ఉంది. ఈ లంగర్హాజ్ ప్రాంతానికి ఔరంగాజేబు గోల్చొండ పైకి అనేకసార్లు దాడి చేసాడు. కాని ఘలితం శూన్యం. అఖరిసారి ప్రకృతి కూడా అతని మీద కన్నెర చేసింది. ముచికుండా నదికి వరదలొచ్చి గోల్చొండ వద్ద విదిది చేసిన అతని సైన్యం, గుర్రాలు, గాడిదలు, ఒంటెలు, ఫిరంగులతో సహా ఆ ఉపైనలో, వెల్లుల కొట్టుక పోఱునాయా. చింతాక్రాంతుడైన ఔరంగాజేబుకు ఇద్దరు సూఫీ ఘకీర్ధు బాబా యూసుఫ్ ఉద్దీన్, బాబా పటీఫ్ ఉద్దీన్లు లంగర్ హాజ్ దర్వాజా వద్ద ఒక ఘకీర్ చెప్పులు కుడుతూ (మోచీ) కుచుంటాడని అతన్ని కలవమని నలహా ఇచ్చారు. ఔరంగాజేబు అక్కడికి చేరుకోగానే

ఆ మోచీ మాయమై నాడట! తర్వాత గోల్చొండ కోట అతనికి స్వాధీనమైంది. అంటే ఆ మోచీ మరెవరో కాదు. గోల్చొండ దుర్గానికి రక్షణగా కాపలా కాస్తున్న ఒక ఘరిస్తా (దేవత) అన్నమాట.

సరే మళ్ళీ వెనక్కి తిరిగి కార్యాన్కు వద్దాం. కార్యాన్కు దక్కిణ దిశలో “తాల్లగడ్డ” అనే జస్తి ఉంది. ఇక్కడ కూడా రెండు విశేషాలు ఉన్నాయి. ఒకటి విశాలమైన ప్రాంగణంతో “దాదా జైన్వాడి మందిర్”. ఇక్కడ జైన మునులు వర్షాకాలంలో నివసించేవారు. ప్రశాంత వాతావరణంలో దేవతలు నివసిస్తారు అన్నట్లు ఇక్కడ ప్రకృతి పరమప్రశాంతంగా గాలికూడా సడిచేయని నిశ్చబ్దంతో ఉంటుంది.

టోలీ మసీద్

కాకతీయుల కాలంలో జైనమతం ఉచ్చదశలో ఉండేది. ఈ జైన దేవాలయం కూడా అనాటిదే. శాలీబండాలో ఉన్న “జైనానాథ్” దేవాలయం కూడా అప్పటిదే.

ఈ రెండవ విశేషం. రాజు భగవాన్ దాన్ భాగ్ చూడ చక్కని పూదోటల మధ్యలో ఆయన నివసించిన ప్యాలెన్ ఉంది. 26 ఎకరాల విస్తరించి స్థలంలో దీనిని నిర్మించారు. కర్ణాటకలోని శీరంగ పట్టులోని తీప్పుసుల్తాన్ ప్యాలెన్కు దీనికి దగ్గర పోలికలు ఉన్నాయి. రెండు అంతస్థల ఈ భగవాన్ని నాణ్యమైన కలపతో, నిర్మించారు. లోపలి కళాత్మకమైన నగిషీలు, చెక్కణం పని “అవ్వల్ దర్జ” స్థాయిలో ఉంటుంది. చార్పినార్కు దగ్గరలో ఉన్న “మాల్యాలా ప్యాలెన్” మాత్రమే దీనికి సాటిగా నిలబడింది. ప్రస్తుతం ఈ భగవాన్ దాన్ భాగ్ మొత్తం ఆక్రమణలకు గురైంది.

ఈ తాళ్ళగడ్డ దాటగానే “మందులగూడ” అనే బస్తి పన్నుంది. వనమూలికలు, చెట్లు మందులు అవేంచ్చ మందుల కులం వారు ఇక్కడ నివసించేది. దీనిని గుడి మల్కాపూర్ అని కూడా అంటారు. ఇక్కడ “జాంసింగ్ దేవాలయం” ఉంది. దీనికి కూడా ఒక కథ ఉంది.

జాంసింగ్ రాజపుత్ర వంశానికి చెందినవాడు. మూడవ నిజాం సికిందర్జా కొలుపులో ఆశ్చీక సైన్యాధికారి. గుర్రాలు కొనటానికి డబ్బులతో బయలుదేరి అడవిలో ఒకచోట అలసటతో నిద్రించగా కలలో “బాలాజీ” కనిపించి నిద్రించిన స్థలంలోనే ఒక గుడిని నిర్మించమని ఆదేశించాడట. ఇంకేం ఆ ప్రభుత్వ ఖజానాతో 1810లో గుడి కట్టించాడు. ప్రజలు దానిని జాంసింగ్ దేవాలయం అని

పిలిచారు. గుడిలోనూ, చుట్టూపక్కలా బోలెడన్ని సత్రపు గదులను యాత్రికుల కోసం నిర్మించాడు. అలయానికి దగ్గరలో బావిని తవ్వించాడు. అక్కడ పర్మియన్ బాపలో ఉన్న శిలాఫలకంలో “యాత్రికులు ఆ బావిలోని మంచి తీర్థాన్ని సేవించి కాసేపు విశ్రమించమని” ఆహ్వానిస్తూ రాసి ఉంది. దేవాలయం ప్రధాన ద్వారం తార్పు దిక్కు నుండి ప్రవేశించగానే నల్లటి గ్రానైటు రాయితో ఏకశిలా స్తంభం కనబడుతుంది. పన్నెందు మంది ఆశ్వర్మకు గుర్తుగా పన్నెందు స్తంభాలతో సభా మంటపం ఉంది. గుడిలో ఒక మూలన తోలు

ఢంకా అతిపెద్ద ఆకారంలో కనబడుతుంది. గుడి ముందు రెండంతస్తుల “సక్కర్ఫానా”ను కూడా నిర్మించారు. పూజా సమ యంలో అందులో కూచుని వాయిదాలను మోగించే వారు. ఈ సంగతి నవాబు గారికి తెలిసి జాంసింగ్ పై ఆగ్రహిం చారు. దివాన్ చందూలాల్ గారు జోక్యం చేసుకుని దాని ఎదురుగా మసీదును నిర్మించటంతో నేలకు రాలవలసిన జాంసిం గుకు తల రక్కింపబడింది.

1908 మాసీ వరదలు తర్వాత మార్పుల్లో గుజరాతీ పొవుకార్లు

అందరూ కార్యాన్నను వదిలి వేరే ప్రోంతాలకు వెళ్లి పోగా ముత్యాలు వజ్రాలు అమ్మిన కార్యాన్ పేద ప్రజల బస్తీగా మిగిలి పోయింది.

“ఏవి తల్లి నిరుడు కురిసిన హిమ సమూహములు?”

(షహర్ నామా (హైదరాబాద్ వీధులు - గాథలు) పుస్తకం నుంచి)

-పరవస్తు లోకేశ్వర్,

m: 91606 80847

e : lokeshwar.hyderabad@gmail.com

మియాం మిష్ణ్ మజీద్

JBR ARCHITECTURE COLLEGE HYDERABAD

(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA&FAU Hyderabad)

E-mail : jbrarchitecture@jbgroup.org.in, www.jbrarchitecture.com

బంగారు తీగల 'జర్డోసి'

జర్డోసి అనేది ఒక రకం ఎంబ్రాయిడరీ. భారత దేశంతో పాటుగా ఇరాన్, అజార్కెషాన్, ఇరాక్, కువైత్, టర్కీ సింట్రల్ ఆసియా, పాకిస్తాన్, ఐంగ్ల్ దేశలలో ఇది బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉంది. జార్డోసి అనేది అందమైన మెటల్ ఎంబ్రాయిడరీ. ఒకప్పుడు భారతదేశంలో రాజులు, కులీన్ వర్గాల వారు దీన్ని ఎంతగానో ఉపయోగించేవారు. రాజులు ఉపయోగించే టెంట్లను అందంగా తీర్చిదీన్డిను కుడా ఈ కళను వినియోగించుకున్న దాఖలాలు ఉన్నాయి. కత్తి పిడి, వాల్ హ్యోంగింగ్స్, ఏనుగు అంబారీ, గుర్రపు స్టోర్ జీను లాంచిఫాట్టెప్ జర్డోసి కళ కనువిందుకు కుడా ఈ కళను వినియోగించి పెద్ద పెద్ద డిజైన్లను తయారు చేస్తారు. విలువైన రాళ్ళు, ముత్తాలను పొదగడం ఈ కళకు అదనపు హంగులు నమకూరు నుండి. ఆరంభంలో బంగారు ఆకులు, వెండి తీగలతో కళాకారులు అధ్యుత కళాకృతులను రూపొందించి నప్పుటికి నేడు మాత్రం ఎక్కువగా బంగారు లేదా వెండి పాలిష్టో కూడిన రాగితీగులు, వెండి దారాలను వినియోగిస్తున్నారు.

జర్డోజి అనే పర్మియన్ పదానికి ఆర్థం బంగారం తీగతో కుట్టడం. జార్ అంటే బంగారం, దోజి అంటే ఎంబ్రాయిడరీ.

పర్మియన్ సాంస్కృతికాంశాలు, హస్తకళల్లో ముఖ్యమైంది జర్డోజి. దీన్నే జర్డోజి, కామ్-దోజి, గోల్-దోజి, కమాన్-దోజి లాంటి పేర్లతో కూడా వ్యవహరించారు. ఇరాన్లోని హర్షోజ్గాన్ తదితర ప్రాంతాల్లో ఇది బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉంది.

పర్మియన్ జర్డోజి మూడు రకాలుగా ఉంటుంది. కొంతమంది

వినూత్తు పాటర్న్లు, రంగుల కోసం చేసికి ఫ్యాబ్రిక్సు భావైతో కు కుడారు. మరికొంతమంది ప్యాటిక్ తక్కువ సాంద్రత వర్క్షతో కుడాతారు. మరికొందరు పాట్రాన్ని ఐంగారు, వెండి తీగలతో కుడాతారు.

భారతదేశంలో జర్డోజి ప్రాచీన కాలం నుంచీ వాడుకలో ఉంది. జర్డోజి 17వ శతాబ్ది కాలంలో మొఘల్ చక్రవర్తి అక్బర్ హాయాంలో మహాన్వత దశకు చేరుకుంది. షెరంగ జేబు హాయాంలో రాజపోషణ తగ్గడంతో ఈ కళ ప్రాభవం జీఫించడం మొదలైంది. ముడిపదార్థాలు విలువైనవి కావడం, వాటి రేట్లు అధికం కావడంతో కళాకారులు తమ సొంతంగా ఎంబ్రాయిడరీ పనులు చేయలేకపోయేవారు. పారిశ్రామికీకరణ కాదా ఈ కళపై తన ప్రభావాన్ని కనబర్చింది. ఇప్పటికీ ఈ కళ లక్ష్మీ, ఘరుభాబాద్, చెన్నె, భోపాల్ తదితర నగరాల్లో చక్కబీ ప్రజాదరణతో ఉంది.

2013లో జియోగ్రాఫికల్ ఇలిక్టెషన్ రిజిస్ట్రేషన్ లక్ష్మీ జర్డోజికి జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్ (జీబి)ని ప్రకటించింది. లక్ష్మీ జర్డోజి ప్రపంచ వ్యాపంగా ప్రభూతి చెందింది. లక్ష్మీ, చుట్టుపక్కల ఉన్న ఆరు జీల్లాలు (బారాబంకి, ఉనావ్, సీతాపూర్, రాయ్ బరేలి, హద్దీయ్, అమేధి) ఈ కళకు ఒక భ్రాండ్గా మారాయి. ఇక్కడి కళాకారులు ఈ కళ సాధికారిక తకు నిదర్శనంగా నమోదిత లోగోను ఉపయోగించు కోవచ్చు. ఘరుభా బాద్ లో ఈ ఎంబ్రాయిడరీకి మంచి మార్కెట్ ఉంది. ఇక్కడ రెహ్స్ ని ఎంబ్రాయిడరీ వర్క్ బాగా పేరొందింది.

-చరిత

టంగుటూరులో

అడ్డలూరి జైన శాసనం

యూదాద్రి-భవనగిరి జిల్లా, మండల కేంద్రం ఆలేరుకు కె.ఎస్.ల దూరంలో వున్న టంగుటూరు ప్రాచీన గ్రామం. ఇక్కడ విష్ణుకుండినుల నాణాలు దొరికాయి. నేనా గ్రామంలో టీచరుగా పనిచేసినపుడు ఒక విద్యార్థిని నాకు విష్ణు కుండినులనాబి రెండు సీసపు నాణాలనిచ్చింది. గ్రామానికి అగ్నీయదిశలో వున్న అంజనేయుని విగ్రహం ముందు రుఱుగుల ఎత్తున్న నలుపలకల తెల్లురాతి శాసనస్తంభం వుంది.

ఈ శాసనం కళ్యాణీ చాళుక్యుల కాలంనాటిది :

టంగుటూరు గ్రామంలో కనుగొన్న కళ్యాణీ చాళుక్యులకాలం శక సం. 914 (క్రీ.శ. 992)నాటి కొత్త శాసనాన్ని నేను చదివి, పరిష్కరించాను. నేను చేసిన ఈ శాసన పరిశోధను ఈ ప్రాంత చారిత్రక పరిశోధకులు, మార్గదర్శి విరువంటి గోపాలకృష్ణ గారికి అంకితమిచ్చాను. ఈ శాసనం జాడ చెప్పింది నా విద్యార్థి, విలేకరి ఖుర్దీ పాపా. నాపెంట వచ్చి శాసనాన్ని పరిశీలించిన వారిలో విరువంటి గోపాలకృష్ణ, వేముగంటి మురళీకృష్ణ, మల్లావరుల నారాయణశర్మ, ద్వావనవల్లి సత్యనారాయణ, జి.కుమారస్వామి, నట్ట్య ప్రభాకర్, అచ్చటీయడంతో సహకరించిన మాచంటి...ఇంకా నా విద్యార్థులు, టంగుటూరు గ్రామప్రజలున్నారు.

శాసన వివరాలు :

టంగుటూరు (అడ్డలూరు) శాసనం:

రాజవంశం: కళ్యాణీ చాళుక్యులు

రాజు: (పేర్కొనబడలేదు. కానీ.. రెండవ త్రైలవుని పొలనాకాలం నాటిది)

కాలం: శాలివాహన శక సం.లు 914, వైశాఖ శుద్ధ తదియ గురువారం- క్రీ.శ. 992 ఏప్రిల్ 7 గురువారం

భాష: తెలుగున్నడం

శకవర్షాలు 914 (క్రీ.శ. 992), వైశాఖ శుద్ధ తదియ

గురువారం నాడు వేయబడిన ఈ శాసనంలో అడ్డలూరు కామరాజు రేచయ సేద్దియ ధర్మకీర్తుల కొరకు 2 మర్తురుల నీర్చేల (wet land) సర్పపరిషోరంగా, ఆచంద్రార్జుంగా 4 మర్తురుల నేలను కార్తీకఫలం కొరకు పసలకేశునికి మరికొన్ని మర్తురుల భూమి, 7 ద్రమ్మాలు సిద్ధాయంగా మాణికేశ్వర ప్రభునికి దానమిచ్చినట్లు తెలియ పర్చబడ్డది.

ఇది నల్గొండలో లభించిన రెండవ త్రైలవుని కాలపు మొదటి శాసనం. శారాజిపేట, టంగుటూరు గ్రామాల మధ్యన అడ్డలూరు చెరువుంది. చెరువుకు ఉత్తరాన టంగుటూరువైపు పాటిగడ్డ వుంది. కొన్ని దేవాలయ శిథిలాలున్నాయి. ఆక్కడే లభించిన ఈ శాసన స్తంభాన్ని తెచ్చి టంగుటూరు ప్రజలు హరిజనవాడలో అంజనేయుని ముందర నిలిపారు. దీన్నిబట్టి పూర్వం ఆక్కడ అడ్డలూరును గ్రామం వుండేదని తెలుస్తున్నది. ఇప్పుడు ఆ ఊరు లేదు. కానీ, ఆ ప్రాంతంలో నిర్మించబడిన చెరువును ప్రజలు ‘అడ్డలూరు’ చెరువనే పేలుస్తారు. ఆక్కడ పసలకేశుని గుడి, మాణికేశ్వరాలయ ముండేదని తెలుస్తున్నది. ఇక్కడికి దగ్గరలోనే మాణిక్యపురం అనే గ్రామముండడం విశేషం.

శాసనపారం :

మొదటి వైపు :

టంగుటూరి శాసనం, శాసన స్తంభం

1. స్వప్తి స
2. క స్వపకాల
3. తీత సంవ
4. త్వర సత
5. ద 914 సే
6. య సందన సం
7. వత్సరద వై

విష్ణుకుండినుల నాటేలు

విరహంటి గోపాలకృష్ణ

8. సాఖ సుద్ర
9. తదీదేయు బ్రు
10. హస్యాతి వా
11. ర దంట్రు 'అడ్డ
12. లూర కామ
13. రాజూంటప్పుటే
14. రేచయ సే
15. ద్రీయ మగ
రెండవ వైపు :
16. వల్లియుద
17. కాళేయంగ త
18. మృక్కిర్తియ
19. పుఱే ఇ
20. మృత్త సీర్చేల
21. న సర్వ ప
22. రిహోరయా
23. చంద్ర కామాది
24. యుస్మీ అల్లి
25. నాల్క మత్త
26. నేలన కార్తీ
27. క ఫలదింకే
28. ఊపు బనల
29. కేశనీశవర
మూడో వైపు :
30. బనది ల్యే
31. దకము కు
32. ప్రీయకేర
33. నిక వశేషి
34. కా మత్తరేశు
35. ద్రమ్మవ సి
36. ద్యాయా మికి
37. శిష్టిద నేల
38. స్వల్పముక్కే
39. య కొ- -త్ర

40. శ్రీ-ద ద్రమ్మము
41. మానికేశు ప్రీ
42. భూర్యోంచందాది
నాలుగో వైపు :
43. క్షుప్రపాదేమే
44. ను పాలసల్లు
45. బారనాసి ప్ర
46. యాగకరు క్లై
47. త్రి చేంగపి
48. లలు వేపురు
49. తాపసులు
50. వేపురు బ్రాహ్మణ
51. నులు ఇడ్డబ్బ
52. దేవర్ధేకచ
53. క

- శ్రీ రామోజు హరగోపాల్,
m : 99494 98698
e: akshara25@gmail.com

DECCAN
దక్కన్
సామాజిక, సాంస్కృతిక ఛానల్
CHANNEL

సామాజిక సేవనా? వాణిజ్య కార్బూకలాపమా ?

(సోఫ్ట్‌వర్ సర్వీస్‌గా మొద్దలైన టొన్ ప్లానింగ్ కార్బూకలాపం ట్రాన్స్ ఫరబుల్ డెవలప్ మెంట్ రైట్స్, భౌర్ స్పేస్ ఇండెప్స్, ట్రైమియం భౌర్ స్పేస్ ఇండెప్స్ వంటి ఉపకరణాల వాడకం కొనసాగింపు అనేది సిటీ ప్లానింగ్‌కు మెర్గైన అర్థాన్ రూపం క్రియేట్ చేయడంలో పరిమితులు విధించడం, ఈ నేపథ్యంలో ఈ ఉపకరణాల గుణగణాలను పునః సమీక్షించాల్సిన అవసరాన్ని ఈ అధ్యయనపత్రం చర్చిస్తుంది.)

1. ఉపోధ్యాత్మ

పారిశ్రామిక విప్లవం, ప్రజారోగ్య వ్యవస్థలకు అది కలిగించిన అవరోధాల నేపథ్యంలో టొన్ ప్లానింగ్ అనేది ప్రభుత్వ కార్బూకలాపంగా 19వ శతాబ్ది రెండో అర్థభాగంలో ప్రవేశపెట్టబడింది. ప్రజలకు పరిశ్రామాయిక జీవన మరియు పని పరిస్థితులను రూపొందించడం దీని లక్ష్యం. అప్పట్లో ఇది సామాజిక సేవ విధిగానే ఉండింది. ఆరంభంలో ఇది భవనాల బైలాన్, ఇన్ కంపాటి బుల్ ల్యాండ్ యూజెన్ ను వేరు చేయడంతో కూడిన రోడ్ ప్లానింగ్ రూపంలో మాత్రమే ఉండింది. పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ ముమ్మరమైన తరువాత టొన్ ప్లానింగ్ స్థిర్మూల ద్వారా ల్యాండ్ పూలింగ్ ఒక కొత్త కోణాన్ని జోడించింది. మరీ ముఖ్యంగా ప్రజలకు అవసరమైన సదుపాయాల కల్పన విషయంలో. ముమ్మర పారిశ్రామికీకరణ అనేది మెట్రోపాలిటన్ నగరాల ఆవిర్మానానికి దారి తీసింది. ఆ నగరాల భవిష్యత్ వ్యాధికి గాను దీర్ఘకాలిక విధానం అవసర మైంది. పట్టణ, రీజనల్ ప్లానింగ్ లో ఓ తప్పనిసరి భాగంగా 20వ శతాబ్దిలో డెవలప్ మెంట్ ప్లాన్స్, రీజనల్ ప్లాన్స్ ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి.

2. తొలిదశలో ప్రణాళిక విధానాలు

గత శతాబ్దిలో టొన్ ప్లానింగ్ ప్రధానంగా దిగువ నాలుగు అంశాలతోనే ముడిపడి ఉండేది.

1. జోనింగ్ ద్వారా భూముల వినియోగం
2. ఎఫ్షివెస్టెల మరియు డెన్సిటీ రెగ్యులేషన్ ద్వారా భూ వినియోగ తీవ్రత
3. ట్రాఫిక్, రవాణా ప్లానింగ్
4. సామాజిక సదుపాయాలు

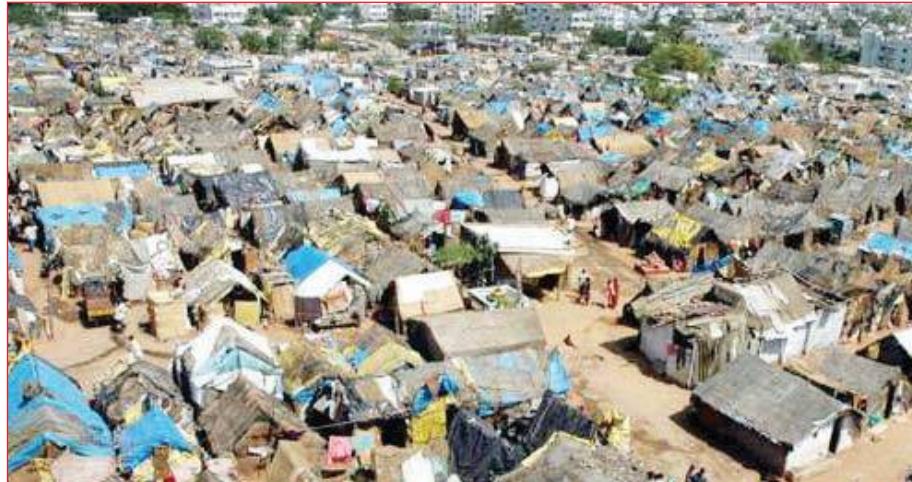
ఈ ఆవశ్యకతను నెరవేర్చేందుకు గాను ప్రస్తుత భూ వినియోగ మ్యాప్ తయారు చేయడం, జనాభా పెరిగే అవకాశం మదింపు చేయడం, ఎఫ్షివెస్టెల మరియు డెన్సిటీ ఆవశ్యకతలను అసైన్ చేయడం, తగిన ప్రాంతాల్లో అవసరమైన సదుపాయాలతో అభివృద్ధి చేయాలన్న జోన్సును మరియు తగిన రోడ్సు పాటర్న్సు గుర్తించడం తప్పనిసరి. డెవలప్ చేయదగిన జోన్సును పరిమితం చేయడం అనేది విలక్షణ ప్రయోజనాలను కలిగి ఉంటుంది. తక్కువ వ్యయంతో సర్వీస్ ఇన్ ప్రాప్తుకర్నేను సమకూర్చువచ్చు. పరస్పర వ్యాధికి వీలుంటుంది. తద్వారా సదుపాయాలను కూడా ప్రజలకు మరింత చేరువలోకి తీసుకెళ్ళవచ్చు.

ఓ డెవలప్ మెంట్ ప్లాన్ ప్రైసేర్ చేసినప్పుడు భవిష్యత్ నగరం దాని పరిధులు, భవనాల ఎత్తు, రోడ్ పాటర్న్, గ్రీన్ పెరియాల పరంగా స్పష్టంగా నిర్వచించబడుతుంది. అదే విధంగా సేవా మార్కెట్ వసతులను కూడా ముందుగానే ప్లాన్ చేసుకోవచ్చు, ప్రతిపాదించవచ్చు, వాటికి వీలు కల్పించవచ్చు. వ్యక్తిగత ఆవశ్యకతలకు సంబంధించినంత వరకూ, బంగ్లా ఏరియాలు, అపార్ట్ మెంట్ భవనాలు, ప్రెర్న్ హాసింగ్, హోమ్ & వర్క్ రిలేషన్ షిప్స్, ప్రయాణ దూరాలు లాంటి వాటికి సంబంధించి ఏ వ్యక్తి అయినా కూడా తన ఆవశ్యకతలకు తగిన లోకేషన్ ను ఎంచుకోవచ్చు.

3. ప్లానింగ్ మరియు ప్రణాళిక అమలుకు షైనాన్స్

ప్రణాళిక అమలుకు అవసరమైన నిధులు సమకూర్చుకోసంత కాలం ప్రణాళికలను విజయవంతంగా అమలు చేయలేమనే భావనే

ఎన్నో ఏళ్ల పాటు ఉండింది. ఆరంభంలో ప్రభుత్వాలు ప్రణాళికల అమలు కోసం తగిన ఆర్థిక సాయం పొందేందుకు స్నైమ్లను ప్రవేశపె తేవి. ప్లానింగ్ అనేది సోషల్ సర్వీస్ విధిగానే మరియు ప్రభుత్వాల బాధ్యతగానే ఉండేది. కొద్దికాలం తరువాత ప్రభావపూరిత టొన్ ప్లానింగ్ అనేది భూమి విలువ పెరిగేందుకు దోహదపడుతుందని, స్టోనిక పాలనా సంస్థలు మరియు ప్రభుత్వాలు హోలిక వసతులు, సదుపాయాల కల్పనాపై చేసే వ్యయాలతో ప్రధానంగా ఆప్రాంతానికి చెందిన ప్రైవేటు భూమిల యజమానులు, బీల్డర్లు, డెవలపర్లు లభిపొందుతారని గుర్తించారు. ప్రతిపాదిత భవనాలు, లేఅవుట్లకు స్టోనికీ రుసుము విధించడం మొదలైంది. ఆ తరువాత నిర్మిష్ట రేటల్తో డెవలప్ మెంట్ ఛార్టీలు వసూలు చేయడం ప్రారంభించారు. ఆ తరువాత ఈ రుసుముల ను అక్కడ ఉన్న భూమిల విలువల శాంతంతో జోడించడం మొదలైంది. ఈ స్టోయి వరకు కూడా ఆయా మార్పులు అప్రాప్త టొన్ లేదా సిటీ ప్లాన్ల పవిత్రతకు మచ్చ రాకుండా

ఉండింది. స్టోనికీ రుసుము, డెవలప్ మెంట్ ఛార్టీలు పేరిట ప్రభుత్వాలు టొన్ ప్లానింగ్ కార్యాలయాల నుంచి భారీ మొత్తాలను పొందడం ప్రారంభమైంది.

4. భూ స్యూధినం

ప్రణాళిక సంస్థలు భూమిని స్యూధినం చేసుకొని సమాజానికి అవసరమైన సదుపాయాలను వృధ్మి చేసేంత వరకు కూడా ప్రణాళిక అమలు అనేది జరుగదు. అయితే ప్రణాళిక సంస్థలేవీ కూడా ఈ విధి నిర్వహణకు సమర్పిస్తున్ని కావని, ఈ పని చేసేందుకు ప్రత్యేకంగా ఒక కొత్త నమూనాను అభివృద్ధి చేయాలిన్న అవసరం ఉండని గత అన్ని అనుభవాలు నిరూపించాయి. దీన్ని గ్రహించడం అనేది ట్రూస్పఫరబుల్ డెవలప్మెంట్ రైట్ భావనకు మరియు అకామిడేషన్ రిజిస్ట్రేషన్ (ప్రజాప్రయోజనాల కోసం కొంత భూమిని ముందుగానే పక్కకు పెట్టడం)కు దారి తీసింది. భూముల యజమానులు ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం తమ భూములను ప్లా

నింగ్ సంస్థలకు ఉచితంగా ఇచ్చిన సందర్భాల్లో అధిక ఎఫ్ఫెసెస్, దెన్పిటీల కోసం అనుమతులు ఇచ్చేందుకు గాను ఎఫ్ఫెసెస్, దెన్పిటీ నిబంధనలు సపరించబడ్డాయి. సూత్రప్రాయంగా చూస్తే ఇది భూముల ముమ్పుర వినియోగం నియంత్రణ సూత్రానికి విరుద్ధం. అయితే అది కొంత వరకు మాత్రమే. తమ ప్రణాళికలను ప్రభావ పూరితంగా అమలు చేసేందుకే ప్రణాళిక సంస్థలు చూస్తుంటాయి. అదే వాటి ఆశయం కూడా. కేంద్ర ప్రభుత్వం రైట్ టు ఫెయిర్ కాంసెప్షన్ అండ్ ట్రూస్పఫరెన్సీ జన్ ల్యాండ్ అక్కిజిషన్, రిహబిలిటీప్స్ అండ్ రిసెటీల్ మెంట్ యాక్ట్ 2013 ను అమల్లోకి తెచ్చి భూస్యూధినం వ్యయం పెంచిన తరువాత టీడీఆర్ మరియు ఎఆర్ భావనల ప్రాధాన్యం మరింత పెరిగిపోయింది. పాత భూసేకరణ చట్టం 1894 అనేది వ్యక్తిగత సంక్షేపమం కంటే కూడా రాజ్య సంక్షేమానికి పట్టం కట్టడం అనే భావనల ఆధారంగా ఉంది. ఈ సూతన చట్టం ప్రభావిత వ్యక్తిగత భూ యజమానులకు సమాన లేదా మరింత ప్రాధాన్యం ఇస్తుంది. ఇది నాటి వలసపాలన చట్టానికి పూర్తి విరుద్ధం కూడా.

5. మురికివాడల సమస్య

మెట్రోపాలిటన్ నగరాల్లో మురికివాడల సమస్యకు ఓ పరిష్కారం తెరపైకి వచ్చింది. దీనికింద మురికివాడవాసులకు అక్కడే బహుళ అంతస్తుల భవనాలు నిర్మించి ఇస్తారు. వాటిని నిర్మించేది ప్రైవేటు బీల్డర్లు. అందుకు అయిన వ్యయానికి సమానంగా వారికి టీడీఆర్ ((ట్రూస్పఫర బుల్ డెవలప్ మెంట్ రైట్స్)) జారీ చేయబడుతాయి. వారు ఇతర ప్రాంతాల్లో వాటిని ఉపయోగించాలి వ్యక్తిగత చ్చు. ఈ భావన ఎంత విజయం వికించుకోవచ్చు. ఈ భావన ఎంత విజయం సాధించిదంటే....

1994లో మహారాష్ట్రలో ఈ ప్రావిజన్ కోసం వాదిస్తూ కొన్ని పార్టీలు అధికారంలోకి కూడా వచ్చాయి. భూమి విలువ నిర్మాణ వ్యయం కంటే అధికంగా ఉన్న ఎంపిక చేసిన మెట్రోపాలిటన్ సిటీల్లో ఈ సమూనా విజయవంతమైంది. అయితే భూమి విలువల తక్కువగా ఉన్న చోట ఈ భావనకు విలువ లేకుండా పోయింది, అమల్లోకి రాకుండా పోయింది. అయితే, అది వర్తించిన చోట మాత్రం, చుట్టూవక్కల ఉండే తక్కువ ఎత్తు తక్కువ సాందర్భ అభివృద్ధి ఉండే ప్రాంతాలతో పోలిస్తే, అధిక దెన్పిటీ మరియు వైమైరైట్ డెవలప్ మెంట్ కలిగిన ప్రాంతాలు ఏర్పడేలా చేసింది. ఈ విధంగా టొన్ ప్లానింగ్ అనేది ఆర్థిక ప్రయోజనాల సాధనకు మాత్రమే గాకుండా సూతన ఓటు బ్యాంకులను ఏర్పరచుకునేందుకు ఓ రాజకీయ వ్యాపారంగా కూడా ఉపయోగించుకోబడింది.

6. ప్రైమియం ప్లోక్ స్పెస్ ఇండిక్ (పీఎఫ్ఎస్)

మరింతగా ఆర్థిక వనరులను సేకరించడంలో భాగంగా

ప్రీమియం ఎఫ్వెన్సెల తెరపైకి వచ్చింది. ప్రస్తుత భూమి విలువల్లో శాతంగా ప్రీమియంలు చెల్లించే వారికి అధిక ఎఫ్వెన్సెలకి అనుమతి ఇచ్చే విధానాన్ని ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. అయితే కొన్ని ఆంశాలు మాత్రం ఉన్నాయి. ఈ అధిక ఎఫ్వెన్సెల దెవలప్మెంట్స్‌ను పెద్ద పెద్ద రోడ్లు అభిముఖంగా ఉన్న చోట మాత్రమే వాడుకోవాలి. అయితే దీనిలోనూ కొన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. అధిక శాతంగా ఈ విధమైన దెవలప్ మెంట్స్ బాగా తక్కువ దెన్నిటీ ఉండే చోట, చివరకు చిన్న చిన్న ఇథ్లు (బంగాలు) ఉండే చోట వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. దాంతో నగరాల్లో ఉండే బహుళ అంతస్తుల భవనాల స్థితిగతులు మారే అవకాశం కూడా ఉంటుంది. చిన్న చిన్న ఇథ్ల చుట్టూరా బహుళ అంతస్తుల భవనాలు రావడం ఆ ప్రాంతం క్యారెక్టర్సు దెబ్బ తీసుంది. ప్రస్తుత తక్కువ ఎత్తు అభివృద్ధి పై ప్రతికూల ప్రభావం కనబరుస్తుంది. అక్కడి చిన్న చిన్న ఇథ్ల యజమానులు, స్టలా యజ మానులు వాటిని అమ్మేసుకొని ఇతర ప్రాంతాలకు మారిపోయేలా చేస్తుంది. దీన్ని బట్టి చూ స్తే, కొన్ని రకాల పెద్ద రోడ్లపై మాత్రమే ప్రీమియం ఎఫ్వెన్సెలను అనుమతించడం మంచిది. వాటి వినియోగాన్ని నిర్దిష్ట పై దెన్నిటీ జోస్లకు మాత్రమే పరిమితం చేయడం మంచిది. తద్వా రా ఆ ప్రాంత క్యారెక్టర్సో పాటుగా సగరంలోని స్టోల్నెన్ విశిష్టతలను కాపాడినట్టువు తుంది.

7. మెట్రో రైల్ మార్గాల్లో పై దెన్నిటీ కారిడార్స్

మెట్రోపాలిటన్ నగరాల్లో మెట్రో రైలును ప్రజారవాణా మార్గంగా గుర్తించినపుటికీ, అలాంటి అధిక వ్యయపూరిత ప్రాజెక్టులకు పైనాన్సింగ్ అనేది ప్రధాన అడ్డంచిగా మారుతోంది. పలు ప్రభుత్వాలు ఈ వ్యయంపై తీవ్రంగా ఆందోళన చెందుతుంటాయి. అలాంటి సందర్భాల్లో ఓ సులభ పరిష్కారం ఉందని.... అదేమిటంటే మెట్రో రూట్ పొడుగునా 500 మీటర్ల దాకా భూమి విలువతో ముడిపెట్టే విధంగా ప్రీమియం చెల్లింపుపై అధిక ఎఫ్వెన్సెల అనుమతించాలని....

ప్రజారవాణా వ్యవస్థను ఉపయోగించు కునేదుకు వారు అధిక దూరాలు ప్రయాణించాల్సిన అవసరం లేదనే తప్పుడు వాదనతో దాన్ని సమర్థిస్తున్నారు. అయితే ఇది కంటి తుడుపు చర్చ మాత్రమే. ఎందుకంటే మెట్రో స్టేషన్లతో గల నిర్దిష్ట దూరాలకు సంబంధం లేకుండా మెట్రో మార్గం మార్గం పొడుగునా దీన్ని అనుమతించడం అదనపు ఎఫ్వెన్సెల తో మరింత మంది కొనుగోలు దారులను సృష్టిస్తుంది. ఇప్పటికే దెవలప్ అయిన ప్రాంతాల యొక్క భారీ స్థాయి రీడెవలప్ మెంట్స్‌తో ఇది ముడిపడి ఉంటుంది. సేవా మోలిక వసతులను అధికం చేయాల్సి ఉంటుంది. కస్టమ్ రీడెవలప్ మెంట్ అవసరమవుతుంది. ఎందుకంటే చిన్న విస్తీర్ణంలో ఉండే ప్లాట్ఫోరమ్ అధిక ఎఫ్వెన్సెని వినియోగించుకోలేవు.

8. భూ వినియోగ మార్పు కోసం చెల్లింపు

దెవలప్ మెంట్ ప్లాన్ లేదా రీజనల్ ప్లాన్‌కు చేసే ఏవైనా

మార్పులకు సంబంధించిన వ్యయాలను లభ్యిదారుల నుంచి ఆద్వాన్ గా వసూలు చేయాలని ఇటీవల మహరోప్పు ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. ఇది సహాతుకమే. ఎందుకంటే అలాంటి మార్పులు భూమి యజమానులకు తప్పనిసరిగా ప్రయోజనం చేకూరుస్తాయి. అయితే ప్రభుత్వం దీన్ని మించి కూడా మరింత ముందుకు వెళ్లింది. అడవులు, కొండల ఎగువభాగాలు, లోయలు, వరద ముప్పు ప్రాంతాలు మరియు సీఆర్ జెడ్టో ప్రభావితమయ్యే ప్రాంతాలు లాంటి వాటిని లక్ష్మంగా చేసుకొని కొత్త ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. భూమి విలువల్ల నీరిష్ట శాతంగా ప్రీమియం చెల్లింపుపై నో దెవలప్ మెంట్ జోన్స్‌లో చేర్చిన ఏ భూములను అయినా దెవలప్ చేసుకు నేడుకు ఈ కొత్త ఉత్తర్వులు బీల్డర్స్కు / దెవలప్పర్కు వీలు కల్పిస్తాయి.

రాష్ట్రప్రభుత్వ విధానం మౌలికవసతుల అభివృద్ధి బాధ్యతను భూమి యజమానులపై మరింత అధికం చేస్తోంది కానీ అది పీన్ మీల్ తరఫో అభివృద్ధికి, సమన్వయరహిత అభివృద్ధికి దారి తీసుంది. అది ప్లానింగ్ సూట్రాలకే విరుద్ధం. దెవలప్ మెంట్ ప్లాన్ లేదా

రీజనల్ ప్లాన్ అనేవి కాగితాలకే పరిమితమై, ఆవరణలో కనిపించక పోవచ్చ. ప్రజా వసతులు, రవాణా సదుపాయాలు ఉండకపోవచ్చ. స్థానిక ప్రజల భద్రతకు హమీ ఉండకపోవచ్చ. ఈ విధమైన భారీ స్థాయి ప్రణాళిక రహిత అభివృద్ధి భవిష్యత్తులో అనేక సమస్యలకు కారణం కావచ్చ. వాటిని తీర్చేదుకు ప్రభుత్వం వద్ద వనరులు / మార్గాలు ఉండకపోవచ్చ. ఒకప్పటి 'అర్ఘ్వన్ ల్యాండ్ సీలింగ్ యాక్ట్' అర్ఘ్వన్ మార్గాలజీని బాగా రశవ మార్పింది. అలాంటి అనుభవాలతోపైనా సూతన విధానాలు ప్రజల జీవన, పని చేసే స్థితిగతులను మరింత దెబ్బ తీయకుండా జాగ్రత్తపడాలిన అవసరం ఉంది.

9. సూతన విధానాల విహంగ వీక్షణం

ప్రభుత్వాలు అనుసరించే సూతన విధానాలు టాన్ ప్లానింగ్ విధులను సామాజిక సేవ నుంచి వాణిజ్య కార్యకలాపాలుగా

మార్చేశాయి. ప్రభుత్వాలకు భారీ ఆర్థిక వనరులు సమకూర్చేవిగా మారిపోయాయి. ఈ నిధులను ప్రభుత్వాలు మెరుగైన సేవా మాలిక వనతులు, సమాజానికి వనతులు కల్పించేందుకే వినియోగి సున్నప్పటికీ, ప్లానింగ్ ప్రాధాన్యం మాత్రం తగ్గిపోతున్నది. ఇది ఊహించని సమస్యలు మరియు ప్రణాళిక రహిత అభివృద్ధితో సమస్యలు అధికం అయ్యెందుకు కారణం కావచ్చు. టీడీఆర్ (ట్రాన్స్ఫరబుల్ డెవలప్ మెంట్ రైట్స్), అకామడేప్సన్ రిజర్వేషన్ భావనలు అనేవి డెవలప్ మెంట్ ప్లాన్స్ అమలుకు ఉపయోగకరంగా, ప్రభావపూరి తంగా ఉంటాయి. పరోక్షంగా జిని సదుపాయాలు, రోడ్ రూపంలో ప్రజోపయోగం కోసం వినియోగించిన భూ అంశంతో

ముడిపడి ఉంటాయి. మెట్రో నగరాల్లో స్లోమ్ టీడీఆర్ లేదా అద నపు ఎఫ్ ఎస్స అనేది సహేతుకమైందే. ఎందుకంటే అది కొన్ని రాజకీయపరమైన ఉద్ఘాటనలు కలిగినన్నప్పటికీ కిక్కిరిసిన ప్రాంతాలను తొలగిస్తుంది. ఫీజుల చెల్లింపువై ప్రీమియం ఎఫ్ఎస్స ను మంజూరు చేయడం మాత్రం ప్రభుత్వాన్ని టొన్ ప్లానింగ్ అనే వాణిజ్య వస్తు విక్రేతగా మార్పివేసింది. దీంతో ప్రభుత్వానికి పెద్దగా చేయడానికి కూడా ఏమీ ఉండదు.

నిర్దిష్ట ప్రాంతాల్లో మినహ ‘నో డెవలప్ మెంట్ జోన్లో’ అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రీమియం వసూలు చేయడం ద్వారా ప్రభుత్వం ప్రాధికి ప్లానింగ్ సూత్రం నుంచి పక్కదోష పడుతోంది. కాలం గడిచే కొద్దీ

దాని దుష్పరిణామాలు పలు విధాలైన ఆరోగ్య, భద్రత, సౌలభ్య సంబంధిత సమస్యలను స్పష్టించే అవకాశం ఉంది. వనరుల సమీకరణకు గాను మెట్రో రైలు మార్గం పొడుగునా ప్రీమియం ఎఫ్ఎస్సని మంజూరు చేయడం అనేది కూడా సహేతుకం కాదు. అది అక్కడి ఆస్తుల యజమానులు తమ ఆస్తులను క్లాసర్ రీడెవలప్ మెంట్ కోసం ఇవ్వాల్సిన పరిస్థితిలోకి నెఱ్చివేస్తుంది. అంతేగాకుండా అప్పటికే అభివృద్ధి అయిన ప్రాంతాల క్యారెక్టర్ ను మార్చివేస్తుంది.

సంబంధిత ప్లానింగ్ అధారించి టీడీఆర్ బాండ్ మార్కెటింగ్ చేయాలనే భావనను ప్రవేశపెట్టిందుకు ప్రభుత్వాలు ఆస్క్రిగా ఉన్నాయి. క్రీడామైదానాలు, తోటలు, రమణీయ స్థలాల నిర్మాణానికి ఆయా

సంస్థలు ఈ బాండ్లను విడుదల చేయవచ్చు. కొనుగోలుదారు లేదా డెవలపర్ రః విధవ్యేన టీడీఆర్లను కొనుగోలు చేసి ఉపయోగించు కోపచ్చు లేదా దాన్ని మార్కెట్ లో విక్రయించుకోవచ్చు. ఇది మన నగరాల భవిష్యతీకు సమస్యలు తీసుకువచ్చే అవకాశం ఉంది.

10. ముగింపు

వేగవంతమైన పట్టణీకరణ, పారిత్రామికీకరణ అనేవి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా చోటు చేసుకుంటున్నాయి. మన నగరాల భవిష్యతీకు నిర్ణయించుకోవడం గనించి మనం ఆలోచించేందుకు అదో ప్రధాన కారణంగా ఉంటోంది. ఏదైనా తప్పుడు నిర్ణయం తీసుకుంటే చేజారి పోయే సౌభాగ్యం ప్రభుత్వాలను, ప్లానర్లనూ

క్షమించదు. నగరాన్ని తీర్చిదిద్దడంలో టీడీఆర్, ఎఫ్ఎస్సన అనేవి అతి ముఖ్యమైన ఉపకరణాలు. తక్కువ సాంద్రత, అధిక సాంద్రత ప్రాంతాల మధ్య సమతుల్యత సాధించేందుకు గాను వాటి వినియోగం ఎంతో జాగ్రత్తగా జరగాలి. తద్వారా అభివృద్ధి అనేది ప్రణాళికాభద్రంగా జరిగేందుకు అవకాశం ఉంటుంది. మానవ ఆవాసాలు ఆఫ్సోదకరమైన జీవన, పని శీతిగతులను కలిగి ఉంటాయి.

- ఎ.ఆర్. పత్రార్థ

పత్రార్థ డైరెక్టర్,

టొన్ ప్లానింగ్ & వాల్యూవేషన్, గపర్చుమెంట్ అఫ్ మహారాష్ట్ర

Courtesy: ITPI, New Delhi

పరిశోధకులకు సుభవార్త

దక్ష్య ల్యాండ్ కు ISSN అమోదం

దక్ష్య ల్యాండ్ మాసపత్రిక ISSN (International Standard Serial Number) అమోదం పాంచినదని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాము. మా ISSN 2581-3188. ప్రముఖ, షైతాప్రాప్తి, పరిశోధకులు తమ పరిశోధనాత్మక, విల్స్ప్రాథాత్మక రచనలను ప్రచురించాలని జేసి వినియోగించుకోవడం ద్వారా ప్రాచుర్యం చేసుకోవడానికి ఈ సదవకాశాన్ని సంధించియోగపరుచుకోవాలని కోరుతున్నాము.

రచయితలు తమ రచనలను పంచవలసిన చిరునామా :

“చంద్రం” 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029 Telangana.

సంప్రదించవచ్చిన ఆఫ్స్ ఆఫ్స్ : 9030626288

E-mail: desk.deccan@gmail.com

website: www.deccanland.com

- ఎడిటర్

అభివృద్ధి వైపు అడవిబిడ్లు

ఆశ్రమ పారశాలల్లో డిజిటల్ పాతాలు

గిరిజన సంక్షేమ, స్నేహితులు మంత్రి సత్యవతి రాథోడ్

ఈరు మారుతున్నా... సమాజంలోని వెనుకబడిన వ్యక్తిల తలరాతలు మాత్రం మారడంలేదు. సమాజం ఎంతగా అభివృద్ధి చెందుతున్నా... వీరు మాత్రం అభివృద్ధికి అపడ దూరంలో ఉంటున్నారు. త్రైబల్ సబ్ ప్లాన్ వంటివి గత 20 ఏళ్లగా అమలులో ఉన్న వృటికి... వారి అభివృద్ధి మాత్రం అశించిన స్థాయిలో లేదు. అందుకే దేశం అభివృద్ధిపదం వైపు దూసుకొనుత్తున్నప్పటికి... ఆదివాసీలు అలాగే ఉండి పోయారు.

వీరిలో అక్కరాస్యుతా శాతం కూడా చాలా తక్కువ. ఈ సామాజిక వర్గంలో.. చదువు మధ్యలో మానేసేవారు కూడా ఇప్పటికీ అధికంగానే ఉంటున్నారు. త్రైబల్ సబ్ ప్లాన్ కోసం కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కేటాయిస్తున్న నిధులపై గత ప్రభుత్వాల కాలంలో సరైన వర్యవేక్షణ లేకపోవడం వల్ల త్రణాళికల వల్ల కూడా వారికి

ప్రశ్నేశ తెలంగాణ రాష్ట్రం వీరుడిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగా కేసీఆర్ గిరిజనులకు అనేక సంక్షేమ పథకాలు ప్రవేశపెట్టారు.

ప్రయోజనాలు చేకూరలేదు. ప్రశ్నేశ తెలంగాణ రాష్ట్రం వీరుడిన తరువాత కేసీఆర్ ముఖ్యమంత్రిగా గిరిజనులకు అనేక సంక్షేమ పథకాలు ప్రవేశపెట్టారు. ఈ పథకాలు చక్కగా అమలు అయ్యేటట్లు తెలంగాణ రాష్ట్ర గిరిజన మంత్రిగా సత్యవతి రాథోడ్ బాధ్యతలు చేపట్టారు. వీరు అదివి బిడ్లుల కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి రావలసిన నిధులు, రిజర్వ్ వన్సు గురించి రాష్ట్రం తర పునర్ అవిరళక్షణి చేసన్నా... ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ ప్రవేశపెట్టిన సంక్షేమ పథకాలు అడవి బిడ్లులకు చేరేలా కృషి.

అడవిబిడ్లులకు డిజిటల్ పాతాలు

నేటి కంప్యూటర్ యు గంలో ఆడుతూ పాదుతూ కళ్లలో కదిలే చిత్రాలతో పాతాలను బోధిస్తే విద్యుత్తుల మెదడులో నిక్షిప్తమవుతుందని

భావించిన తెలంగాణ రాష్ట్ర గిరిజన సంక్షేమశాఖ ఈ-డిజిటల్ పారాలను మొదలు పెట్టింది. రాష్ట్రంలో 321 ఆత్రమ స్కూళ్లు ఉండగా తొలి దశలో 50 గిరిజన ఆత్రమ పారశాలలను ఎంపిక చేసింది. ప్రాజెక్టర్ ద్వారా సబ్జెక్టుల వారీ పారాలను నిపుణులైన ఉపాధ్యాయులు స్ట్రీన్ పై బోధిస్తున్నారు. డిజిటల్ పారాలను బోధించేందుకు ఏర్పాటు చేసిన ప్రాజెక్టర్, స్ట్రీన్లకు జియోటాగింగ్ (శాటీలైట్)ను అనుసంధానం చేశారు. నిరీత సమయంలో ప్రాజెక్టర్పై సంబంధిత సబ్జెక్టు ఉపాధ్యాయులు పారాలను బోధిస్తూ ఉంటారు. మూడు నెలలకు సరిపడే టైమ్ బేబులను ముందుగానే పారశాల యాజమాన్యానికి అందజేశారు. ఆ సమయంలో ఆ తరగతి విద్యార్థులను ప్రాజెక్టర్ ముందు కూర్చొని పారాలు వింటుంటారు. ఈ ఏడాది 200 రోజులు డిజిటల్ క్లాసులు చెప్పేలా ప్రణాళిక రూపొందించారు. దీంతో 19వేల మంది విద్యార్థులు ఈ పారాలు వింటున్నారు. రెండేళ్లలో ఈ కార్యక్రమాన్ని అన్ని స్కూళ్లకు విస్తరిస్తారు. తెలంగాణ స్టేట్ బెఫ్స్ లోస్ సర్కిస్ ఇందుకు సహకరిస్తుంది.

సబ్జెక్టుల వారీగా

ఉదయం 11.30 నుంచి మధ్యాహ్నం 3.35 గంటల వరకు డిజిటల్ క్లాసులు నడుస్తాయి. ఒక్కొక్క క్లాస్ 45 నిమిషాల పాటు ఉంటుంది. సామాన్యశాస్త్రం, సాంఘిక శాస్త్రం, గణితం, అంగ్సుం సబ్జెక్టులను బోధిస్తారు. 6, 7, 8, 9వ తరగతి విద్యార్థులకు ఆయా సబ్జెక్టుల వారీగా బోధన చేస్తారు. ముందుగా ఇచ్చిన టైమ్ బేబుల్ ప్రకారం ఆ తరగతి విద్యార్థులు సమయానికి డిజిటల్ క్లాస్ రూంలో కూర్చోబడతారు. అయితే తరగతి విద్యార్థులు ప్రాజెక్టర్ ద్వారా బోధించిన పారాలను నోట్ బుక్లో నోటు చేసుకొని చదువుకోవడానికి సులభంగా ఉపయోగ పడుతుంది. విద్యుత్ సరఫరా లేకున్న కూడా బ్యాటులే ద్వారా నడిచే వెసులుబాటును కల్పిస్తున్నారు.

గ్రామీణ విద్యా కేంద్రాలు

పేద విద్యార్థులకు ఎదురయ్యా అన్ని అడ్డంకులనూ పక్కకు నెట్వర్కులు, విద్యార్థుల భవితకు నిరంతరం కృషి చేస్తున్నాయి తెలంగాణ రాష్ట్ర సాంఘిక, గిరిజన సంక్షేమ గురుకుల పారశాలలు. కరోనా కష్టకాలంలో, లాక్డోన్ సమయంలో పారశాలలు మూసివేయడం వల్ల విద్యార్థులకు వెలుగునిచ్చే చదువు దూరం కావడనే ఉద్దేశ్యంతో

ఈ గ్రామీణ విద్యా కేంద్రాలు ప్రారంభించారు. చదువు యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి, వివిధ గ్రామాల్లో, గిరిజన ప్రాంతాల్లో ఇలా ఏర్పాటు చేయడం ఒక విషపువ్యక్త మార్పుకు సంకేతం.

ఈ కేంద్రాలుగా పంచాయతీ కార్యాలయాలు

దేవాలయాలు, చర్చలు, పరిసరాలు మొదలైన వాటిల్లో తాత్కాలిక కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేశారు. బోధనా నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయుల పాతను నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రతి కేంద్రంలో దాదాపు పది మంది విద్యార్థులు ప్రతిరోజు రెండు మాధురు గంటలు తరగతులకు హజరపుతున్నారు.

గ్రామీణ విద్యా కేంద్రాల ఏర్పాటు :

1. గ్రామ సర్వంచ్, ఎన్నుకోబడిన స్థానిక ప్రతినిధులు (తల్లి దండ్రులు), సమాజ సభ్యులతో సంప్రదించి తగిన స్థలం కోసం గ్రామ పంచాయతీ కార్యాలయం, పారశాలలు, కమ్యూనిటీ సెంటర్లు, చర్చ, ఆలయ మైదానాలు, ఇంగ్లీ మొదలైనవి గుర్తిస్తారు.
2. ప్రతి కేంద్రంలో కనీసం 5 నుంచి 10 మంది విద్యార్థులు ఉండేట్లు చూస్తారు.
3. రోజుకు 2-3 గంటలు బోధిస్తారు.
4. విద్యార్థుల హజరు రిజిస్టర్ నిర్వహిస్తారు.
5. ఒక నిర్దిష్ట సబ్జెక్టులో నైపుణ్యం ఉన్న, మంచి కమ్యూనికేషన్ మరియు బోధనా నైపుణ్యాలు కలిగిన వాళ్లు, స్కూల్ఫోన్ వాడకంతో బాగా పరిషయం ఉన్నవారికి బోధనా బాధ్యతలు అప్పగిస్తారు.
6. సురక్షితమైన తాగునీరు అందిస్తారు.
7. శరీర రోగనిరోధక శక్తిని పెంచడానికి విద్యార్థులు మరియు తల్లిదండ్రులను అధిక శౌష్టవ ఆహారం (గుడ్లు, మాంసం, ఆకుపచ్చ ఆకు కూరలు, మొలకలు, తేనె, పండ్లు, రాగి జావతో నిమ్మకాయ నీరు వెఱు॥) తీసుకోవటానికి ప్రోత్సహిస్తారు.

ఇలా అన్ని రకాలుగా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటూ విద్యార్థుల అభివృద్ధికి పాటు పడుతూ, మారుమూల గ్రామాల్లోని పిల్లలకు చదువులో ఎటువంటి ఆటంకం కలగకుండా విద్యాకేంద్రాలను

వీరాటు చేశారు.

నాయకత్వం

గిరిజన పొరశాల నాయకులు తమ పొరశాల సంస్థల్ని పూర్తిగా కొత్త మార్గాల్లో నడిపించడానికి ప్రయత్నిస్తుంటారు. ఈ సంస్థల్లో పర్వమాన పొరశాల నాయకులు వివిధ కార్యక్రమాలల్లో ఉండటం చాలా ప్రశంసనీయం. నాయకత్వ సామర్థ్యాలను పెంపాందించడానికి మరియు వారి సైపుణ్యాలను మెరుగు పర్చడానికి, సమాజం కూడా వివిధ కార్యక్రమాలను ప్రారంభించింది. ఇటీవల, సౌసైటీ జంట సంఘాల పొరశాల / కళాశాల నాయకుల కోసం యంగ్ లీడర్స్ సమిట్స్ ను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ నాయకత్వ సేకరణకు కార్యదర్శి డాక్టర్ ఆర్. ఎన్. ప్రవీణ్ కుమార్, ఐపిఎస్ మార్గదర్శకత్వం వహించారు.

ఈ సమిట్స్ లో విద్యార్థులు తమను తాము రేపటి నాయకులుగా మార్పుకునేలా చేయడమే లక్ష్మింగా పెట్టుకున్నారు. ఇంగ్లీష్, సమస్య పరిప్యారం, చర్చలు మరియు నిర్ణయాధికారంలో సరళంగా మాట్లాడటానికి వారికి ప్రాధమిక సమాచార మార్పిడిలో లిఫ్టు ఇచ్చారు. విద్యార్థులు వివిధ ఆలోచనలను, ప్రస్తుతం సంస్థలు ఎదుర్కొటున్న వివిధ సమస్యలకు పరిపూర్ణాలతో ముందుకు రావడానికి సమాపోలుగా కలిశారు.

విద్యా విజయాలు

గురుకులం యొక్క విద్యా దృక్పథం నేర్చుకోవడం కోసం శక్తివంతమైన కేంద్రాలను స్థాపించడం, ఇది విద్యార్థులకు విద్యాపరంగా రాణించడానికి, నైతికంగా బలమైన, నైతికంగా ఉన్నతమైన వ్యక్తులుగా అభివృద్ధి చెందడానికి అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని అందిస్తుంది.

గురుకుల లక్ష్మింగా విద్యార్థుల ప్రయత్నాలతో సమర్థవంతంగా భాగస్థామి కావడం, వారు విజయవంతం అయ్యేలా చూడటం, దేశానికి బాధ్యతాయుతమైన పొరులుగా మార్గదం, దేశ అభివృద్ధికి మంచి వసరులు, నమ్మకమైన కుటుంబ సభ్యులు. గురుకుల లక్ష్మింగా ఏమిటంటే, పెల్లవాడు తన / ఆమె సాంత విద్యా, శారీరక, మానసిక, ఆధ్యాత్మిక మరియు భావోద్యేగ సామర్థ్యాన్ని ఉపయోగించడం మరియు వ్యక్తి మరియు సమాజం యొక్క సంక్లేషం కోసం ఉపయోగపడడం.

ప్రతి బిడ్డ సాధ్యమైనంత ఉత్తమంగా తయారు కావడానికి సహాయపడటం, మెరుగైన రేపు కోసం గురుకుల సంఘాన్ని చురుకుగా సేవ చేయడంలో, మెరుగు పరచడంలో సహకారాన్ని విస్తరించడం. గురుకులమ్ము అని పిలువబడే తెలంగాణ గిరిజన సంక్లేశు నివాస విద్యా సంస్థల సౌసైటీ కింద పనిచేస్తున్న సంస్థలు నీడ్లేశిత ప్రమాణాల ప్రకారం విద్యా ప్రమాణాలను అందించడమే లక్ష్మింగా పెట్టుకున్నాయి. ఆశీంచిన అంచనాలను అందుకోవడానికి, గురుకులంలో వివిధ కార్యక్రమాలను పొర్చాంభించింది. ఇటీవల, సౌసైటీ జంట సంఘాల పొరశాల / కళాశాల నాయకుల కోసం యంగ్ లీడర్స్ సమిట్స్ ను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ నాయకత్వ సేకరణకు కార్యదర్శి డాక్టర్ ఆర్. ఎన్. ప్రవీణ్ కుమార్, ఐపిఎస్ మార్గదర్శకత్వం వహించారు.

గురుకుల సంస్థల విద్యార్థులు గురుకులం యొక్క గొప్పతనాన్ని ప్లాగ్ చేశారు. వరంగల్లోని కాలేజ్ ఆఫ్ ఎస్క్యూల్స్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎస్క్యూల్స్ - ప్లాదరాబాద్ లోని రాజేంద్రనగర్లోని ఐటి స్టేషన్లో సెంటర్లో చదువుతున్న చాలా మంది ఇంటర్వీడియటర్ విద్యార్థులు ఐటి-జెఇఇ మెయిన్స్ మరియు అధునాతన పరీక్షల ద్వారా ఐటిలు, ఎన్బిఎస్లు పంటి గౌరవనీయ విద్యా సంస్థల్లో చేశారు.

ఈవెంట్ క్యాలెండర్

ఈ విధంగా రశాపొందించిన పొర్చాంశాలు, అభ్యాస అవసరాలు, పర్యావరణానికి తగిన విధానాలు. అకాడమిక్ క్యాలెండర్ ఆఫ్ ఈవెంట్. ఇది సంస్థాగత స్టోయిల్లో అన్ని సంఘటనలను రోజువారీ దినచర్యతో సహా, పని దినం, చాలా కలినంగా పాటిం చాల్చిన సెలవుదినం, మార్చింగ్ అసెంబ్లీ విధానం, ముఖ్యమైన రోజులు, సందర్భాలను పాటించడం, అకాడమిక్ ప్రోగ్రామ్స్, స్టోయిల్స్, కో విద్యా కార్యక్రమాలపొలు, పరీక్షలు, పరిపాలనా చర్యలు.

క్యాలెండర్ పొర్చు, పోర్చేతర కార్యక్రమాలపొల జాబితాను కలిగి ఉంటుంది. గురుకుల వ్యవస్థ సజావుగా పనిచేయడానికి విద్యార్థికి మరియు ప్రైసిపాల్ / ఉపాధ్యాయులకు ఫెసిలిటీటర్గా పనిచేస్తుంది. ఈ సంఘటనల క్యాలెండర్ గురుకుల సౌసైటీ యొక్క అన్ని సంస్థలలో ఏకరూపత మరియు ఒప్పందాన్ని లక్ష్మింగా పెట్టుకుంది.

సివిల్ సరీసెస్ ఫోండేషన్ కోచింగ్ క్యాంప

అమిదా ఎడ్యూకేషన్ల అకాడమీ సెమీ నిరక్షరాస్యులు మరియు నిరక్షరాస్యులైన నేపథ్యం నుండి వచ్చిన విద్యార్థుల కోసం ప్రత్యేకంగా

రూపొందించిన కోచింగ్ క్యాంపులను నిర్వహిస్తోంది. ఈ శిబిరాలు ఆప్టిట్యూడ్ శబ్ద మరియు అశాబ్దిక, ప్రాథమిక అంకగణితం, పదార్థం, ఇంగ్లీష్ కాంపాస్‌న్, మృదువైన వైపుళ్లాలు, ఒత్తిడి మరియు సమయ నిర్వహణతో కూడిన వ్యక్తిత్వ వికాసం, భావోద్యోగ మేధస్సు, వ్యాస రచనను మెరుగుపరచడానికి చిట్టాలు, ప్రిసెస్ రచన మొదలైనవాటిని మెరుగుపరచడం. సివిల్ సర్కిసెన్ పరీక్షలకు గురుకుల విద్యార్థులను పరిచయం చేస్తుంది. మంచిని నిర్మించటానికి దేశం యొక్క భవిష్యత్తులో వారి పాత్రను కూడా పరిచయం చేస్తుంది.

కోచింగ్ శిబిరాల్లోని శిక్షకులు నిజ జీవిత పరిస్థితులతో సంబంధాన్ని ఏర్పరచుకోవడం ద్వారా ప్రతి విషయం యొక్క ప్రాథమిక అనువర్తనాలను బోధిస్తారు. ఈ శిబిరాలను టీడిఎబ్స్‌లో సంస్థ ప్రాంగణంలోనే తెలంగాణ రాష్ట్రవ్యాప్తంగా స్నేహినింగ్ పరీక్షకు అర్థత సాధించిన విద్యార్థులను సమాప్త పరచడం ద్వారా నిర్వహిస్తారు. ప్రతి విద్యార్థి యొక్క అభిజ్ఞా, జ్ఞానేతర మరియు ప్రవర్తనా అంశాలను మెరుగుపరచడం కూడా ఈ కోర్సు యొక్క లక్ష్యం.

కీలిమంజారో

దక్కిణాఫ్రికాలోని టూంజానియాలో ఎత్తైన వర్వత శిఖరం కిలీమంజారో (19341 అడుగులు) స్నేహినింగ్ చేయడంలో 21 మంది బ్రావో బ్యాండం నమ్మశక్కున కాని గొప్ప శౌర్యం మరియు అవాంఛనీయ స్వార్థిని ప్రదర్శించినది.

భారతదేశం నుండి వచ్చిన ఈ 21 సభ్యుల బృందంలో గిరిజన సంక్షేమ నివాస పారశాలల నుండి ఎన్.కృష్ణ (పదవ తరగతి, మనుషుర్, మహాబుబ్‌నగర్) మరియు జి.సింధు (పదవ తరగతి, తుంగభద్రి, నల్గొండ) మరియు మాలావత్తె పూర్వ (ఇంటర్ 12 వ సంవత్సరం, తద్వై, నిజాముబాద్), వి.పూజా (పదవ తరగతి, మల్లూపుర్) సాంఘిక సంక్షేమ నివాస పారశాలలకు చెందిన డి.మానికా (పదవ తరగతి, దిండి, నల్గొండ) మరియు బలరాజ్ (ఇంటర్ ఇస్ట్ ఇయర్, ఇబ్రహీంపట్టం, రంగా రెడ్డి). ఆగస్టు 10న పర్వతారోహణ ప్రారంభించిన బృందం ఆగస్టు 13 రాత్రికి శిబిరానికి (19,341 అడుగులు) చేరుకుంది. చాలా గర్వంతో వారు త్రివం

పతాకాన్ని విప్పారు మరియు మన దేశం యొక్క 70వ స్వాతంత్య దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని వేడుకల్లో భాగంగా పర్వతం పైన జాతీయ గీతాన్ని ఆలపించారు.

ప్రాదరాబాద్ రాజీవ్ గాంధి అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయానికి చేరుకున్న తరువాత కిలీమంజారో విజేతలకు ఉత్సాహంగా స్వాగతం పలికి ఘనంగా సత్కరించారు. తెలంగాణ రాష్ట్రానికి, సమాజానికి పేరు తెచ్చినందుకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖరరావు ప్రశంసించారు. గిరిజన సంక్షేమం, సాంఘిక సంక్షేమం-జంట సమాజాల విద్యార్థుల సమగ్ర అభివృద్ధికి నిరంతరాయంగా సహకరించి నందుకు ముఖ్యమంత్రికి వారు కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. ఈ యాత్రకు భాలికలు నాయకత్వం వహించడం గర్వించడగ్గ విషయం.

శారీరకంగా ఆరోగ్యంగా ఉండటం మరియు అటువంటి సాహసకృత్యాలలో ఎదురుచేయు అల్లకల్లోలాలను ఎదుర్కొన్నిగేంత బలంగా ఉండటం, ముఖ్యంగా విజయాన్ని సాధించడంలో కీలక పాత్ర పోషించిన మానసిక ఓర్పు గురించి విద్యార్థులు తమ అనుభవాలను తెలిపారు. పట్టుదల, సహనం మరియు నిలకడ కలిసి పోతాయని వ్యాఖ్యానించారు. జట్టు సభ్యుల్లో ఒకరైన జి. సింధు మాట్లాడుతూ “నా జీవితంలో నేను ఎప్పుడూ దైలు ఎక్కులేదు. నేను ఒక రోజు విమానంలో ఎక్కి నా దేశం దాటుతానని అనలు ఊహించలేదు. ఇది ఉత్సాహభరితమైన

అనుభవం, ఈ యాత్ర నా ఆత్మవిశ్వాసం స్థాయిలను పెంచింది. విద్యార్థులను ప్రోత్సాహించిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ మరియు అధికారులకు కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

మిషన్ - విజ్ఞ

ఇంగ్లీష్ ప్రపంచానికి విద్యార్థులకు బేంగాం పాయింట్ అందించే ఉద్దేశ్యంతో ఇ-ప్లాన్ క్లబ్ ప్రారంభించబడింది. ఇది పరసంలో వారి అభిరుచిని పెంచడానికి, సాహిత్య వ్యక్తికరణలను మెచ్చుకునే భావనతో, ఆంగ్లంలో అనర్థంగా మాట్లాడే అవకాశాన్ని కల్పించే అవకాశాలను సృష్టిస్తుంది. ఇ-ప్లాన్ క్లబ్లోని ఈ కార్యకలాపాలు విద్యార్థుల సాహిత్య మరియు సృజనాత్మక వైపుళ్లాలను పెంపాందించు కోవటానికి, పెంచడానికి ఆకాంక్షిస్తాయి. ఇ-ప్లాన్ క్లబ్ కార్యాచరణ

మా విద్యార్థుల విశ్వాసాన్ని పెంచడానికి, వారికి ఎటువంటి అవరోదాలు లేకుండా ప్రాతీక్షీన్ చేయడానికి, కమ్యూనికేట్ చేయడానికి మరియు పరిశ్రమ-నీర్మిష్ట నైపుణ్యాలను అందించడానికి ఒక వేదికను ఇప్పడానికి జాగ్రత్తగా రూపొందించబడింది. దీని కోసం విద్యార్థులు తార్మికంగా ఆలోచించాలి, విశ్వాసం వ్యక్తం చేయాలి, బాగా పని చేయాలి వారి విద్య పూర్తయిన తర్వాత కూడా. అన్ని గురుకుల సంస్థలలో ప్రతి సోమవారం మరియు మంగళవారం ఈ-ఫ్లాన్ క్లబ్ కార్యకలాపాలు నిర్వహిస్తున్నారు.

విద్యార్థులకు ప్రాత నైపుణ్యాలను అందించడానికి మా సంస్థలలో క్లబ్ కార్యకలాపాలు వారి స్వంత రచనలను రూపొందించడానికి వారిని ప్రోత్సహించడమే కాక, గొప్ప పదజాలంతో సరైన వాక్యాలను నిర్మించడానికి వారి విశ్వాస స్థాయిలను పెంచుతాయి. ఇది చదవడం, ప్రాయడం మధ్య అంతరాన్ని తగ్గిస్తుంది. ఇ-ఫ్లాన్ సెపఫల్లో సంభాషించడానికి, సమర్థ వంతంగా మాట్లాడ టానికి ఉపయోగ పదుతుంది.

ప్రతి క్లాస్ రూమ్లో, ప్రతి డార్టీటరీలో “నోటీసు బోర్డు” పై విషయాలను ప్రిన్టిపాల్స్ ప్రదర్శిస్తారు. తద్వారా విద్యార్థులు ప్రతిరోజు విషయాలు చదవడానికి మరియు ఇ-ఫ్లాన్ క్లబ్ మరియు డబ్బు-ఫ్లాన్ క్లబ్ కోసం సిద్ధం అవుతారు.

సైపట్ కాంపోనెంట్ ఫ్లాన్

ఎస్టీల అభివృద్ధి, సామాజిక న్యాయం జరగాలన్న లక్ష్యంతో ప్రైబల్ సబ్ ఫ్లాన్ ను విర్మాటు చేశారు. దేశంలోని పెద్దుల్లో కులాల ఆర్థికాభి వృద్ధి, సామాజిక అభివృద్ధి జరగాలన్న ఉద్దేశంతో ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో సైపట్ కాంపోనెంట్ ఫ్లాన్ విర్మాటు చేశారు. దశితులు, అదివాసీలను వృద్ధిలోకి తీసుకునిరావాలన్న లక్ష్యంతో... 1980 వరకు జరిగిన ఉద్యమాల ఫలితంగా ప్రత్యేక ప్రణాళికలు రూపొందించారు. దీని ప్రకారం, కేంద్ర, రాష్ట్ర, కేంద్రపొలిత ప్రాంతాలు... ఎస్టీల అభివృద్ధి కోసం వారి జనాభా ప్రాతిపదికన తమ బడ్జెట్లలో ప్రత్యేక నిధులు కేటాయించారు.

సాధారణ బడ్జెట్లలో కేటాయింపులవల్ల ఎస్టీలకు తగినరీతిలో న్యాయం జరగడంలేదని 1970లోనే ప్రభుత్వం గుర్తించింది. వారి

అభివృద్ధి కోసం జనాభా ప్రాతిపదికన నిధులు కేటాయిస్తేనే వారి అభివృద్ధి సాధ్యమని అనుకున్నారు. అప్పుడు మాత్రమే భారతీలోని ఇతర సామాజిక మర్గాలతో సమానంగా వారిని కూడా అభివృద్ధి పదుంలోకి తీసుకెళ్ళవచ్చిని నాటి ప్రభుత్వం భావించింది. అయితే ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళికకు ముందు.. వారి కోసం ప్రత్యేక కేటాయింపులతో ప్రత్యేకంగా నిధులు విర్మాటు చేయలేదు. కానీ జానాభా ప్రాతిపదికన నిధులు కేటాయింపులపై నిర్దిశ్యాలు మాత్రం తీసుకున్నారు. 1979లో సామాజిక ఆర్థిక, విద్య అభివృద్ధితోపాటు పని పరిస్థితులు, జీవన ప్రమాణాలు పెంచాలన్న లక్ష్యంతో పెద్దుల్లో కాప్టెన్ సబ్ ప్లాన్ పేరును త్రైబల్ సబ్ ప్లాన్ మాదిరిగా పెద్దుల్లో కాప్టెన్ సబ్ ప్లాన్గా మార్చారు. దీంతో.. ఎస్టీల సామాజిక, విద్యాల్భివృద్ధి, ఆర్థికాభివృద్ధి, వారి పని పరిస్థితులు మెరుగుపరిచేందుకు ముఖ్యమైన నిర్దిశ్యాలు తీసుకోవాలన్నది లక్ష్యం. రాష్ట్రాల్లోని మిగిలిన ప్రాంతాల అభివృద్ధితో సంబంధం లేకుండా... గిరిజనల అభివృద్ధి కోసం... ప్రైబల్ సబ్ ప్లాన్ పనిచేస్తుంది. గిరిజన కుటుంబ ఆదాయాల పెంపు, దోషిదీరుల నుంచి వారిని కాపాడటం, చదువు, ఇతర ఉపాధి అవకాశాల్లో శిక్షణ ఇప్పడంతోపాటు వారి ప్రాంతాల్లోని హోలిక పసతుల అభివృద్ధి కోసం ప్రయత్నం జరిగింది. ప్రైబల్ సబ్ ప్లాన్.. నియమ నిబంధనలు, పర్యవేక్షణ, అమలు బాధ్యతల నిబంధనలను భారత ప్రణాళికా సంఘం రూపొందించింది. జనాభా ప్రాతి పదికన విర్మాటు చేయాలని ప్రణాళికా సంఘం సూచించింది. ప్రత్యేక బడ్జెట్కు అధికారులు, వారికి అనుబంధంగా ఇతర సిబ్బందిని కేటాయించడం, ఆ నిధులను ఇతర పనులకు కేటాయించకుండా చేయడం... పెద్దుల్లో త్రైబల్ పనులు స్పష్టంగా జరిగేలా... కేంద్ర మంత్రులు, వివిధ శాఖలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమ బాధ్యతలు నిర్వర్తించేలా నిబంధనలు రూపొందించారు. సామాజిక న్యాయశాఖ, గిరిజన వ్యవహరాల శాఖలు కాలానుగుణంగా సమీక్షలు చేపట్టేలా చర్యలు తీసుకున్నారు..

ఎస్టీల కోసం సబ్ ప్లాన్ వట్టం చేయాల్సిన అవశ్యకత

ఎస్టీల సబ్ ప్లాన్ కోసం కేటాయిస్తున్న నిధుల వినియోగం సరిగ్గా లేనందున సబ్ ప్లాన్ వట్టం చేయాల్సిన అవశ్యకత ఏర్పడింది.

సబ్ ప్లాన్ నిధుల కేటాయింపు, ఖర్చు చేయడంపై ప్రణాళికా సంఘుం నూచనలను వక్కనెపెట్టి అధికారంలో ఉన్న పాటీలు వారి ఇప్పానుసారంగా వ్యవహరించాయి. ఓ ప్రభుత్వం నెక్కనే రోడ్సు అభివృద్ధి కోసం ఆ నిధులను ఖర్చు చేసే... మరో ప్రభుత్వం హుస్సేన్ సాగర్ ప్రక్కాళణ కోసం నిధులు ఖర్చు చేసింది. దీంతో నియమనిబంధనల సాధనలో ప్రత్యేకచ్ఛం ఉంటేనే లక్ష్యం నెరవేరుతుందని ప్రభుత్వం గుర్తించింది. జానాభా ప్రాతిపదికన.. 6.6 శాతం నిధులను ఎస్టీల కోసం బడ్జెట్లో కేటాయించారు. కగితంపై నిధులు కేటాయింపులు కనిపిస్తున్నప్పటికీ... వాటిని ఇతర కార్యక్రమాల నిర్వహణ కోసం ప్రభుత్వాలు ఖర్చు చేశాయి. అయితే సబ్ ప్లాన్ నిధులను ఇతర ప్రభుత్వ పథకాలు, కార్యక్రమాల కోసం వాడకుండా ఉండేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చారిత్రాత్మక బిల్లును రూపొందించింది. దీని ప్రకారం బడ్జెట్లో సబ్ ప్లాన్ కోసం నిధులు కేటాయించారు. వారికి కేటాయించిన నిధులు హర్షిగా వినియోగం అయ్యేలా చూడాల్సిన బాధ్యత చట్టంపై ఉంది. ముఖ్యమంత్రి సారథ్యం వహించే రాష్ట్ర సంఘుం నిధులను కేటాయిస్తుంది. రాష్ట్ర సంఘుం ఏడాదిలో రెండు సార్లు సమావేశం కావాలి. రాష్ట్ర స్థాయితో పాటు జిల్లా స్థాయి ఎస్టీ సబ్ ప్లాన్ లను ఏర్పాటు చేశారు. సమాజం లోని ఇతర వర్గాల అభివృద్ధితో సమానంగా... ఎస్టీల అభివృద్ధి జరగాలన్న లక్ష్యంతో చట్టాన్ని రూపొందించారు.

మనదేశంలోని గిరిజనులపై సుదీర్ఘ కాలంగా... సామాజిక అణచివేత, ఆర్థిక దోషిడీలు జరుగు తున్నాయి. దేశానికి స్వాతంత్యం వచ్చి ఏడు దశాబ్దాలు గడుస్తున్న ప్పటికీ... ప్రభుత్వాలు అనేక పథకాలు, కార్యక్రమాలు, చర్యలు చేపడుతున్నప్పటికీ... ఎస్టీలను అభివృద్ధిలోకి తీసుకునిరావడంలో విఫలమయ్యాయి. వారిపై జరుగు తున్న వివక్షను ఆపలేకపోయాయి. దీంతో ఎస్టీ సబ్ ప్లాన్ రూపకల్పన జరిగింది. గిరిజనుల అభివృద్ధి కోసం... ప్రత్యేకంగా రూపొందించిన బడ్జెట్ ఎస్టీ సబ్ ప్లాన్. సాధారణ బడ్జెట్ ద్వారా వారి అభివృద్ధి సాధ్యంకానపుడే... ట్రైబ్ల్ సబ్ ప్లాన్ ఏర్పాటు చేశారు.

శాతం రాష్ట్రం ఏర్పాటు తర్వాత పథకాలపై ఎస్టీ సబ్ ప్లాన్

జూన్ 2, 2014న ప్రత్యేక శాతం రాష్ట్రం ఏర్పడ్డాడు... శాతం ఉన్న పెద్దుయ్య్ల తెగల అభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అధిక ప్రాథాన్యం ఇచ్చింది. వారి అభివృద్ధికి తమ ప్రభుత్వం కట్టబడి ఉందని చెప్పకనే చెప్పింది. పెద్దుయ్య్ల తెగల కుటుంబాల కోసం భామి కొనుగోలు, కళ్ళాణ లక్ష్మీ పంటి ప్రత్యేక పథకాలను ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.

శాతం ఎస్టీల కోసం ప్రవేశపెట్టిన పథకాలు

1. ఎస్టీ వధువులకు కళ్ళాణ లక్ష్మీ పథకం అమలు
2. నెలకు 50 యూనిట్లకంటే తక్కువ వాడే వారికి ఉచిత విద్యుత్
3. గిరిజన సంక్షేపము, రెసిడెన్షియల్ హాస్పిట్ కోసం ఉచితంగా సన్మియ్యం పంపిణీ
4. హాస్పిట్ భవనాల మరమ్మత్తులకు పెద్ద ఎత్తున నిధుల కేటాయింపు
5. కమ్యూనిటీ హాస్పిట్ నిర్మాణం
6. నిరుపేద ఎస్టీలకు డబుల్ బెడ్రూం ఇట్ల నిర్మాణం
7. ఎస్టీ కాలనీల్లో వోలిక సదుపాయాల ఏర్పాటుకు నిధుల పెంపు
8. ఎస్టీ విద్యార్థులకిచే మెన్ చార్జీ పెంపు

2014-15 ఆర్థిక

సంవత్సరంలో.. పెద్దుయ్య్ల కొస్ట్ సబ్ ప్లాన్ కోసం రూ. 7579 కోట్లు కేటాయించారు. ఉమ్మడి ఆంధ్ర

ప్రదేశ్లో కేటాయింపు లకంటే... ఇది చాలా అధికమనే చెప్పాలి. వారికి కేటాయించిన నిధులు హర్షిగా వినియోగం అయ్యేలా చర్యలు తీసుకున్నారు.

సేప్టెంబర్, ట్రైబ్ల్ వెల్ఫెర్ హాస్పిట్, రెసిడెన్షియల్ స్పూట్ భవనాల మరమ్మత్తులు, కొత్త నిర్మాణాల కోసం... సబ్ ప్లాన్లో అధిక మొత్తంలో కేటాయింపులు చేశారు. ఎస్టీ వధువుల కోసం కళ్ళాణ లక్ష్మీ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. వివాహ ఖర్చుల కోసం రూ. 51,000 లను ప్రభుత్వం తరఫున ఆర్థిక సాయం అందిస్తున్నారు. అక్టోబర్ 2, 2014 నుంచి ఈ పథకం నేటికి అమల్లో ఉంది. ఆ తర్వాతి కాలంలో ఆ మొత్తాన్ని రూ. 1, 16,000 లక్ష పెంచారు. ఇలాంటి పథకాలను ఎస్టీలు తమ హక్కుగా భావించి ఉపయోగించుకునేలా ప్రభుత్వం చర్యలు

చేపడుతోంది. ఎణ్ణీ సబ్ ప్లైన్ చట్టం వల్ల... తెలంగాణ సోపర్ వెల్వేర్ రెసిడెన్షియల్ ఎడ్యూకేషనల్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్ సొన్‌సైటీల పై అధ్యాత ప్రభావం పడింది. పెద్దుల్ కులాలతో పాటు బలహీనవర్గాల విద్యాభివృద్ధి కోసం వీటిని నెలకొల్పారు. సొన్‌సైటీ కింద రాఫ్టులో 238 స్కూళ్లు, 30 డిగ్రీ కాలేజీలు ఉన్నాయి. తెలంగాణ ఏర్పాటుకు ముందు... 134 రెసిడెన్షియల్ స్కూళ్లు ఉండగా... ప్రస్తుతం ఒక్క తెలంగాణ రాఫ్టులోనే... 238 స్కూళ్లు 2017 నుంచి పని చేస్తున్నాయి.

ఎణ్ణీల ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధి చట్టం - 2017

తెలంగాణ రాఫ్టు ఎణ్ణీ ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధి బిల్లుకు మార్చి 24, 2017న రాఫ్టు అసెంబ్లీ ఏకగ్రివంగా ఆమోదం తెలిపింది. ఆదివాసీల కోసం ఇలాంటి ఒక ప్రత్యేక బిల్లును రూపొందించడం దేశంలోనే మొదటిసారి. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ. 14,375 కోట్లను ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధి కోసం కేటాయించారు. మొత్తం ప్రగతిపద్ధు రూ. 88,038 కోట్లలో ఇది 16.33 శాతం కావడం గమనార్థం.

ఉమ్మడి రాఫ్టులో నాటి సీఎం కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి పాయాంలో... పాత చట్టాన్ని రూపొందించారు.. అయితే ఇందులో చాలా విషయాలు పొరుగు రాఫ్టుమైన కర్మాటక నుంచి తీసుకుస్తవే. అయితే తెలంగాణలో రూపొందిన కొత్త చట్టం దేశంలోని ఆన్ని రాష్ట్రాలకు అదర్శపొయింగా నిలుస్తోంది. ఎణ్ణీ సబ్ ప్లైన్ పాత చట్టం స్థానంలో కొత్తగా అభివృద్ధి నిధి చట్టం తీసుకునిరావడానికి భారీ కసర్తులే జరిగాయి. అంగారిన వర్గాల అభ్యర్థులు కోసం రూపొందిన కొత్త చట్టం వల్ల.. ఒక ఆర్థిక సంవత్సరంలో మిగిలిన నిధులు వచ్చే ఏడాది బడ్డెట్లో కలుస్తాయి. 2013 సబ్ ప్లైన్ చట్టం కంబే దీన్ని మెర్యాగ్రా రూపొందించారు. పాత చట్టంలో కేవలం పదేళ్ల కాలపరిమితి ఉండేది. కొత్త చట్టంలో దాన్ని తొలగించి పూర్తిస్తాయిలో అపరమితకాలం చట్టం అమలులో ఉండేలా చేశారు.

రిజర్వేషన్ :

పెద్దుల్ ట్రైబ్స్ (ఎణ్ణీ) రిజర్వేషన్లను 6.5% నుండి 10% కు పెంచాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం కేంద్రాన్ని కోరింది. కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం, రాఫ్టు అసెంబ్లీ

తెలంగాణ రాఫ్టు ఏర్పాటు తరువాత గిరిజనల కోసం ప్రవేశపెడుతున్న పథకాలు - నిధులు

- గిరిజన శాఖకు కేటాయించే నిధులను వారికి ఖర్చు చేయాలని, ఒక వేళ నిధులు ఖర్చుకాని సమయంలో ఆ నిధులను వచ్చే యేడాదికి ఆ శాఖకే ఉపయోగించాలని నిర్దిష్టమైన చట్టాన్ని తెచ్చారు. గతంలో గిరిజన శాఖకు కేటాయించిన నిధులు ఇతర శాఖలకు, అవసరాలకు వాడేవారు. ఆ యేడాదికి ఇచ్చిన బడ్డెట్ నిధులు ఆ యేడాదికే వాడాలని నిబంధన వుండేది.
- గిరిజన బాలబాలికలకు నాణ్యమైన విద్యను అందించడానికి పెద్ద ఎత్తున ఖర్చు చేస్తుంది.
- గతంలో ఏజన్సీ ప్రాంతాల్లో 3 ఫేజ్ కరంటు లేకపోవడం వల్ల బోర్డు వేసుకోవడానికి ఇఱ్పాడి పడేవారు. 58 గ్రామాల్లో సింగిల్ ఫేజ్ విద్యుత్ లేని వాటికి కూడా విద్యుత్ ఏర్పాటు చేశారు. గిరిజన గ్రామాల్లో తపేజ్ విద్యుత్ ఏర్పాటు చేసింది.
- ఐటీడీఎల్ వేదికలకు ఐవెన్ ఆఫీసర్లను రిక్రూట్ చేయడం జరిగింది.
- గిరిజనులు, ఆదివాసీలు అభివృద్ధిలోకి రావాలంబే చదువు ఒక ప్రధాన అంశం. తెలంగాణ రాఫ్టు ఏర్పాటుకు ముందు 32 గురుకులాలు వుంటే ప్రస్తుతం అవి 96 గురుకులాలకు చేరుకున్నాయి. ఇందులో సుమారు 70వేల మంది గిరిజన బాలబాలికలు నాణ్యమైన విద్యను అభ్యర్థిస్తున్నారు. కెజి నుండి పిఱి వరకు విద్యనందిస్తున్నారు. వీరి కోసం ఐవెన్ స్టోర్స్ లో ఏర్పాటు చేశారు. ఒక్క విద్యార్థికి సగటున లక్ష రూపాయల ఖర్చు చేస్తుంది. ప్రతి విద్యార్థికి నెలలో రెండు వారాలు మట్టన్, రెండు వారాలు చికెన్, ఇదు రోజులు గ్రుప్పులో పోషికాహారం అందించడం జరుగుతుంది.
- గతంలో గురుకులం కానీ, ఆశ్రమ పారశాల కానీ మంజూరైతే కాంట్రాక్టర్ ఉపాధ్యాయులను అప్పటికప్పుడు నియమించేవారు. కానీ తెలంగాణ ఏర్పాత్రీన తరువాత గురుకులం, ఆశ్రమ పారశాల మంజూరైన వెంటనే ఇన్‌ప్రొప్రెక్షర్, పూర్తి స్థాయి ప్రాంతాల్లో పూర్తిస్తాయిలో మంజూరు చేస్తున్నారు.
- ఆసియాలోనే అతిద్దు జాతరైన మేడారం జాతరకు గతంలో అరకొర నిధులు మంజూరు అయ్యేవి. అయితే ఇప్పుడు జాతరకు మూడ్చుక్క ముందే రూ. 75 కోట్లు మంజూరు చేశారు.

- తుఫాకుల గూడం బ్యారేజీకి సమ్మక్క పేరు పెట్టడం.
- ‘గిరి వికాసం’ పేరుతో గిరిజన రైతులను ఆధుకున్నారు. 45 కోట్ల రూపాయలను మంజూరు చేశారు.
- సీఎం ఎస్టీ ఎంటర్ ప్రెన్యూర్ ఐపీఎంతో 2019-2020కి గాను రూ.50 కోట్ల బడ్జెట్తో గిరిజన యువ పారిశ్రామికవెత్తలను ప్రోత్సహించింది.
- గిరిజన శాఖ ద్వారా అనేక కార్బ్రూక్ మాలు అమలవుతున్నాయి. విద్యుతు, ఔద్యును అందిస్తున్నారు. నుమారు 300 మంది విద్యుత్తలను నర్సింగ్ కోర్సుకు పంపింది. ‘గిరివికాసం’, ‘గిరి పోషణ’ను విక్రిశాట్ సహకారంతో న్యూట్రిషన్సు అందిస్తుంది.
- రాష్ట్రంలో గిరిజనుల సంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా వేదారంకు నిధులిచ్చినట్టే, నాగోబ జాతర, జంగూళాయి జాతర, కొమరం భీమ, సేవాల్ కార్బ్రూక్ మాలకు నిధులిచ్చారు. జోడే ఘూటకు 25 కోట్ల ఇచ్చి పూర్తి చేయడం జరిగింది. గిరిజన మ్యాజియం ఈ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.
- రైతు బంధు, రైతు భీమ ద్వారా గిరిజనులు లభీ పొందుతున్నారు.
- 3,200 తండూలను పంచాయతీలుగా చేశారు.
- గురుకులాలు, మినీ గురుకులాలు, కాలేజీల ద్వారా 72వేల మంది విద్యార్థులు విద్యుత్పోసిస్తున్నారు.
- విద్యార్థుల కోసం 63కోట్ల 14 లక్షలను ఖర్చు చేస్తున్నారు.
- 50 మంది విదేశీ విద్యార్థులకు సహాయం అందించింది.
- లక్ష్మి 30వేల పోస్టు మెట్రిక్ విద్యార్థులకు రూ. 193 కోట్లు ప్రతిపాదించారు.
- గిరిజన భవనాలు, డీఆర్డీఎ డిపోలు, మహిళా శిక్షణ కేంద్రాలు నిర్మించింది.
- గిరిజన డ్రైవర్లకు ఎన్సిబిప భాగస్వామ్యంతో 450 మందికి లభీ చేకూరింది.
- స్వయం ఉపాధి కోసం 34 కోట్ల 53 లక్షలతో ప్రతిపాదించారు.
- నైపుణ్య అభివృద్ధి పథకం ద్వారా మూడు అంచెనాల కార్బ్రూక్ మాలను చేపట్టింది.
- గర్భాణీలకు, బాలింతలకు, పుట్టిన పిల్లలకు గిరి పోషణ ద్వారా పొష్టికాహారం అందిస్తుంది.

రిజర్వేషన్సు పెంచడానికి అనుకూలంగా ఒక తీర్మానాన్ని ఆమోదించి దానిని కేంద్రానికి పంపింది. రిజర్వేషన్సు పెంచడానికి రాజ్యాంగ సవరణ, రాష్ట్రపతి ఆమోదం తప్పనిసరి కావున, కేంద్ర గిరిజన సంక్షేమ శాఖ మంత్రితో జాతీయ గిరిజన పరిశోధనపై ఏడియో కాస్టర్స్ సందర్భంగా రాష్ట్ర గిరిజన, మహిళలు, శివు సంక్షేమ శాఖ మంత్రి మాట్లాడారు. తెలంగాణ ఏర్పడిన తరువాత ఎస్టీల జనాభా 9.08 శాతానికి పెరిగిందని, అయితే రిజర్వేషన్సు ఇంకా 6.5% ఉండని చెప్పారు. కేంద్రం తెలంగాణలో గిరిజన విశ్వవిద్యాలయాన్ని ప్రారంభించలేదని ఆమె అన్నారు. “ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గిరిజన సంక్షేమ విశ్వవిద్యాలయం పనిచేయడం ప్రారంభించింది, కానీ 350 ఎకరాల భూమిని రాష్ట్రం కేటాయించి నప్పుటికీ తెలంగాణలో విశ్వవిద్యాలయాన్ని ప్రారంభించడానికి కేంద్రం అనుమతి ఇవ్వలేదు” అని

మంత్రి సత్యవతి అన్నారు. దీన్ని గమనించి కేంద్ర గిరిజన సంక్షేమశాఖ గుర్తించి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు.

గిరిజన శాఖ ఎటీడీఎ ప్రాంతాల్లోని పనులను ఉపాధి హమీ పథకానికి అనుసంధానం చేస్తున్న గిరిజనులకు ఎక్కువగా ఉపాధి కల్పిస్తూ గిరిజన గ్రామాల్లో అభివృద్ధి, సంక్షేమ పనులు వేగంగా చేయాలని రాష్ట్ర గిరిజన సంక్షేమ, ట్రై, శిశు సంక్షేమ శాఖకు సీఎం కేసీఆర్ ఆదేశించారు. ఉపాధిలలోని రోడ్లు, ఆశ్రమ పారశాలలు, కిచెన్ షెంట్, ఇతర నిర్మాణ పనులను ఉపాధి, హమీ పథకం కింద అనుసంధానం చేయాలన్నారు.

గిరిజన హక్కులను కాపాడే జీవో ఎం.ఎన్ తెప్పె సుట్రీం కోర్సులో రాష్ట్రం తరఫున అడ్వైకేట్ అన్ రికార్డ్ ఆధారాలను సమర్పించింది. షెంట్ ఎర్ ప్రియాల్లోని టీచర్ పోస్టులను పంద శాతం గిరిజనులతోనే భర్తీ చేయాలని జారీ చేసిన జీవో ఎం.ఎన్ 3ని సుట్రీం కోర్సు రాజ్యాంగ ధర్మానుం కొట్టివేయడంపై రివ్యూ పిల్లిషన్ దాఖలు చేయాలని ముఖ్యమంత్రి కేసిఆర్ గారు మంత్రి సత్యవతి రాఫోద్కు తెలిపారు. అడవిభిడ్డల కోసం అహర్నిశలు కృషి చేస్తున్న తెలంగాణ ప్రభుత్వ చర్యలు గిరిజనల సరోవరముల్లాభివృద్ధికి తోడ్పుడాలని ఆశిద్దాం.

- కట్టా ప్రభాకర్,

m : 8106721111

e: akumarkatta@gmail.com

నిరపరాధి భావన

రాజుల కాలంలో రాజు చెప్పిందే వేదం. అరెస్టులు నేరారోపణలు, శిక్షలు అన్ని రాజే చేసేవాడు. వాళ్ళ అధికారానికి ఎలాంటి పరిమితులు లేవు. వాళ్ళకు తోచింది చేసే అవకాశం వుండేది. అనుమానం మీద, నేరారోపణల మీద శిక్షలు విధించేవాళ్ళు. దాని ఘలితంగా స్వేచ్ఛ లేకుండా పోయింది. నిరంకుశత్వం పెరిగిపోయేది. కొన్ని శతాబ్దాలుగా ఈ పరిస్థితులు కొనసాగాయి.

ఈ పరిస్థితుల్లో 1215వ సంవత్సరంలో ‘మాగ్నూకార్ట’ వచ్చింది. అందులోని ముఖ్యంశం ఎలాంటి బలపరిచే సాక్ష్యాలు లేకుండా, ఒక వ్యక్తి వాంగ్స్యాలం ఆధారంగా, విశ్వసనీయ సాక్ష్యాలు లేకుండా ఏ అధికారి కూడా ఏ వ్యక్తిని భవిష్యత్తులో విచారణకు నిలబెట్టకూడదు. ఎవరి స్వేచ్ఛనైనా హరించాలంబే దానికి న్యాయబద్ధమైన ఉత్తర్వులు కానీ, తీర్పుకానీ వుండాలి.

పూర్వాగ్ని ర్షులో
పొందుపరిచిన విషయాలకు మన రాజ్యాంగకర్తలు కూడా అత్యంత ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. ఆ విషయాలను పొందుపరుస్తూ ఆర్టికల్స్‌ని రాజ్యాంగంలో ఏర్పాటు చేశారు. మగ్నూకార్టుతో బాటూ విశ్వజనీన మానవ హక్కుల ప్రకటన కూడా మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలని ప్రభావితం చేసింది. మన దేశం గణతంత్ర దేశంగా ఏర్పడక ముందే అది అమల్లో వుంది.

మానవ హక్కులని మన రాజ్యాంగంలో ప్రత్యేకంగా చెప్పలేదు. వాటి గురించి ప్రత్యేకంగా పేర్కొనలేదు. కానీ మన ప్రాధమిక హక్కులన్నీ మానవ హక్కులే.

అదే విధంగా విశ్వజనీన ప్రకటనలోని చాలా విషయాలని మన రాజ్యాంగంలోని నాలుగవ ప్రకరణలో పొందుపరిచారు. అవే అదేశిక సూత్రాలు. అయితే ఏటి అమలు కోసం కోర్టుకి వెళ్ళడానికి అవకాశం లేదు.

కేను కోర్టుకి వచ్చిన తరువాత దాని మీద న్యాయమూర్తికి ఎక్కువ నియంత్రణ వుంటుంది. నిష్పుక్కిక విచారణ జరిగేవిధంగా చూడాల్సిన బాధ్యత న్యాయమూర్తిపై వుంటుంది. కేను విచారణ రాజ్యాంగంలోని

హక్కులకి అనుగుణంగా, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా జరగాలి. ఆ విధంగా జరగనప్పుడు అది లోపభూయిష్టమైన విచారణగా పరిగణించబడుతుంది.

కోర్టు విచారణ ప్రధాన ఉద్దేశ్యం - సత్యాన్ని తెలుసుకోవడం. ఈ తెలుసుకునే క్రమంలో కోర్టులు నిష్పక్షపాతంగా వుండాలి. ఈ నిష్పక్షపాతం అనేది అందరిపట్ల వుండాలి. వాళ్ళ ముద్దాయిలు కావొచ్చు. బాధితులు కావొచ్చు. ముఖ్యంగా చెప్పాలంబే సమాజం పట్ల నిష్పక్షపాతంగా వుండాలి. అందరూ కోర్టుకునేది అదే. విచారణ అనేది నిష్పక్షపాతంగా రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 21కి అనుగుణంగా వుండాలి.

నిష్పక్షపాత విచారణకు రెండు ఉద్దేశ్యాలు వున్నాయి. అవి ముద్దాయికి, అదే విధంగా ప్రాసిక్కుషణకి నిష్పక్షపాతంగా వుండాలి.

అదే విధంగా న్యాయమూర్తికి రెండు ప్రధానమైన విధులు వున్నాయి. మొదటి దాని ప్రకారం అమాయకులకి శిక్ష పడకుండా చూడాలి. అదేవిధంగా తప్ప చేసిన వ్యక్తి శిక్షనుంచి తప్పించుకొని పోకుండా చూడాలి. రెండూ ముఖ్యమైన విధులే!

మొదటిది ఎంత ముఖ్యమౌ రెండవది అంతే ముఖ్యమైనది. నేరవిచారణలో నేరం నిరూపణ అయ్యేవరకు ముద్దాంగుని అమాయకునిగా పరిగణించాలి.

మన క్రిమినల్ జ్యారిన్స్ప్రుడెన్స్ ప్రకారం ఆరు ముఖ్యమైన సూత్రాలు వున్నాయి. ఈ ఆరింటితో బాటు కొత్తగా మరొకటి చేరింది. అవి..

- నేరం నిరూపణ అయ్యేంత వరకు ముద్దాయిని అమాయకునిగా పరిగణించాలి.
- నేరనిరూపణ భారం ఎప్పుడూ ప్రాసిక్కుషణ పైనే వుంటుంది. తాను అమాయకుడినని రుజువు చేసుకోవాల్సిన బాధ్యత ముద్దాయిపై వుండదు.
- నేర నిరూపణ అనుమానికి అతీతంగా వుండాలి. అంటే ఆ విధంగా ప్రాసిక్కుషణ రుజువు చేయాల్సి వుంటుంది.

- ప్రాసిక్కాప్స్ కథనంలో సహాతుకమైన సంశయం వుంటే సంశయలభీ ముద్దాయికి లభిస్తుంది.
- భారతీయ శిక్షాస్యుత్తిలోని సాధారణ మినహాయింపుల విషయంలో ముద్దాయి కేను ప్రభలతని రుజువు చేస్తే సరిపోతుంది. ప్రాసిక్కాప్స్ మాదిరిగా అనుమానానికి అతీతంగా రుజువు చేయాల్సిన అవసరం లేదు.
- 99 మంది ముద్దాయిలు త్వీంచుకున్నా పర్మాలేదు. కానీ ఒక్క అమాయకుడికి శిక్ష పడకూడదు.

కాలక్రమంలో ఈ చివరి సూత్రానికి కొంత మార్పు వచ్చింది. ఇప్పుడు మారిన జ్యోర్ణిన ప్రదేశ్స్ ప్రకారం - అమాయకుడికి శిక్ష పడకుండా చూడాల్సిన బాధ్యత న్యాయమూర్తిపై ఎలా వుందో, తప్పు చేసిన వ్యక్తి శిక్ష నుంచి తప్పీంచుకోకుండా చూడాల్సిన బాధ్యత కూడా న్యాయమూర్తిపై వుంటుంది.

నేరనిరూపణ జిరిగే వరకు ముద్దాయిని నిరపరాధిగా పరిగణించాల్సి వుంటుంది. అది ముద్దాయి మానవ హక్కు హాలికమైన హక్కు. ఈ భావన, ఈ హక్కు దర్శావు నుంచి నేరనిరూపణ జిరిగే వరకూ వుండాలి. దీని ఆర్థం నేరనిరూపణ చేయాల్సిన బాధ్యత ప్రాసిక్కాప్స్ పై వుంటుంది. ఈ విషయం మీద భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. బాధితులకి కష్టం కలిగే విధంగా, సమాజానికి నష్టం వాటిలే విధంగా ఈ నిబంధన వుండని చాలా మంది వాదిస్తూ వుంటారు.

అయితే ఈ వాదనలో, ఈ అభిప్రాయంలో ఎలాంటి పసలేదు. ఎండకంటే క్రిమినల్ ప్రాసిజర్ కోడ్ని, సాఖ్యాధారాల చట్టాన్ని ఏ ఒక్కరికో లభీ చేకూర్చే విధంగా తయారు చేయలేదు. ఆ ఇద్దరికే కాదు సమాజానికి తగు న్యాయం జిరిగే విధంగా తయారు చేశారు. నేరనిరూపణ భారం ప్రాసిక్కాప్స్ పై వుండకూడదని నేరం తాను చెయ్యలేదని రుజువు చేసుకోవాల్సిన బాధ్యత ముద్దాయిపై వుండాలన్న వాదన తరుచూ వస్తుంది. మరీ ముఖ్యంగా తీవ్రమైన నేరాలు, హీనమైన నేరాలు జిరిగినప్పుడు ఈ వాదన వస్తుంది. అయితే ఈ వాదనతో ఏకీభవించలేం.

మన దేశంలోని చాలా మంది నేరస్తులు నిరుపేదలు, దిక్కుదివాణంలేని వ్యక్తులు. వాళ్ళ తాము నేరం చేయలేదని రుజువు చేసుకోవడంలో విఫలమపుతారు. అలాంటి సందర్భాల్లో న్యాయమూర్తి వాళ్ళకి శిక్ష విధించాల్సి వస్తుంది. దాని వల్ల అమాయకులకి పెద్ద ఆపద వస్తుంది.

గమనిక :

పుట్టా పెద్ద ఓబులేసుగారి ‘కణీ చెక్కులజీ’ వ్యాసం తరువాయి భాగం అనివార్య కారణాల వల్ల ఈ సంచికలో వెలువరించలేక పోతున్నందుకు చింతిస్తున్నాం. వచ్చే సంచికలో ప్రచురిస్తాం. - సంపాదకులు

కేసుని ఎడురొనే శక్తిసామర్థ్యాలు మన దేశంలోని చాలామందికి లేవు. తమపై మొపిన నేరారోపణలని ఎడురొనే సామర్థ్యం మనదేశ ప్రజలకి రాలేదు. ఇక రాజ్యం విషయానికి వస్తే అది శక్తివంతమైంది. నేరాన్ని రుజువు చేసే క్రమంలో రాజ్యం శక్తిని మనం చెప్పలేం. రాజ్యానికి ఎన్నో వనరులు వుంటాయి. పోలీసులు, ప్రాసిక్కాప్స్ వ్యవస్తలాంటి ఎన్నో సంస్థలూ, వ్యక్తులూ రాజ్యం వద్ద వున్నాయి. మామూలు ప్రజల వద్ద లేవు.

అందుకని నేరం నిరూపణ అయ్యేంత వరకు ముద్దాయిని నిరపరాధిగా చూడాలన్న సూత్రం ఆవ్యక్తత ఎంతో వుంది. అది ముద్దాయికి డాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. శక్తివంతమైన రాజ్యాన్ని ఎడురోపుడానికి అది కవచం మాదిరిగా కూడా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ రెండింటికి మధ్య సమతూకాన్ని చూడాల్సిన బాధ్యత న్యాయమూర్తిపై వుంటుంది.

నరేందర్ సింగ్ వర్సెన్ స్టేట్ ఆఫ్ మధ్యపద్ధేర్ (2004) క్రిమినల్ లా జర్వెల్ 2842 కేసులో సుట్టింటోర్స్ నిరపరాధి అన్న భావనని మానవహక్కుగా అభివర్షించింది.

పవన్ క్రిష్ణలాల్ వర్సెన్ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ కేరళా (1995 ఎస్సిసిసి 187) కేసులో కూడా ఇదే విషయాన్ని తిరిగి చెప్పింది. ఇది భారత రాజ్యంగంలోని అంతర్భాగం అని కూడా ఈ తీర్పులో పేర్కంది.

సివిల్ కేసుల్లో తీర్పులని కేసులోని ప్రభావితాన్ని బట్టి ప్రకടిస్తారు. కానీ క్రిమినల్ కేసుల్లో అలాకాదు. ఇదే విషయాన్ని భారతీయ సాఖ్యాధారాల చట్టంలోని సె. 101 అదేవిధంగా క్రిమినల్ ప్రాసిజర్ కోడ్లోని సె. 161 (2) కూడా చెబుతుంది.

సె. 101 ప్రకారం ఏదైనా విషయం గురించి తీర్పు చెప్పమని ఎవరైతే పస్తోరో ఆ విషయాన్ని రుజువు చేయాల్సిన బాధ్యత వారిపైనే వుంటుంది. ముద్దాయి నేరం చేశాడని, శిక్ష వేయాలని ‘రాజ్యం’ అభియోగం దాఖలు చేస్తుంది. కాబట్టి దాన్ని రుజువు చేయాల్సిన బాధ్యత రాజ్యంపైనే వుంటుంది.

తాను నేరం చేయలేదని రుజువు చేసుకునే పరిస్థితి ముద్దాయిపై ఏర్పరిస్తే అది ఏకపక్షం అవుతుంది. న్యాయబద్ధం కాదు. రాజ్యంగంలోని ఆర్కిటెక్చర్ 21కి వ్యతిరేకం. అది మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన అవుతుంది.

కొన్ని శాసనాల్లో, కొన్ని సందర్భాల్లో ముద్దాయి నేరం చేశాడన్న నిజమనే భావనకి వచ్చే విధంగా మార్పులు తీసుకొని వచ్చారు. అది సమంజసం కాదు.

స్థూలంగా చెప్పాలంటే నేరం నిరూపణ అయ్యేంత వరకు ముద్దాయిని నిరపరాధిగానే పరిగణించాల్సి వుంటుంది. అది మానవ హక్కు రాజ్యంగ హక్కు.

-మంగారి రాజేందర్ (ఇంటో)

m : 9440483001

e : rajenderzimbo@gmail.com

సంటుల్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీ

న్యాయం కోసం సైన్స్!

ప్రైదరాబాద్‌లో 1967లో నెలకొల్పబడిన సెంటుల్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీ అనేది భారతదేశంలోని అరు సెంటుల్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీలో ఒకటి. చండీగఢ్, కోల్కతా, భోపాల్, పుజె, గువాహతిలలో మిగిలిన ఐదు ఉన్నాయి. ఎక్స్‌ప్లోజిస్ట్, బాలీస్టిక్స్, నార్కోలోగ్స్, ఫిజిక్స్, టాక్సికాలజీ, బయోలజీ, కెమిష్ట్రీ, దాక్యుమెంట్స్ డీవెన్ఫెల్ ఎగ్జామినేషన్, సైబర్ ఫోరెన్సిక్ తదితరాలకు సంబంధించిన శాస్త్రీయ పరీక్ష సదుపాయాలను, ఫలితాలను, విశ్లేషణలను ఇది అందిస్తుంది. ఫింగర్ ప్రైంట్ వెరిఫికేషన్ లేనప్పటికీ సిగ్నేచర్ వెరిఫికేషన్ చేస్తారు. సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ ప్రైదరాబాద్ మొదటి డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఎన్.ఎన్. గార్డ్. ప్రస్తుత డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఆర్.కె. సరిన్.

ఈ కేంద్రం ‘సంటుల్ ఆఫ్ ఎక్స్‌ప్లోజిస్ట్స్’గా భారత ప్రభుత్వ గుర్తింపు పొందింది. కంప్యూటర్ ఫోరెన్సిక్, డీవెన్ఫె ప్రొఫ్స్చులింగ్ కు సంబంధించి అత్యాధునిక లేబోరేటరీలను కలిగి ఉంది. ఎన్‌ఎపీ‌ఎల్ అక్రెడిటెడ్ ఐవెన్ఫె / ఐచ్‌ఎస్‌ఎస్‌ఎల్ 17025 నట్టిప్పుడ్ లేబోరేటరీ. క్రిమినల్ జస్టిస్ సిస్టమ్స్ కు అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో కూడిన కచ్చితమైన, ఆధారపడదగిన సేవలను ఇది అందిస్తోంది.

నేరపరిశోధన సంస్థలు అందించే ఎగ్జిబిట్సన్ సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ లోని నిపుణులు పరిశోధిస్తారు. ఎక్స్‌ప్లోజిస్ట్ ఒప్పినియన్స్ ను అందిస్తారు. న్యాయస్థానాల్లో తమ పరిశోధన ఫలితాలకు బలం చేకూర్చే ఆధారాలను వెల్లడి స్తారు. ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌లో ఇతర అధికారులకు ఇక్కడ శిక్షణ కూడా జర్సారు. ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌లో సైపుణ్యాల అభివృద్ధి, ఆర్‌ఎం కార్బ్ కలాపాలను కూడా ఈ లేబోరేటరీ చేపడుతుంది.

వివిధ కేసులకు సంబంధించి విచారణలో తోడ్పడేందుకు గాను సంస్థ నిపుణులను తమ ముందు హజరు కావాల్సిందిగా న్యాయ స్థానాలు పిలుస్తుంటాయి. నేరం జరిగిన ప్రాంతానికి ఆయా దర్శావ్శు సంస్థలు ఈ నిపుణులను రప్పిస్తుంటాయి. విచారణలో వారి సహకారం తీసుకుంటాయి.

ఇదీ చరిత్ర!

జంబెలిజెన్స్ బ్యార్డ్ సారధ్యంలో సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ ప్రైదరాబాద్ 1967లో నెలకొల్పబడింది. మొదట్లో ఇది ప్రైదరాబాద్ నగరంలోని చింగార్ అలీ లేన్ ప్రాంతంలో ఓ అర్దా భవనంలో ఉండింది. ఆ తరువాత 1982లో ఉస్సానియా యూనివర్సిటీకి చేరువలో రామాంతపూర్ ప్రాంతానికి మారింది. 1973లో ఇది కోల్కతా లోని సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ ల్యాబ్‌తో పాటుగా బ్యార్డ్ ఆఫ్ పోలీస్ రీసర్చ్ & డెవలప్‌మెంట్ (బీపిఎర్ & డి) పాలనాపరమైన నియంత్రణలోకి వచ్చింది. 2002

సంచి కూడా ఈ లేబోరేటరీ భారత ప్రభుత్వ ప్రాంతం వ్యవహరాల శాఖ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ డైరెక్టరేట్ నియంత్రణలో వచ్చి చేస్తోంది.

జూరినిడిక్షన్

శాస్త్రీయ పరిశోధన & అభివృద్ధి కార్బ్ కలాపాలతో పాటుగా సీబీఐ, ఎన్‌ఎపీ, డీఆర్‌చీ, డీఆర్‌ఐ, సెంటుల్ ఎష్ట్రెక్షన్ & కస్టమ్స్, ఇండియన్ రైల్వేస్, బ్యార్డ్ ఆఫ్ నార్కోలోగ్స్, కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఎక్స్‌ప్లోజిస్ట్, మిలిటరీ, పారా మిలిటరీ నంస్‌లు, పోస్ట్‌ల్, బ్యాంకింగ్, పీఎస్‌యూ, స్టేట్ ఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్, డిటీ పోలీస్, న్యాయవ్యవస్థ, నిఘా విభాగాలు

వంటి వివిధ మంత్రిత్వ శాఖల విభాగాలు, అండర్‌టోకింగ్స్, రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలకు ఇది తన సేవలను అందిస్తోంది. వివిధ న్యాయస్థానాలు, నేర దర్శావ్శు ఏజెన్సీల నుంచి కేసులు వస్తుంటాయి. అంద్రప్రదేశ్, తెలంగాణ, తమిళనాడు, తెరాజ, కర్ణాటకలతో పాటుగా నూఢిల్లీ, లక్ష్మీపురం, పాండిచెర్రి కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు కూడా దీని జూరినిడిక్షన్ పరిధిలో ఉన్నాయి.

ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌పై శైతస్యం

కీలక సౌక్ష్మయారాలను భద్రపర్చడంలో, విశ్లేషించ దండ్లో ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌పై ప్రజల్లో ఉండే అవగాహన ఎంతో కీలకపొత్త వహిస్తుంది. తద్వారా సైన్స్ ద్వారా న్యాయం దక్కేలా చూడడంలో తన వంతు పాత్ర పోషిస్తుంది. ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ అవేర్‌నెన్ వీక్,

ప్రదర్శనలు, సందర్భాలు, ప్రజంటేషన్స్ లాంటి కార్బూకలాపాల ద్వారా ఈ సంస్థ ప్రజల్లో ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌పై చైతన్యం కలిగించేందుకు కృషి చేస్తోంది. అంతేగాకుండా న్యాయ విభాగం, దర్శావ్రత అధికారులతో ఇంటర్వ్యూవీ సమావేశాలు కూడా ఏర్పాటు చేస్తుంది. ప్రాచుర్యంలోకి వస్తున్న ఫోరెన్సిక్ బెక్టిస్ గురించి చర్చించేందుకు, ఈ లేబోరేటరీ అందించే సేవలను మదింపు వేసేందుకు ఇలాంటి సమావేశాలు ఒక వేదికగా పని చేస్తాయి.

సంస్థ కార్బూకలాపాలు

సంస్థ ప్రధానంగా దిగువ పేర్కొన్న కార్బూకలాపాల్లో నిమ్మగ్రహించినటోంది.

1. విశ్లేషణ-కేన్ ఎగ్గోమినేషన్ (ఎగ్గోబిట్స్)
2. శీక్షణ-శాస్త్రవేత్తలు, పోలీసు, న్యాయవిభాగం అధికారులు, వివిధ యూనివరిటీల విద్యార్థులు
3. పరిశోధన & అభివృద్ధి-ప్లాన్ & నాన్-ప్లాన్ రీసెర్చ్ ప్రాజెక్ట్ మరియు జేఅర్ఎఫ్ స్కూల్
4. ఇతర కార్బూకలాపాలు - ఇతర స్టేట్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీల కోసం ఉపకరణాలు సమకూర్చడం
5. ఎక్స్ట్రా మురల్ రీసెర్చ్ ప్రాజెక్టులకు నిధులు

ఫోరెన్సిక్ కెమిట్రీ, ఫోరెన్సిక్ టాక్సికాలజీ అండ్ ఫోరెన్సిక్ ఎక్స్ప్లోజివ్స్‌లో ఈ సంస్థ ఆర్‌&డి కార్బూకలాపాలు చేపట్టింది. 2005 లో కంప్యూటర్ ఫోరెన్సిక్, కౌంటర్ఫీట్ కరెన్సీ అనే రెండు నూతన యూనిట్లు ప్రారంభమయ్యాయి. డివెన్పి యూనిట్, లై డిపెక్షన్ యూనిట్, పేవ్ అథంబీకేషన్, స్పీకర్ అడెంటిఫికేషన్ యూనిట్, బ్రైయిన్ ఫింగర్ ఫ్రింట్ యూనిట్ రాసున్నాయి. ఐఎస్బ / ఐఎస్ఎస్-17025 లకు సంబంధించి భారతదేశంలోని ఇతర ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీల అక్రెడిటేషన్కు సంబంధించి ఇది నోడల్

లేబోరేటరీగా ప్రకటించబడింది. ఎఫ్ఎస్‌ఎల్ హార్యూసా / ఆంధ్రప్రదేశ్/ గుజరాత్, జీర్సెక్యూడి, ప్రైదరాబాద్ / కోల్కతా వంటి ఇతర ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీలు అక్రెడిటేషన్ పొందడంలో ఈ సంస్థ అధికారులు తోడ్పడ్డారు. మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, మణిషార్ వంటి మరికొన్ని ఇతర ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీలు అక్రెడిటేషన్ పొందే మార్గంలో ఉన్నాయి.

ఫోరెన్సిక్ అనవిటికల్ సర్వీస్

న్యాయ మరియు దర్శావ్రత సంస్థలకు తోడ్పడేలా, నేరం జరిగిన ప్రాంతం నుంచి స్యాధినం చేసుకున్న సున్నితమైన ఫిజికల్ ఎవిడెన్స్లను సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ (ప్రైదరాబాద్) శాస్త్రీయంగా విశేషిస్తుంది.

కెమిట్రీ టాక్సికాలజీ, ఎక్స్ప్లోజివ్స్, ఫిజిక్స్, బాలిస్టిక్స్, బయోలాజీ, సైబర్ ఫోరెన్సిక్ విభాగాల్లో ఫోరెన్సిక్ ఎగ్గోమినేషన్స్ ను నిర్మిస్తుంది. నేరానికి, త్రిమినల్కు సంబంధం ఉండనే విషయాన్ని నిరూపించేందుకు ఈ విశ్లేషణ తోడ్పడుతుంది. ఈ లక్ష్యసాధనకు గాను అన్ని బేసిక్ సైన్స్‌ను, వాటి మెధడాలజీలను ఉపయోగించు కుంటారు.

రీసెర్చ్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్

ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ పెక్టిస్ అవ్వడేబింగ్, ఇంప్రావింగ్ కోసం నూతన సాంకేతికతలను పొందేందుకు, అభివృద్ధి చేసేందుకు సంస్థ అగ్రగామి సైంటిఫిక్ లేబోరేటరీలతో, విద్యాసంస్థలతో కలసి పని చేస్తోంది. డాక్టర్లో డిగ్రీ ప్రదానం చేసేందుకు రీసెర్చ్ వర్క్‌చేసేందుకు గాను ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయంచే ఇది గుర్తించబడింది. కెమికల్ సైన్స్‌లో డాక్టర్లో వర్క్ చేసేందుకు గాను పీచీ విద్యార్థులకు సంస్థ రీసెర్చ్ స్కూలర్సిప్స్ కూడా అందిస్తోంది.

-సువేగా,

m : 9030 6262 88

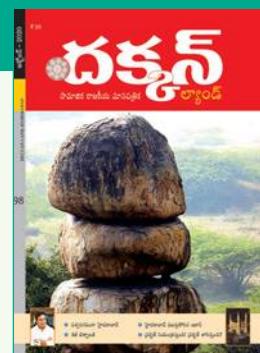
e: desk.deccan@gmail.com

పర్యావరణంపై ప్రత్యేక వ్యాసాలు

మన దక్కన్ల్యాండ్ మాసపత్రికలో పర్యావరణం, వారసత్వం, విపత్తుల నివారణ, గ్రామీణ పట్టణ ప్రణాళిక, వ్యవసాయ రంగం, వైద్య, విద్య, సహజ వనరుల పరిరక్షణ మరియు సద్వినియోగం, జీవ వైవిధ్యం, జీవ విధానంపై కథనాలు, వ్యాసాలు, ఇంటర్వ్యూల పట్ట దృష్టి సారించాలని దక్కన్ల్యాండ్ ఎడిటోరియల్ బోర్డు భావిస్తున్నది. ఇందుకు మీ అందరి సహాయ సహకారాలు కోరుతున్నాం. పర్యావరణ, జీవ వైవిధ్య పరిరక్షణకు ప్రజల భాగస్వామ్యం చాలా అవసరం.

రచయితలు పై అంశాల మీద లోతైన విశ్లేషణలు, విషయాలతో తమ కథనాలను పంపగలరు.

చిరునామా :

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail:desk.deccan@gmail.com www.deccanland.com

ప్రకృతే నియంత్రిస్తంది!

ప్రకృతే శాసిస్తంది!! -5

ప్రకృతి సూచాలలో 18వది - అనగా జీవశాస్త్రపరంగా నాల్గొది : చివరిది

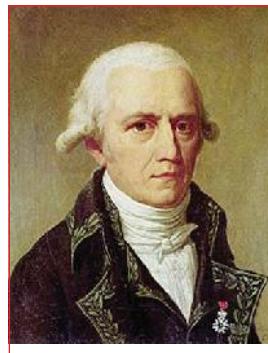
జీవులనీటి మధ్యన ఒకదానితో ఒకటి పాదార్థిక బంధాన్ని కల్పించున్నాయి.

(All Life Forms are connected to each other)

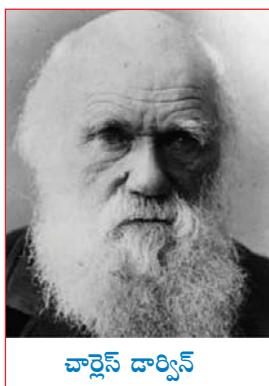
మనిషిది వానర వారసత్వమంటే నమ్మినివారు, నమ్మేవారు ప్రపంచవ్యాపితంగా వున్నారు. ఇందులో చదువుకున్నప్పారే అధికులు కావడం గమనార్థం! వీరప్పరికి చార్లెస్ దార్యోన్ ప్రతిపాదించిన ప్రకృతివరణ సిద్ధాంతం (Natural Selection) చెవికెక్కడు. ప్రైగా విద్యార్థికులు కొండరు పనిగట్టగొని ఈ సిద్ధాంతాలకు, సైన్సుకు వ్యతిరేకంగా పనిచేయడం తెలిసిందే!

మరి ఈ జీవుల మధ్యన వుండే బంధం, సంబంధం ఏమిది?

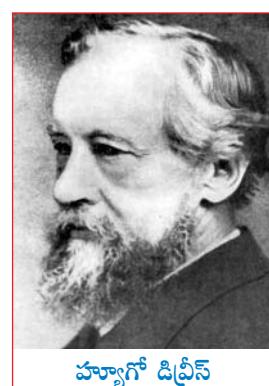
ముందే ప్రస్తావించినట్లుగా, జీవం పుట్టుకు నిరీవ పదార్థాలకు ఉన్న సంబంధం చూసాం. ఈ నిరీవ వదార్థాలే ఓ నిరీవ శిత వాతావరణ పరిస్థితుల్లో జీవంగా రూపొంతరం చెందిందని చూసాం. దీనికి యూరో-మిల్లర్ ప్రయోగాల రుజువుల్ని కూడా పరిశీలించాం. ఇలా అమినో అవ్యాలు నూక్లిక్ ఆవ్యాలుగా, కణవానే నిర్ధిష్ట ప్రమాణంగా రూపుదిద్దుకోవడం, ఇవి విభజన జరిగి కొత్తవిగా, బహుకణ జీవులుగా తర్వాతి కాలంలో వృక్షజాలాలుగా, జంతు జాలాలుగా అభివృద్ధి చెందాయనేది జీవపరిణామ శాస్త్రజ్ఞులు అనేక రుజువులతో చూపడం తెలిసిందే! ముందు ఫ్రైంచ్ ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞుడు జీవ్ బాప్టిస్ లామార్న్ (1809), అవసరాలకు అనుగుణంగా జీవుల్లో మార్పు జరిగిందని, అవి వారసత్వంగా తమ సంతానానికి అందించాయని (Inheritance of acquired characteristics to their off springs) సిద్ధాంతికరించాడు. దీనికి ఆయన జిరాఫీ మెడపొడవును ఉదహరించాడు. కానీ, 1859లో అంగ్ ప్రకృతి,

జీవ్ బాప్టిస్ లామార్న్

చార్లెస్ దార్యోన్

మ్యాగ్ డిప్రీన్

జీవశాస్త్ర శాస్త్రజ్ఞుడు చార్లెస్ దార్యోన్, లామార్న్ సిద్ధాంతానికి మరో ప్రత్యామ్నాయ సిద్ధాంతాన్ని ముందుకు తెచ్చాడు. ఈ సిద్ధాంత ప్రకారం జీవుల్లోని వ్యత్యాసం (Variation), వారసత్వం (Inheritance), ఎంపిక (Selection), కాలానుగుణంగా జీవించడం (Time & Adoption) అనే విధానాలపై జీవుల మనుగడ ఆధారపడి వుంటుంది. దీన్ని అంగ్రెంలో క్లాప్టన్ గా VISTA అని సంబోధిస్తారు.

ఈ దార్యోన్ సిద్ధాంతాన్ని విడురిచి చూద్దాం!

1) ఏ జీవులు కూడా ఒకే విధంగా పోలిక కలిగి వుండవని (Individuals of a species are not identical), అనగా కవలలు కూడా వైరుద్యాల్చి (శారీరకంగా / గుణాలపరంగా) కలిగి వుంటారని. అలాగే, ఒకే చెట్టుపైగల ఆకులు ఏ ఒక్కటి కూడా మరో ఆకుతో ఫాటో కాఫీలా వుండదని. ఈవిధంగా ఒకే చెట్టుపైగల ఆకుల్లోని ఈ వ్యత్యాసం ప్రకృతి వరంగా జరిగిందని, అందుకే ప్రపంచంలోని వేషచెట్లపై వుండే ఆకులు (బిలియన్ కోట్లు) ఏ ఒక్కటి మరో దానితో అచ్చగుద్దినట్లు వుండలేవు.

2) వారసత్వ లక్షణాలు ఒకతరం నుంచి మరోతరానికి అందించ బడతాయి (Traits are passed from one generation to next)

3) బతికి బట్టగట్టే జీవులకున్న వాటి పుట్టక అధికం. అంటే పుట్టేవి అధికం. బతికేవి తక్కువ. (More offsprings are born than can survive) ప్రస్తుతం మనుషుల విషయంగా ఇది జరగడం లేదు.

4) బతికి, తట్టుకునే జీవులు మాత్రమే తమ సంతానాన్ని ఉత్పత్తి చేస్తాయి. (Only the survivors of the competition for resource will reproduce)

దార్యోన్ సిద్ధాంత అవగాహనతో ఈ కింది నిరూపణలకు రాగలుగుతాం.

1. పరిణామము (మార్పు) అనివార్యం (Evolution as such)

2. తరతరానికి గుణాలు బదలాయించబడదం (Common descent)
3. క్రమానుగణత (Gradualism)
4. జనాభ అభివృద్ధి (Population specification / Multiplication of species)
5. ప్రకృతి ఎంపిక (Natural selection)

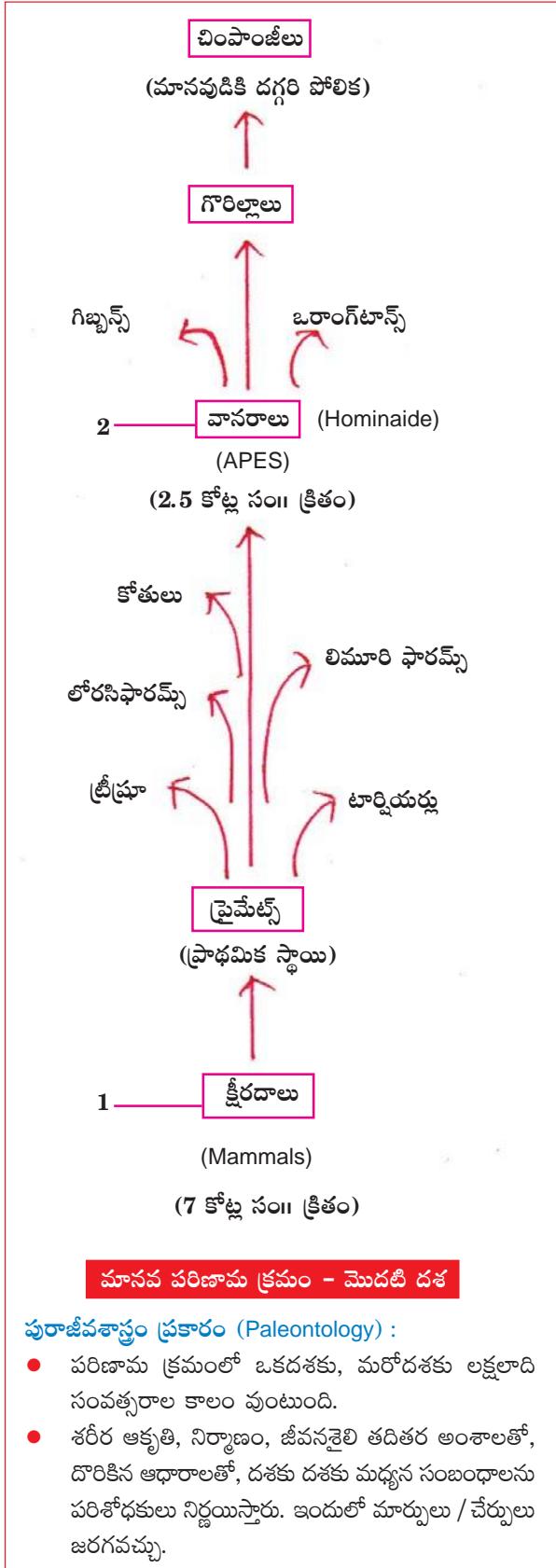
డార్విన్ సిద్ధాంతం (Darwinism)

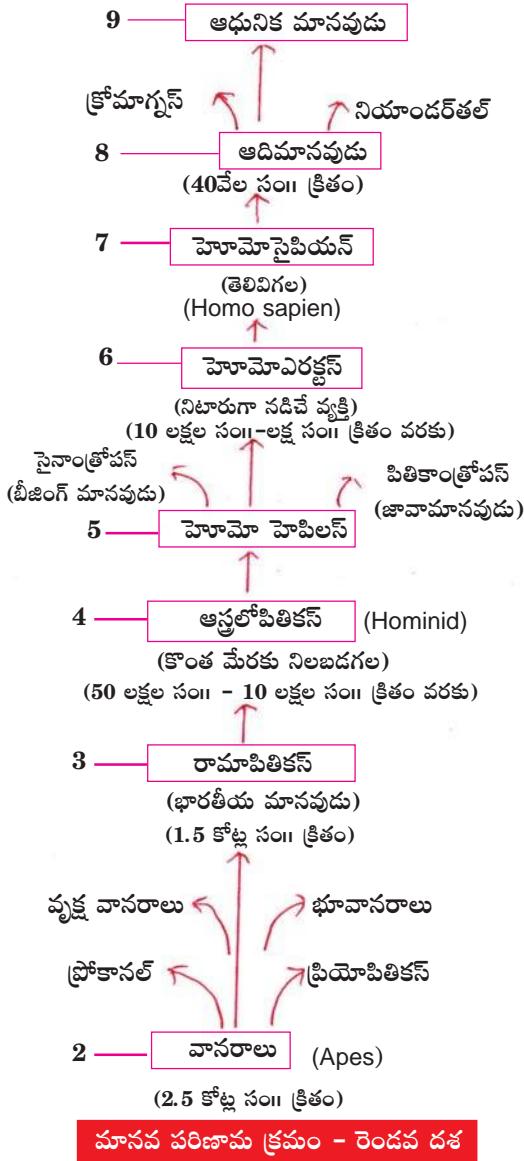
వీటన్నించేని కలబోసి, జీవరాసులన్నీ సుదీర్ఘకాలంలో ఒకే జీవి నుంచి ఉద్భవించి మార్పు చెందాయనేది సత్యమని, ఇదే జీవ పరిశామానికి ఆధారమైనదని, నేటికిదే ప్రపంచ వ్యాపితంగా నమ్మబడున్నదని, డార్విన్ సిద్ధాంతంగా చెప్పడం జరుగుతుంది.

తర్వాత మూడు దశాబ్దాలకు (1890) దవ్వ వృక్షశాస్త్రజ్ఞుడు, మొదటి తరం జన్ముశాస్త్రవేత్త హ్యౌగో డిప్రీస్ జీవికి, జీవికి మార్పు (Mutation) వుంటుందనే సిద్ధాంతాన్ని ప్రవేశపెటుతూ, ప్రయోగ పూర్వకంగా జీవుల్లో జరిగిన శారీరక మార్పుల్ని (organic evolution) చూపడం జరిగింది. దీంతో డార్విన్ సిద్ధాంతమే సరియైనదని, లామార్క్ సిద్ధాంతం తప్పు అని తేలిపోయింది.

వీటన్నింటిని క్రోడీ కరించినప్పుడు, అమీబా నుంచి అదిమానవుడి దాకా, పాదార్థిక సంబంధం వుందని తేలిపోయింది. అనగా, అభివృద్ధి చెందిన మానవుడికి చింపాంజి, ఒరాంగీటాన్, కోతులు పూర్వీకులైతే, వీటికి మరో జంతు వర్గం చుట్టరికం అన్నమాట. ఇలా లెక్కించుకుంటూపోతే మొదటి పూర్వీకులు ఏక కణజీవులైన అమీబా, య్యెసాలుగా తేలుతుంది. మరి ఇవన్నీ జంతువర్గం కదా అనే ప్రత్యు రాచు! మొట్ట మొదటి జీవకణం, స్వయం చోషితం కాబట్టి, విధిగా ఆహారాన్ని స్వయంగా తయారు చేసుకునే గుణాన్ని కల్గివుండాలి. అలాగే చుట్టూ గల నిర్మివ పదార్థాలైన నీరు, గాలి, వేడిని గ్రమించేవిగా వుండివుండాలి. ఈ రెండు లక్ష్మణాలు వృక్ష జాలాలుగా, జంతు జాలాలుగా మార్పు చెంది వుండాలి. అందుకే ఈ రెండించేకి మధ్యన క్లామిడోమోనాస్ (chlamydomonas) అనే ఆల్గెకు చెందిన ఏకకణ జీవిని ప్రస్తువిస్తారు. ఇందులో క్లోరోఫ్లాస్టా అనే పత్రహరిత పదార్థం వుంటుంది. కాబట్టి స్వయంగా ఆహారాన్ని తయారు చేసుకుంటుంది. అలాగే కన్సు (eye spot) అనే భాగముంటుంది. దీంతో వెలుతురును గ్రహించి దురంగా పోవడానికి షాజెల్లాల (చలనాంగాలు) సహాయమున కదులుతుంది. ఒకే జీవి, అటు మొక్కలూ స్వయం పోషకంగా, ఇటు జంతువులా కదలడంతో జీవ పరిణామంలో దీన్ని మధ్యస్థంగా భావించి, జంతు శాస్త్రజ్ఞులు దీన్ని జంతువు విభాగంలో, వృక్షశాస్త్రజ్ఞులు వృక్ష విభాగంలో చేప్పడం జరిగింది. వాస్తవంగా చెప్పేలంటే, అటు వృక్ష జాలాలకు, ఇటు జంతు జాలాలకు ఆదిమ చుట్టుమన్నమాట!

ఇలా వృక్షాలుగా, జంతువులుగా, తిరిగి వర్గాలుగా (phyla), కుటుంబాలుగా (family), ప్రజాతులుగా (genus), జాతులుగా (species) వరీకరించబడిన వృక్ష, జంతు జాలంలోని కణపదార్థాలు దాదాపు ఒకటీ! అంటే మన మానవ భాషలో రక్త సంబంధమన్నమాట.

- వానరాల అవకేషాలు (పురైలు / ఎముకలు) లభించిన ప్రదేశాలు
- రామూపితికన్ - హిమాచల్ ప్రదేశ్‌లోని శివాలిక్ కొండప్రాంతం
 - ఆప్టలోపితికన్ - ఆప్టికా భండం / ఆసియా / ఐరోపా
 - బైనాంత్రోపన్ - బీజింగ్ డగ్గరగల చేకాటియన్ గుహలు
 - పెతికాంత్రోపన్ - జీవా / సుమిత్రా దీపులు
 - నియాందర్టల్ - జర్జనిలోని లోయపేరు
 - క్రోమగ్రూప్ - ప్రాస్టిలోని గుహల పేరు
- ఇవి అంచనాలు - ఈ అంచనాలతో లక్షల సంగా తేడా వుంటాయి.
- ఈ పరిణామక్రమం దొరికిన పురైలు / ఎముకల ఆధారంగా పరికల్పనలతో తీర్మానిస్తారు. కాలక్రమంలో / కొత్త ఆధారాలతో ఇది మారవచ్చు!
- ఆధారం :** వానరుడు - నరావతారం - ప్రజాశక్తి ఇలక్ హోం

కప్ప గుండెకు, జీర్ణ, నాడీ రక్తప్రసరణ వ్యవస్థలకు మానవుడి వ్యవస్థలకు అవినాభావ సంబంధం వున్నట్లు మనం చూసిందే! అందుకే, పంది గుండెను మనిషికి అమర్ఖవచ్చు అని పరిశేధనలు తేల్చాయి. నైతికంగా బాగుండని నిలిపివేసారు.

మరింత సులభతరంగా చెప్పాలంటే మానవుడి ఆహారం వ్యక్త, జంతు సంబంధమైనదే! ఈ హార పదార్థాల (C-H) పాదార్థిక బంధం మనిషిలో కూడా వుండడంతోనే మనం వాటిని తినగలుగుతున్నాం. ఈ ఆహారమంతా తిరిగి నిరీంద్రియ (inorganic) పదార్థాల నుంచే తయారు కావడం గమనార్థం! జీవం పుట్టక కూడా ఇదే అందుకే మనకు ఏదైనా అనారోగ్యం సంభవిస్తే మందులుగా గోళీలను వాడుతాం. ఇప్పుడ్నీ కూడా భిన్జాలకు (minerals) సంబంధించాడే! ఎముకల బలఫోసంతకు కాలియం (Ca), రక్తఫోసంతకు ఇనుము (Fe) లోపమని, వీటిని మందుల రూపంలో తీసుకుంటాం. అంటే, మన పుట్టుకకు నిరీంద్రియ పదార్థాల సంబంధం ఎలా ముడిపడి వుందో తెలుస్తున్నది. అలాగే విటమిన్లు కూడా. ఇవి వేచిల్సో లభిస్తాయో మనం ప్రాథమిక, సెండరీ పారశాలలో 'ఆహారం' అనే పారంలో చూసిందే!

అయినా మన పార్యాంశాలు మొత్తంగా శాస్త్రీయంగా వున్నాయా అనేది ఓ ప్రత్యుత్తమైన సమాధానం అయినా, సామాన్యశాస్త్రంలో భౌతిక, వ్యక్త, జంతు, సూక్ష్మజీవశాస్త్రాల పరిచయం చేయడం జరుగుతున్నది. పైన ప్రస్తావించిన అంశాలన్నీ మూడో తరగతి నుంచి వదో తరగతి దాకా పొందువర్జబడ్డాయి. పోతే, గతంలో ఉపాధ్యాయులంంత సంప్రదాయపాదులైనా, పైన్ను బోధనను శాస్త్రీయంగా, కొంత ప్రయోగపూర్వకంగా వృత్తి ధర్మంతో బోధన చేసి విద్యార్థులకు చైతన్యాన్ని కల్పించేవారు. కాని తర్వాత వచ్చిన ఉపాధ్యాయులు, ఉన్నత విద్యను పొందినా, భౌతిక, రసాయన, జీవశాస్త్ర పట్టభద్రులైనా, భావవాదులగా అవతారమెత్తడంతో సామాన్యశాస్త్ర బోధనను సంప్రదాయాలతో ముడిపెట్టి, తూతూ మంత్రంగా బోధన్ను, పిల్లల మెదళ్లలో మతాన్ని చొప్పిస్తున్నారు. ఇది భారత దేశంతోపాటు చాలా అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో ఉన్న పెద్ద రుగ్మత.

దీనికి వ్యతిభేకంగా పోరాడుకున్నా, మార్చాల్విన ఆవశ్యకతను గుర్తిస్తే, రేపటి తరం అరోగ్యకరమైన వ్యవస్థలో బతుకుతుంది.

నోటు : ఉపాధ్యాయులకు విధిగా, ప్రజాస్వామిక, లౌకిక, శాస్త్రీయ, మానవియ కోణాలు పుండాల్వించే! అప్పుడే ప్రకృతి పరంగా, పర్యావరణ పరంగా హేతుబద్ధంగా బోధించగలుగుతారు. రేపటి తరాన్ని ఇదే దృక్కథంతో ఎదిరించగలగుతారు.

(నరావతారం - నందూరి రామ్యాహన్ పుస్తకం చదవండి)

(పచ్చే సంచికలో శాస్త్రీయ దృక్కథం, పద్ధతుల గూర్చి చూద్దాం)

- డా॥ లచ్చయ్య గాండ్ల

m : 9440116162

e : drglachaiah@gmail.com

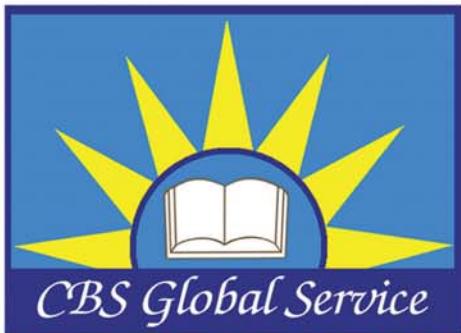
CENTRAL BOOK SHOP

ABIDS

5-9-186, Behind SBH(H.O)
Gunfoundry, Hyd-1.
Ph: 66468646, 23203108

AMEERPET

Lane Opp. Green Park Hotel,
Hyderabad.
Ph: 2340 0789

CENTRAL BOOK SHOP

ABIDS / AMEERPET

● **SCHOOL BOOKS**

● **GENERAL BOOKS**

● **STATIONARY & GIFTS**

తెలంగాణ ప్రభుత్వ ధైయం

ఫ్లోరైడ్ రహిత సమాజం

పరిచయం :

మానవ సమాజం అభివృద్ధి చెంది ఇతర గ్రహాలకు వెక్కున్న అదే సమయంలో మన భూమి మీద నివసిస్తున్న మానవ సమాజాలలోని ఒక వర్గం వైకల్యాలతో బాధపడుతుంది.

వైకల్యాలు రెండు రకాలు ఉంటాయి.

అ) ఒకటి పుట్టుకతో వచ్చేవి

ఆ) తొక్కులికంగా, కృతిమంగా వచ్చే వైకల్యాలు. అవి యుద్ధాల రూపంలో కావచ్చు. అగ్ని పర్వతాల రూపంలో కావచ్చు. వైకల్యాలు అనేక రూపాల్లో సంభవిస్తాయి. కానీ ప్రకృతిలో ఒక మూలకం ఎక్కువ మొత్తాదులో భూమిలో లభించినప్పుడు వైకల్యాలు సంభవించడం జరుగుతుంది.

ఫ్లోరైడ్ అంటే ఏమిటి?

ఫ్లోరైడ్ ఒక రసాయనక మూలకం. ఆవర్తన పట్టికలు 7వ గ్రావ్ కు చెందింది. ఇది హాలజ్యాన్ ల మొదటి మూలకం. దీని యొక్క సాంకేతికం ఎఫ్. దీనియొక్క పరిమాణ భారం 18099 గ్రాములు. దీనిని షెల్టీ అనే శాస్త్రవేత్త 1771లో తెలుసుకున్నాడు. 1856లో “హెప్పి” అనే శాస్త్రవేత్త ఈ మూలకాన్ని కనుక్కున్నాడు.

దీని చర్యలీలత ఎక్కువ. అందులో 55కి పైగా నమ్మేళన రూపంలో లభిస్తాయి. ఇది భూగర్భాల్లో ద్రవరసావంలో, ఘనరసావంలో రాతి పొరల్లో లభిస్తాయి. ఇవి కర్కూగారంలోని వ్యధ పదార్థాల్లో ఘనరసావంలో లభిస్తాయి. ఇవి పాయిరూపంలో కూడా లభిస్తాయి.

ఫ్లోరోసిస్ వ్యాధి ఎలా వస్తుంది?

కేంద్ర జిల్పనరుల శాఖ (2020 లెక్కల ప్రకారం) దంతాల యొక్క రంగును మార్చటం, ఎముకలు వంకరలు పోయేటట్లు చేస్తుంది. ఫ్లోరోసిస్ కు కారణమైన ఫ్లోరైడ్ నీటిలో 100 పిపియం (ఒక లీటర్ నీటిలో ఒక మిలిగ్రాము వంతు) మించితే అంతా విధ్వంసమే.

మన ఉమ్మడి తెలుగు నేలల్లో ప్రవహించే గోదావరి, కృష్ణ నదుల్లో 0.5 పిపియంగా ఉంది. మనలాంటి ఉప్ప మండల దేశాలలో అవసరం గాని అంతకు మించి ఫ్లోరైడ్ నీటిని వాడితే విధ్వంసమే.

1947 సం||లో మన దేశంలో ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి మీద జరిగిన

చర్చలు భారతదేశంలో భవిష్యత్తులో ఫ్లోరైడ్ వ్యాధిగ్రస్తులు 25 నుంచి 30 కోట్ల మంది ఉంటారని అంచనా వేశారు. అందుకు ఒక కార్బ్రక్రమం రూపొందించాలని తీర్చానం చేశారు.

1991 సం||లో ఫ్లోరైడ్ వ్యాధికి గురైన జిల్లాలు 201. నేడు మన దేశంలో 300పైగా జిల్లల్లో ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి విస్తరించటం జరిగింది. మనదేశంలో కంటే ఫ్లోరైడ్ శాతం ఎక్కువ ఉన్న దేశాలలో ఎందుకు ఎక్కువ సంఖ్యలో ఫ్లోరైడ్ బారిన పడటం లేదంటే దీనికి

రెండు కారణాలు ఉన్నాయి.

అ) ఆ దేశాలు చలి దేశాలు

ఆ) ఉన్నత ఆర్థిక స్థితి ఉండటమే

ఫ్లోరైడ్ నీరు తక్కువ త్రాగడం వల్ల అక్కడ ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి నుంచి మినహాయించబడుతారు.

బి) ఉన్నత ఆర్థిక స్థితి : కొనుగోలు శక్తి ఎక్కువ ఉండటం వల్ల ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి బారినుంచి వారిని కాపాడటం జరుగుతుంది.

మన తెలుగు నేల మీద ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి కలిగినవారు రోజురోజుకు ఎక్కువ అవుతున్నారు. 1935లో ఆనాటి మద్రాస్ రాష్ట్రం ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి మీద శాసనసభలో చర్చించటం జరిగింది. ఒక కమిటి వేయటం

మిషన్ భగీరథ

జరిగింది. ఈ కమిటీలో డా॥ రాఘవచారి. డా॥ పి.పి. పండిత్, డా॥ కృష్ణమూర్తి బుందం ఈ సమస్యలైన మద్రాసు రాష్ట్రంలో దర్శి, పొదలి, కనిగిరి ప్రాంతాలు సందర్శించటం జరిగింది. 1945 సంవత్సరంలో మన జైజాం నవాబు పోర్ట్‌లైన్ సమస్య మీద ఒక కమిటి వేయటం జరిగింది. ఆ కమిటీ పేరు “దేవర్ కమిటీ”.

ఈ కమిటి ఉమ్మడి మెదక్, ఉమ్మడి పాలమూరు, ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాలు పర్యాటించింది. నల్గొండ జిల్లాలోనే ఎక్కువ పోర్ట్‌లైన్ ఉండని నివేదికలో తెలియజేయడం జరిగింది.

ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాలో 36 లక్షల మంది ఉంటారని 2014 మధ్య వచ్చిన సర్వేల ద్వారా తెలియడం జరిగింది.

ఈ వ్యాధి నాలుగు భాగాలుగా సోకుతుంది.

- అ) పండ్ మీద
- అ) నాడీ వ్యవస్థ మీద
- ఇ) కీళ్ళ మీద
- ఈ) కాళ్ళ మీద

పోర్ట్‌లైన్ సామాజిక సంక్షేపం, పర్యావరణ సంక్షేపానాకి దారి తీసింది. ఎందుకంటే ఈ ప్రాంతంలో ఇతరులు నివసించానికి ఎవరూ ఇష్టపడడు. వారితో పెళ్ళి సంబంధాలకు ఎవ్వరూ ఇష్టపడడు.

పొరికొమికీకరణ అంతంత మాత్రమే ఉంటుంది.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత పోర్ట్‌లైన్ వ్యాధి నివారణకు ఎంతో తోడ్చాటు అందిస్తుంది. ముఖ్యంగా నలగొండ జిల్లాలో పోర్ట్‌లైన్ ప్రమాదం సుంది తప్పించడానికి ఎన్నో అధ్యయనాలు చేపట్టింది. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మిషన్ భగీరథ మరియు మిషన్ కాకెలీయ ద్వారా త్రాగుసీరు, సాగుసీరు అందించడంతో పాటు, చెరువులను నింపడంతో భూగర్జ జలాలు పెరిగి పోర్ట్‌లైన్ శాతం తగ్గునుంది. మిషన్ భగీరథ ఎంతో ఖర్చుతో కూడుకున్న కార్బూక్రమం. ఇంతవరకు 46,000 కోట్లు ఈ పథకం క్రింద తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రజల కోసం ఖర్చు చేయటం జరిగింది.

ఈ పథకం ద్వారా 10,767 గ్రామాలకు లభి చేకూరింది. ఇది చారిత్రకమైన విజయంగా చెప్పవచ్చు. ఈ పథకాన్ని దేశం మొత్తం విస్తరించవలసిన అవసరం ఉంది. అదే సమయంలో ప్రజల యొక్క కొనుగోలు శక్తి పెంచే ప్రయత్నం చేయడం ద్వారా ఈ సమస్యను శాశ్వతంగా పరిషురించ వచ్చు. దేశానికి ఒక దీర్ఘాలికమైన పర్యావరణ ప్రజా ఉద్యమం అవసరం.

- మత్తస్వారి రాజేందర్ రెడ్డి

m : 9908240768

e : aravindaravind6209@gmail.com

చందాదారులుగా చేరండి!

దక్కన్ ల్యాండ్

చందాదారులను చేర్చించండి!

‘ఎం.వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో ప్రజా ఉద్యమాల వేదికగా ఆరంభమైన ‘దక్కన్ ల్యాండ్’ తెలుగు సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక పర్యావరణం, వారసత్వం, విపత్తునివారణ, గ్రామీణ పట్టణ ప్రణాళిక, వ్యపసాయ రంగం, వ్యత్పత్తి కులాలు, వారి నైపుణ్యాత, వైద్య, విద్య, సహజ వనరుల పరిరక్ష మరియు సద్విమ్యాగం, జీవ వైవిధ్యం, జీవన విధానపై కథనాలు, వ్యాసాలు, ఇంటర్వ్యూలతో పారకులకు మరింత చేరువ అవుతుంది. పత్రిక మరిన్ని వర్గాలకు చేరడంలో ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ, మేధావుల అమ్మాల్య సహకారాన్ని కోరుతున్నాం. చందాదారులుగా చేరడంతో పాటు తమకు తెలిసినవారిని చందాదారులుగా చేర్చించాలిగా అభ్యర్థిస్తున్నాము.

మా చిరునామా

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar

Hyderabad - 500 029. Mob: 9030626288

E-mail:desk.deccan@gmail.com, www.deccanland.com

చందా వివరాలు:

వార్లైక్ చందా : రూ. 300

2 సంాలకు : రూ. 600

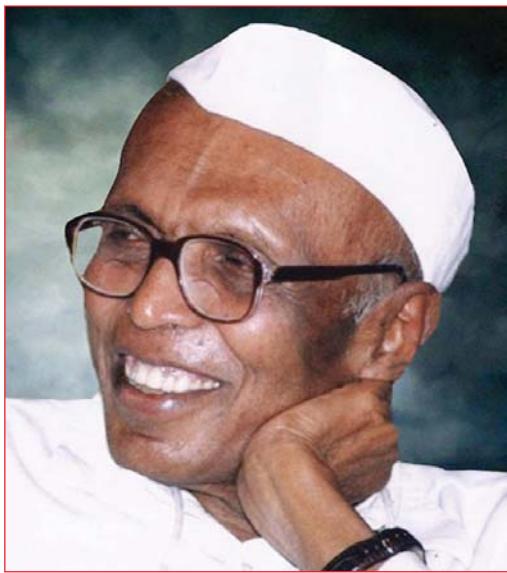
‘దక్కన్ ల్యాండ్’ పేరిట ఎంట, మనీయార్డర్, చెక్ లేదా నగదు రూపంలో చందామొత్తం చెల్లించవచ్చు.

మౌద్యంతో పోరాదిన హేతువాది, న్యూక్లియర్ సైంటిస్ట్

డా. హెచ్. నరసింహాయ్

నాలగు చెరగులా కల్ల, కపటం, ప్రచారం, కృతిమత్సం, వ్యాపారధోరణి దొండకార్లు - ఇలా పరమకుని సమాజం సాగుతున్న వేళ కొండరు పోరాట యోధుల గురించి తప్పక తెలుసుకోవాలి! అలాంచి అపరూపవైన వ్యక్తి హెచ్. ఎస్. గా ప్రభ్యాతులయిన డా. హెచ్. నరసింహాయ్! పదమూడవ ఏట నుంచి ఖాదీని వదలని వ్యక్తి, అమెరికాలో న్యూక్లియర్ ఫిజిస్క్స్ లో పిహెచ్. డి. చేసిన వ్యక్తి, సత్యసాయి మహిమలను పరీక్షకు నిలిపిన వ్యక్తి, క్లైట్ ఇండియా ఉద్యమంలో చదువు వదలి చెరసాలకేగిన వ్యక్తి, కర్నాటక సంగీతం, సంఘసేవ, గాంధీ, వివేకానందలను అమితంగా ఇష్టపడిన వ్యక్తి.. ఇంకా చాలా ఈ నరసింహాయ్.

హెచ్. నరసింహాయ్ నరసింహాయ్ 1920 జూన్ 6న ఆంధ్ర సరిహద్దు కర్నాటక జిల్లా కోలారు గౌరిబిద్ధనూరు దగ్గరుండే హెచ్. నరసింహాయ్ జన్మించారు. తండ్రి మేట్రీ, తల్లి దినసరి కూలి. వీధిబడిలో కన్నడం పిల్లలకు చెప్పి తండ్రి జీవనోపాధి సంపాదించు కునేవాడు. నరసింహాయ్కు ఒక చెల్లెలుండేది. గౌరిబిద్ధనూరు గవర్నర్ మెంట్ స్కూలులో ఎనిమిదో తరగతి వరకు చదివి ఆపివేశారు - అక్కడ ఇంకా ఎక్కువు చదివే అవకాశం లేనందున. ఒక సంవత్సరం తర్వాత ఆ స్కూలు హెడ్ మాస్టర్ ఎం. ఎస్. నారాయణరావు బెంగళూరులోని నేపనల్ హైస్కూలు, బనవనగుడికి బదిలి అయ్యారు. తన పారశాలలో చదువుకోమని నలపో చెప్పాడు. 85 కిలోమీటర్లు రెండు రోజుల్లో కాలినడకన బెంగళూరు చేరారు నరసింహాయ్. ఇది 1935 విషయం. ఒక ఆరునెలలు టీచరు ఇంట్లోనే పుండి, పిమ్ముటు స్కూలు హాస్టల్లో చేరారు. మరుసటి సంవత్సరం బసవనగుడి నేపనల్ హైస్కూలుకు గాంధీ వచ్చారు. గాంధీ హిందీ ప్రసంగాన్ని కన్నడంలోకి తర్జుమా చేయుని తన ఉపాధ్యాయుడు కోరారు. ఆ క్లాసం నుంచి గాంధీ ప్రభావం అతనిని వదలలేదు. జీవితాంతం ఖాదీ ధరించారు. అమెరికా వెళ్లినపుడు

కూడా ఖాదీ పాంట్ వేసుకున్నారు అంతే! గాంధీ టోపి లేకుండా నరసింహాయ్ను ఊహించలేము.

1942లో బెంగళూరులోని సెంట్రల్ కాలేజీలో బి. ఎస్. పైనల్ ఇయర్ చదువు తున్నారు. ఆ సమయంలో చదువు చాలా ముఖ్యమైనా, క్లైట్ ఇండియా స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. తొమ్మిది నెలలపాటు ఎర్రవాడ (మహరాప్ర), మైసూరు, బెంగళూరు రైష్యలో కారాగారవాసం పిమ్ముట తాముపత్రం పొందిన యువకుడుగా నిలిచారు. తర్వాత ఒక సంవత్సరానికి అంటే 1944లో బి. ఎస్. పిమ్ముట 1946లో ఫిజిస్క్స్ లో ఎం. ఎస్. పూర్తిచేశారు. అదే సంవత్సరం ఔర్కె కళాశాలలో లెక్కర్ ర్గా చేరి పదేళ్ళు ఉద్యోగం చేశారు. 1957లో కొలంబన్ వెళ్ళి టిహియో స్టేట్ యూనివెర్సిటీలో ఫిజిస్క్స్ లో పిహెచ్. డి. 1960లో పూర్తి చేశారు. మళ్ళీ తన కళాశాలలో ప్రిన్సిపల్ గా చేరి 1972 దాకా ఉద్యోగం చేశారు.

కాలేజి ప్రైన్సిపల్ గిరి నుంచి 1972లో బెంగళూరు విశ్వవిద్యా లయానికి పైన్ ఛాస్సలర్ అయ్యారు.

1975లో మరో ఉర్కు పాడిగించారు. 1977లో పత్రిది కారణంగా రాజీనామా చేసేదాకా వారు వైన్ ఛాస్సలర్ గా కొన సాగారు. వారే ఆ విశ్వవిద్యా లయంలో

పైకాలజి, సోపల్ వర్క్స్ డ్రామా, సంగీతం, సృత్యం విభాగాలలో కోర్సులు ప్రారంభించారు. వారు ఆజన్మ బ్రిమ్మాచారి. పట్టుదల గల మనిషి, 'పెళ్ళి ఒక జూదం, లాటరి. సర్దుకపోయే మనిషి దొరకకపోతే ఆ పెళ్ళిని ఎవరూ కాపాడలేరు' అని భావించారు. దాదాపు ఆరు దశాబ్దాలపాటు పిల్లల హాస్టల్ లో ఒక గదిలోనే పుండేవారు. ఆయనకు బుద్ధుడు, గాంధీ, వివేకానంద భావనలు అంటే చాలా ఇష్టం. గౌరవం. కర్నాటక సంగీతం అంటే ప్రాణం. కర్నాటక సంగీత విద్యాంసులు ఆర్కె పద్మనాభకు మంచి మిత్రులు. డా. నరసింహాయ్ గౌరవార్థం పద్మనాభ వెయ్యుమంది సంగీత విద్యాంసులతో గోళ్ళి నిర్మిపొంచడం విశేషం. బెంగళూరు లలితకళా పరిషత్ ఏర్పడటానికి కారణం

నరసింహయ్యగారే!

ఆయనకు పని అంటే ఇష్టం. ప్రత్న అంటే ప్రాణం. ఆఫీసులో ఆయన టేబుల్ వెనుక ప్రశ్నార్థకం (?) గుర్తు పెడ్దగా దర్శనమిచ్చేది. 1962లో 'బెంగుళూరు సైన్స్ ఫోరం' ప్రారంభించి వారం వారం సైన్స్ ప్రసంగాలు ఏర్పాటు చేసి సుమారు 2000 కార్బూక్మాలు జరిపించి ఉంటారు. సుమారు 500 పాపులర్ సైన్స్ సినిమాలు ప్రదర్శించి వుంటారు. ఏరి పూనికతేనే బి.వి.జగదీష్ సైన్స్ సెంటర్ ఏర్పడింది. సైన్స్ ప్రచారానికి ఏరు చేసిన సేవ చిరస్తరణీయం. ఆయన మాతృభాష తెలుగు. కానీ కన్నడం బాగావచ్చు. ‘హౌరాటద హడి’ అనే స్వీయచరిత్ర, ‘తీరద మన’ అనే వ్యాసనంపుటి కన్నడంలో ప్రాచుర్యం పొందడమే కాదు, వారికి సాహిత్య అకాడమి గౌరవాన్ని కూడా కొనిచెచ్చాయి.

బాటాల మాయలు, మంత్రాలు, బాణామతి వంటి మూడు నమ్మకాలను బట్టబయలు చేయడానికి జీవితాంతం కృషి చేశారు. మహిమలతోపాటు నమ్మకక్యంకాని మూడునమ్మకాలను పరిశోధించి, నిగ్రంథేల్వుడానికి 1976లో తన అధ్యక్షతన ఒక కమిటీ వేశారు. అందులో ఎ.ఆర్.వాసుదేవమూర్తి, రొఢం నరసింహ, వినోదమూర్తి, అనుషమా నిరంజన, వి.ఎం.ధర్మలింగం గార్లు సభ్యులు. గాలి నుంచి సత్యసాయి విభూతి, ఉంగరాలు తీయడం గురించి సవాలు విసిరి అధ్యయనం చేశారు. అలాగే తమ మహిమలతో రోగాలను నయం చేస్తామనే వారిని జపింగంగా చేయమని మరో సవాలు చేశారు. అప్పబ్బో అది చాలా సంచలనం. 1977లో రాజకీయ ఒత్తిడిమీద ఆయన బెంగుళూరు విశ్వవిద్యాలయం వైన్ ఛాన్సులర్ గా తప్పకున్నారు. ఫలితంగా ఆ కమిటీ కూడా రద్దయ్యంది.

తండ్రి చనిపోయినపుడు గుండు చేయించుకోని నరసింహయ్య గ్రహణం సమయంలో భోజనం చేస్తూ అపోహలు తొలగించారు. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి గుండూరావు విధానమండలి సబ్బులుగా ఆహ్వానించి, కాంగ్రెస్ పార్టీలో చేరమన్నారు. దానిని తిరస్కరించి స్వతంత్ర సభ్యుడుగా విధానసభకు ఎన్నికయ్యారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మూడునమ్మకాలు తొలగించిన ఎమ్మెల్యేలు బృందం నాయకుడుగా కూడా సేవలు అందించారు. కన్నడ భాష అభివృద్ధి సంస్థ అధ్యక్షుడుగా కృషి చేశారు. వారు సంకలనం చేసిన సైన్స్, నాన్-సైన్స్ పారానార్గ్యల్ చాలా విలువైన వ్యాస సంకలనం.

కడు పేదరికం నుంచి కష్టపడి పైకి వచ్చిన ఈ యోధుడు కోట్లాది రూపాయలు పోగు చేసి రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా విద్యాసంస్థలు ప్రారంభించారు. పని, పని, పని అంటూ పనిని ప్రేమించిన నరసింహయ్య కర్నాటక లోనూ, తద్వారా దేశంలోనూ సైన్స్ ప్రచారానికి, మూడునమ్మకాల నిర్మాలనకు చేసిన కృషి విశేషమైనది. హస్యాన్ని అమితంగా

జష్టపడే నరసింహయ్య మృదుభాషి. అంతేకాదు పట్టుడల అనంతం. 2005 జనవరి 31న హెచ్.ఎస్. కనుమూసినా - ఆయన పోరాటశీలం, సైన్స్ దృష్టి ప్రస్తుత కాలానికి, ఈ ఆధునిక సమాజానికి ఎంతో అవసరం.

(వీర స్వార్థిని మనసం చేసుకుంటూ శతజయంతి సంవత్సరం ఇటీవలే ముగిసింది. వారి వర్ధంతి సందర్భంగా సైన్స్ అంద్ వ్యాపారానిజం వ్యాసానికి తెలుగు అనువాదం వచ్చే సంచికలో.)

-నాగసూరి వేణుగోపాల్,

m : 9440732392

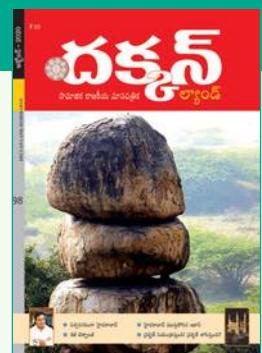
e : venunagasuri@gmail.com

పర్యావరణంపై ప్రత్యేక వ్యాసాలు

మన దక్కన్ల్యాండ్ మాసపత్రికలో పర్యావరణం, వారసత్వం, విపత్తుల నివారణ, గ్రామీణ పట్టణ ప్రణాళిక, వ్యవసాయ రంగం, వైద్య, విద్య, సహజ వనరుల పరిరక్షణ మరియు సద్విమియోగం, జీవ వైవిధ్యం, జీవ విధానంపై కథనాలు, వ్యాసాలు, ఇంటర్వ్యూల పట్ల దృష్టి సారించాలని దక్కన్ల్యాండ్ ఎడిటోరియల్ బోర్డు భావిస్తున్నది. ఇందుకు మీ అందరి సహాయ సహకారాలు కోరుతున్నాం. పర్యావరణ, జీవ వైవిధ్య పరిరక్షణకు ప్రజల భాగస్వామ్యం చాలా అవసరం.

రచయితలు పై అంశాల మీద లోతైన విశ్లేషణలు, విషయాలతో తమ కథనాలను పంపగలరు.

చిరునామా :

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail:desk.deccan@gmail.com www.deccanland.com

తెలంగాణ జానపద కళలు

అస్మిత్వపు మూలాలు - మనుగడ

తెలంగాణ సంస్కृతిలో జానపద కళలు అంతర్భాగం. విభిన్న ప్రక్రియలతో అనాదిగా తమకు సంక్రమించిన సాహిత్యం, ప్రదర్శనా పైపుణ్యంతో సమాజంలో మనుగడ సాగిస్తున్నావి. వైవిధ్యమైన ఈ మట్టి కళలు తెలంగాణ సాంస్కృతిక వైభవానికి, చరిత్రకు ప్రతీకగా నిలుస్తున్నావి. జానపద కళలు ఆశ్రిత, ఆశ్రితేతర కళారూపాలుగా విభజింపబడ్డాయి. నేటి ఆధునిక కాలంలో కూడా తమ మూల సంస్కృతిని పరిరక్షించుకుంటూ మార్పులకనుగుణంగా తమ అస్మిత్వాన్ని ఉనికిని కాపాడుకుంటున్నాయి. ఆశ్రిత కళారూపాలు కేవలం ఒక ప్రత్యేక కులాన్ని మాత్రమే ఆశ్రయించి, కళా ప్రదర్శనల ద్వారా ప్రతిష్ఠలం పొందడం ఆచారంగా వస్తుంది. కులపురాణాన్ని గాని, గోత్రాలను గాని లేదా ఇంద్రజాల విద్యుల్ని గాని ప్రదర్శిస్తూ వంపారంపర్యంగా సంక్రమించిన హక్కులు కలిగి ఉండటం ఆశ్రిత కులాల ప్రత్యేకత. ఆశ్రితేతర కళారూపాలు ఏ ఒక ప్రత్యేక కులాన్ని ఆశ్రయించకుండా అన్ని కులాలను ఆశ్రయించి కళా ప్రదర్శనల ద్వారా జీవన భూతిని పొందుతాయి.

తెలంగాణ గడ్డ మీద ఆశ్రిత, ఆశ్రితేతర కళల్లో ఆశ్రిత కళలే ఎక్కువగా మనుగడ సాగింస్తుండడం విశేషం. ఇంద్రజాలం, కథాగానం, నాటకం మొదలైన ప్రక్రియల్లో కూడా తెలంగాణా ప్రాంత కళారూపాలదే పై చేయిగా చెప్పవచ్చ. ఆశ్రిత కళారూపాలను పోషించే ఆ యా పోషక కులాలకు ఒక్కటికి మించి ఎక్కువ ఆశ్రిత కళారూపాలు ఉండటాన్ని పరిశీలిస్తే ఈ ప్రాంతంలోని కులాలు ఆయా కళారూపాలకు ఎంతటి ప్రాధాన్యమిస్తున్నాయో అర్థం చేసుకోవచ్చ. ఇందుకు ఉడాహరణగా చూస్తే మాదిగ కులానికి డక్కలి, చిందు, బైండ్ల, సులకచందయ్యలు, మాష్టి, ఆసాది మొదలైన కళారూపాలు నాటకం, కథాగానం, ఇంద్రజాలం వంటి ప్రక్రియలతో ప్రదర్శనలిస్తూ తమ సాంస్కృతిక వైభవాన్ని చాటుతున్నావి.

మాల కులానికి గుర్రపు, మాష్టి, పంచాల, మిత్తిలి మొదలైన కళారూపాలు ఆశ్రిత కళారూపాలుగా నియమింపబడి తరతరాలుగా మాల కులస్తుల సాంస్కృతిక ధారను పరిరక్షిస్తున్నాయి. మాదిగ, మాల ఈ రెండు కులాలు మాత్రమే ఎక్కువగా కళారూపాలను పోషించే సామాజిక, ఆర్థికస్థితిని కలిగి ఉన్నాయి. దీంతో వారికి ఆయా

కళారూపాల పట్ల ఉన్న గౌరవం, ఆదరణ ఎంతటిదో అర్థం చేసుకోవచ్చు, అంతే కాకుండా ఆ యా కళాకారుల అవిఱాపు చరిత్రను పరిశీలిస్తే తాము కూడా పోషక కులంలోనే పుట్టి కొన్ని అనివార్య కారణాల చేత వేరుబడి అదే కులానికి ఆశీతులుగా నియమించ బిడినట్లు వారి కుల పురాణాల ద్వారా అవగతమవుతుంది. పోషక కులాలకు, ఆశ్రిత కులాలకు మధ్య ప్రదర్శనకు చెందిన కట్టడి లేదా మిరాశి హక్కులు మాత్రమే కలిగి ఉంటాయి. అయినప్పుడికి పిరిరువరి మధ్య కంచం పొత్తు ఉంటుంది. కాని వియ్యం పొత్తు మాత్రం ఉండదు. ఇప్పటికీ ఈ సంస్కృతిని పాటిస్తున్నందునే ఆశ్రిత కళలు మనుగడ సాగిస్తున్నవని అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఇక బిసి కులాలకు కూడా ఆశ్రిత కళారూపాల వ్యవస్థ ఉన్నది. ఇందులో యాదవులకు మందహాచ్చులు, గొల్ల భాగవతులు, ఒగ్గు, కొమ్ము, గోత్రాల, గొల్లసుధ్యులు, బైకాని, పోడపొత్తు, తెరచీరలు మొదలైన కళారూపాలు

తమ ప్రదర్శనా కళలతో పోషక కుల వైభవాన్ని, సంస్కృతిని చాటి చెపుతూ నేటికీ నమాజంలో గౌరవప్రదంగా ప్రజ్ఞారిల్యతున్నాయి. మిగతా బిసి కులాలతో పోలిస్తే ఎక్కువ ఆశ్రిత కళారూపాలను పోషించే కులం యాదవులే కావడం విశేషం. అయితే యాదవులకు ఆశీతులైన కొమ్ము కళాకారులు రిజర్వేషన్ పరంగా ఎన్.సి జాబితాలో ఉన్నప్పటికి వంశ పారంపర్యంగా సంక్రమించిన కట్టడిని అటు కళాకారులు ఇటు యాదవులు విస్తరించకుండా కొనసాగిస్తున్నారంటే ఇప్పటికీ కులాలు మధ్య ఉన్న సఖ్యత, సయోద్య, అవగాహనలే కారణం.

మిగతా బిసి కులాలైన పద్మశాలి, నాయాబ్రాహ్మణాలు, విశ్వశ్రాహ్మణాలు, కాపు, ముదిరాజ్, గౌడ, మేదరి, రజకలు, ఆరె, గొల్ల కుర్క మొదలైన వారికి కూడా ఆశ్రిత కళారూపాల వ్యవస్థ నిర్మితమై ఉన్నది. ఈ కులాలు ఒకటి లేదా రెండు ఆశ్రిత కళారూపాలు కలిగి తమదైన శైలిలో కళాకారులను అక్కున జేర్చుకుంటూ పోషిస్తూ ఉన్నాయి.

తెలంగాణలోని ఆశ్రిత కళాకారుల్లో పటం ఆధారంగా కథాగానం చేసే కళారూపాలు చాలా అరుదైనవి, ప్రత్యేకమైనవి. ఇందులో కూనపుల, ఏనూబి, గౌడజెట్టి, డక్కలి, గుర్రపు, అద్దపు, కొమ్ము, తెరచీరలు, మందహాచ్చులు, మాసయ్యలు, కాకిపడిగెలు,

కొర్రాజులు, పూజరి, పెక్కర్లు తదితర కళారూపాలు ఉన్నాయి. ఈ పటం కళారూపాలు నకారి కళాకారులతో తాము ప్రదర్శించే కులపూరాణ కథాంశాలను పటం మీద విత్తించుకొని కథాగానం చేస్తాయి. అయితే ఈ పటం కథల్లో కుమ్మరి కులాన్ని ఆశ్రయించి గుండబుహ్యయ్ పూరాణం చేపే పెక్కర్లు తెలంగాణాలో కనిపించక పోయినప్పటికి (అంద్రలోని తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో ఉన్నప్పటికి) వీరి మూలాలు మాత్రం తెలంగాణాలోనే ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. అంతేకాకుండా పెక్కర్ల కళాకారులకు తెలంగాణాలోనే ఎక్కువగా హక్కు గ్రామాలుండటం కూడా ఈ వాదనకు బలం చేకారుతుంది. ఇప్పటికి వీరు ప్రదర్శన నిమిత్తం ఈ ప్రాంతంలో సంచరిస్తూ కుమ్మరి కులాన్ని ఆశ్రయిస్తూ పూరాణం చెపుతున్నట్లు పలు ఆధారాలున్నాయి.

పటం కథ కళారూపాలు మనుగడ కోసం తమ ప్రదర్శనా రీతిలో పలు మార్పులు చేసుకుంటూ వస్తున్నాయి. మొదటగా ఈ కళారూపాల్లో కొందరు కళాకారులు పూరాణ కాలక్షేపం మాదిరిగా ప్రదర్శనలు ఇచ్చేవారు. తర్వాత కాలంలో ప్రేక్షకున్ని ఆకర్షించటం కోసం పటాన్ని ఆధారం చేసుకొని పటంపై ఉన్న బోమ్మలను చూపుతూ ప్రదర్శనలిప్పడం చేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం పటాన్ని ఆధారం చేసుకొని పూరాణం చెబుతున్నప్పటికి ప్రేక్షకులు ప్రదర్శన పట్ల మరింతగా ఆకర్షితులు కాకపోవడంతో పటం ముందు కథాగమనానికి వీలుగా వేషాలు దర్శిస్తూ ప్రదర్శనను రక్కి కట్టిస్తున్నారు. ఈ రకంగా పటం కథలు పరిణామం చెందినా తమ మూల సంస్కృతిని నిలుపుకుంటూ పోషక కులాల హౌఫిక సాహిత్యాన్ని పరిరక్షిస్తూ వస్తున్నాయి. ఆశ్రిత కళారూపాల్లో ఒకటైన మండహాచ్చులు యాదవులను ఆశ్రయించి కాటమరాజు కథను ఒకరు పటం కథాగాపంలో, మరి కొందరు బోమ్మల రూపంలో చూపుతూ ఇంకొందరు కథాగాన ప్రక్రియ రూపంలో కాటమరాజు కథను ప్రదర్శిస్తున్నారు. కథాంశం ఒకటే అయినప్పటికి విభిన్న ప్రక్రియల ద్వారా కళాకారులు ప్రదర్శనలు ఇప్పడం అనేది తెలంగాణ జానపద కళల ఛెచిత్యంగా వేర్పాడు.

పటం కథల్లో కూనపులి, ఏనుటి, అధ్యపు, మాసయులు మొదలైన కళారూపాలు పోషక కులాల ఆదరణ తగ్గి నేడు అవసాన దశలో ఉన్నాయి. కూనపులి కళాకారుడు తెలంగాణ వ్యాప్తంగా ఒకడై మిగిలి ఉండటం దురదృష్టకరం. అలాగే పటం కళాకారుల్లో మాసయులు, అధ్యపు, తెర చీరలు, గొడజెట్టీ, కాకిపడిగెల వారిని ప్రభుత్వాలు గుర్తించలేదు. కాని ఇటీవల తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆయా అయా కళాకారులను ప్రత్యేకంగా గుర్తించి ఉత్తర్వులు తీసుకరావడం గొప్ప విషయం. గతంలో వీరు తమను పోషించే కులం పేరు మీదనే కులం స్టోకెం పొందుతూ జీవిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు మాసయులు రజకుల కులంగా గుర్తింపబడి కులధృవీకరణ ప్రతాలు స్పోకరిస్తున్నారు.

ప్రత్యేక తెలంగాణ ఏర్పడ్డ తర్వాత చాలా మంది కళాకారులను వెనుకబడిన తరగతుల జాబితాలో చేర్చి ప్రోత్సాహించడం అభినందనీయం.

ఇంద్రజాల విద్యులు ప్రదర్శించే ఆశ్రితకళారూపాలు కూడా తెలంగాణ జానపదకళల్లో ప్రత్యేకమైనవే. ఇందులో పద్మశాలి కులాన్ని సాధనాశారులు, మాదిగ కులాన్ని మాష్టి, గొల్ల కుర్కలను, బీరస్తులు, బ్రాహ్మణులను విప్రవినోదులు ఆశ్రయించి పలు రకాలు ఇంద్రజాల విద్యులు ప్రదర్శిస్తారు. నేడీ ఆధునిక సమాజంలో కూడా వీరు తమ కళను పోషించుకుంటూ ప్రేక్షకులను సంభ్రమశ్రూలకు, అనందోత్సాహలకు గురిచేయడం గొప్ప విషయం. ఇందులో బ్రాహ్మణులను ఆశ్రయించి విద్యులను ప్రదర్శించే విప్రవినోదులు కాలగర్జుంలో కలిసి పోయారు. మిగతా కళారూపాలు కూడా పోషక కులాల దగ్గర ఆదరణ లేక అంతరించిపోయే దశలోనే ఉన్నవి. ఆయా కళారూపాల ప్రదర్శనా వైపుణ్యాన్ని గుర్తించి ఆయా కళాకారులకు బహుళప్రాచుర్యాన్ని కల్పించాల్సిన బాధ్యత సమాజం మీద ఉంది. తర్వాత వారి సంస్కృతి పరిరక్షణతో పాటు ఆ కళారూపం సమాజంలో నిలువడానికి ఆస్మార్థం ఉంది.

ఆశ్రిత కళారూపాల్లో ఒకప్పుడు గొప్పగా వెలుగొంది పోషక కులం అదరణ పొంది కనుమరుగైన కళల్లో వనస, బండారి భక్తులు, ఆదికొడుకులు, నులకంచందయ్యలు, గంజికాటి, మాష్టి మొదలైన కళలను పేర్చాడవచ్చు. నేడు ప్రాచుర్యం లేక కటీసం సమాజంలో ఏ కులం కిందికి వస్తారో కూడా తెలియని పరిస్థితి ఈ కళాకారులది. గుర్తింపు లేని సమూహంగా జీవనం సాగిస్తూ తమ మూల సంస్కృతిని ప్రతిచించి వీధంగా తమకు వంశానుగతంగా సంక్రమించిన రాగిశాసనాలను, తాళపత్ర ప్రతులను చూపుతూ తమ ఉనికిని నిలుపుకనే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అంతేకాకుండా కొన్ని కళారూపాలకు చెందిన కళాకారులు, జనాభాపరంగా అతికొడ్ది మంది ఉండటంతో పోషక కులం పేరునే తమ కులంగా చెప్పుకుంటూ పెళ్ళి సంబంధాలు కుదుర్చుకుంటూ మనుగడ సాగిస్తున్నారు. ఈ రకంగా చేయడానికి కారణం వారి వారి కళా సంస్కృతి అంతరించి పోవడమే. ఆశ్రిత, పోషక కులాల మధ్య ఉన్న కంచం పొత్తు కాస్తా మంచం పొత్తుగా మారుతున్న వైనాన్ని కూడా మనం ఇక్కడ చూడవచ్చు.

ఇప్పటికీ చిందు, ఒగ్గు, కాకిపడిగెల, వంబాల, దుబ్బుల, మందహాచ్చు, బీరస్తులు మొదలైన కళలకు సంబంధించి ఆయా పోషక కులాల ఆధీకంగా ఉండి ఆదరణ చూపెడుతుండటంతో సంబంధిత కళారూపాలు సజీవంగా ఉన్నాయి. ఇందులో ఒగ్గు, బీరస్తులు పంబాల, దుబ్బుల కళారూపాలు అనుష్టాన కళారూపాలు

కావడంతో మరింత ఆదరణ కనిపిస్తుంది. మిగతా కళల కంటే గొప్ప స్థితిలో విశ్వాహ్యాణులను ఆశ్రయించి విశ్వకర్మ పూరాణాన్ని కథాగానం చేసే రుంజ కళాకారులను తెలంగాణాలో వేళ్ళ మీద లెక్క గట్టపచ్చ. ఒకపుడు రెండు మూడు రోజులు కథాగానం చేసే కళాకారులు నేడు అర్ధగంట, గంట ప్రదర్శించే స్థాయికే పరిమిత మయ్యారు. దీనికి గల కారణాలు అనేకం అయినప్పటికీ వారు ఆ శిథితికి రావడానికి గల కారణాలను అన్వేషించాల్సిన అవసరం ఉంది. అలాగే రెడ్డి, కాపు, మేదరి, బ్రాహ్మణ, వైశ్య, కమ్ము మొదలైన కులాలకు చెందిన విచ్చుకకుంట్ల, గోత్రాలోళ్ళ, విప్రవినోదులు, వీరభద్రీయులు (వీరముష్టి) మొదలైన ఆశ్రిత కళలు కూడా అంతరించి పోయాయి. పిచ్చుకకుంట్ల వారు తెలంగాణాలో మనుగడలో లేకున్న రాయలనీమ ప్రాంతంలో గౌరవమైన స్థితిలో ఉండి తమ కళారూపాన్ని కాపాడుకుంటూ వస్తున్నారు.

ఈక తెలంగాణ ప్రాంతంలో మనుగడలో ఉన్న మరికొన్ని ఆశ్రితేతర జానపద కళల్లో కాబిపాశలు, చెక్కబోమ్మలాట, గంగిరెద్దలాట, తోలుబోమ్మలాట, పగదీవేషాలు మొదలైనవి ఉన్నాయి. ఈ కళారూపాలకు వంశపారంపర్యంగా సంక్రమించిన కట్టడి గ్రామాలున్నాయి. ఇందులో చెక్కబోమ్మలాట, తోలుబోమ్మలాట అతిప్రాచీనమైన జానపద కళలు అయినప్పటికీ ఆయా బ్యందాలు తెలంగాణాలో ఒకటి లేదా రెండు బ్యందాలు మూత్రమే ప్రదర్శించే స్థాయిలో ఉన్నాయంటే వాటి స్థితి ఏ రకంగా ఉందో అర్ధం చేసుకోవచ్చు.

తెలంగాణాలోని ఆశ్రిత కళారూపాల మనుగడను పరిశీలిస్తే రాయలనీమ, ఆంధ్రప్రాంతాల కంటే భిన్నంగా ఉంటుంది. రాయలనీమ, ఆంధ్రాలో జరిగే తిరునాళ్ళ, దేవతా డోఱెగింపులు, ఉత్సవాలు మొదలైన కార్యకర్మాల్లో పాల్గొనే కళారూపాలే ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. ఆయా కళాకారులకు ఒక ప్రత్యేకమైన కులం అంటూ ఉండకుండా అన్ని కులాలు, వర్గాల వారి భాగస్థాయ్యంతో ఒక బ్యందంగా ఏర్పడి కళను ప్రదర్శిస్తూ జీవనోపాధి పొందుతున్నారు. ఉదాహరణకు కోలాటం, బుట్టబోమ్మలు, కీలుగుర్రాలు, గరిదీ, సెలంబులు, పిల్లాంగట్లు, చెక్కబుజన, కోలల భజన మొదలైన కళాబ్యందాలను చెప్పవచ్చు. అలాగే వీధినాటక కళాకారులను పరిశీలిస్తే అన్ని కులాలకు చెందన వారు బ్యందంగా ఏర్పడి ప్రదర్శించటం కనిపిస్తుంది. ఆయా కళారూపాలకు వంశపారంగా సంక్రమించిన హక్కుపుత్రాలు, రాగిశాసనాలు, మౌఖిక

సాహిత్యం కనిపించదు. కేవలం పంచ, గురవయ్యలు, కొమ్ము, ఉరుముల కళారూపాలకు మూత్రమే ఇవి కనిపిస్తాయి.

తెలంగాణాలో మనుగడలో ఉన్న జానపద కళలు ఒక నియమిత ఆచారంతో ఒక ప్రత్యేకమైన ప్రదర్శన నైపుణ్యం కలిగి విభిన్న ప్రక్రియలతో ఈ ప్రాంతం అస్థిత్వపు మూలాలకు సాంస్కృతిక ప్రభావానికి ప్రతీకలుగా నిలుస్తున్నాయి. వీటిలో కొన్ని అంతరించి పోగా, మరి కొన్ని అంతరించి పోయే దశకు చేరుకున్నాయి. సంస్కృతికి ఆనవాళ్ళగా చెప్పుకునే రాగిశాసనాలు, తాళపత్ర ప్రతులు, పట్టాలను కొండరు కళాకారులు విధిలేని పరిస్థితిలో అమ్ము కుంటూ జీవితాలను గడుపుతున్నారు. ఒక కళారూపం అంతరించిపోవడంతో,

ఆ సమూహం తమ సామాజిక అస్థిత్వాన్ని కోల్పోయి సమాజంలో గుర్తింపు లేకుండా పోతున్నది. కళలు అంతరించటంతో వారి మౌఖిక సాహిత్యం కూడా కాలగర్జుంలో కలిసి పోతున్నది. ప్రస్తుతం తెలంగాణ జానపద కళలు ఎక్కువగా వ్యాప్తుల చేతుల్లోనే కొనసాగుతున్నవి. ఇందులో కేవలం అనుష్ఠాన కళారూపాలు తప్ప, మిగతా కళలన్నీ అదే రీతిలో ఉన్నవి. దీన్ని క్షేత్ర స్థాయిలో అధ్యయనం చేసి ఆయా కళారూపాలకు జవాబీలు కల్పించవలసిన ఆవశ్యకత ఉంది.

తెలంగాణ ప్రాంతానికి పరిమితమై అనాదిగా జానపద సమూహాన్ని అలరిస్తూ, ఆనందపరుస్తూ, విజ్ఞానాన్ని పంచతూ వస్తున్న జానపద కళలు ఈ గడ్డ మీద మరి కొన్ని కాలాలపాటు మనుగడ

సాధించాలంటే వారికి సమాజంలో గౌరవమైన స్థాయాన్ని కల్పించి వారికి పూర్వవైభవాన్ని అందించాల్సిన అవసరం ఉంది. అప్పుడే ఈ కళల్లో జీవించాటానికి అవకాశం ఏర్పడు తుంది. ఆ దిశగా జానపద కళలు మనుగడ సాధించాలంటే కోసం వారి కళానైపుణ్యాన్ని గుర్తించి బహుళ ప్రాచుర్యం కల్పించటం,

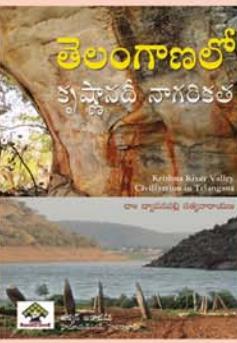
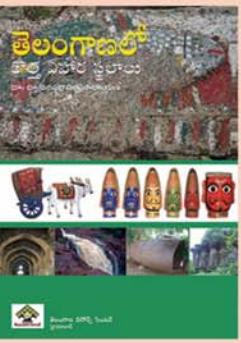
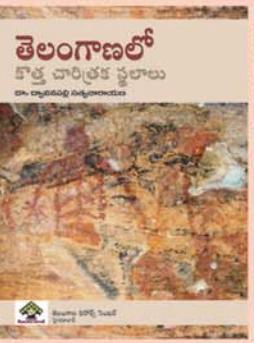
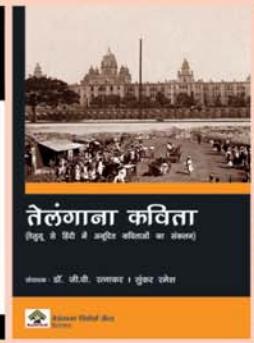
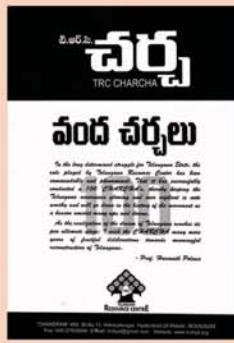
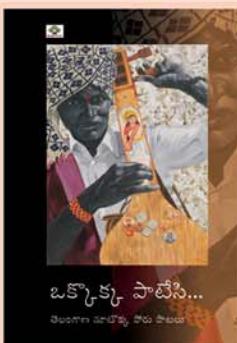
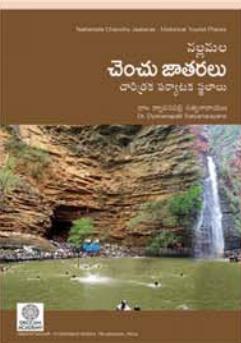
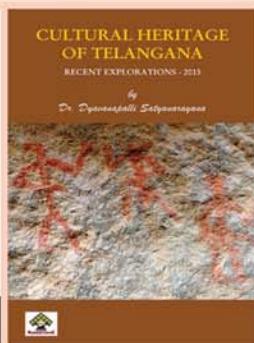
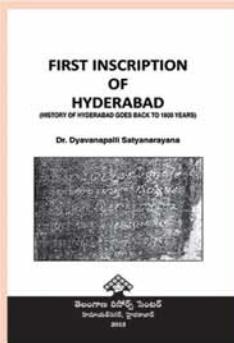
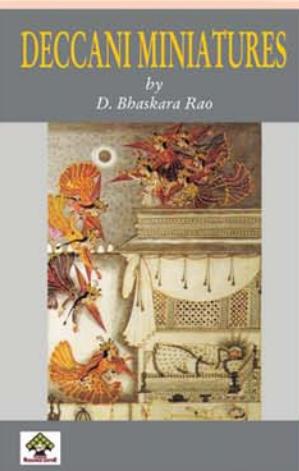
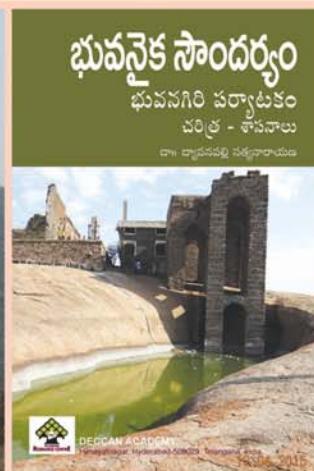
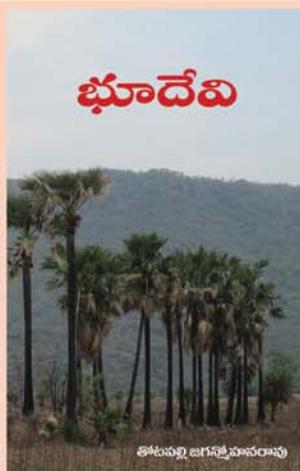
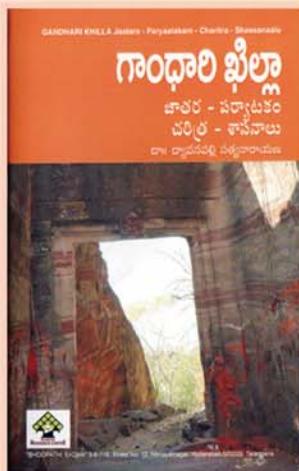
అంటేగాక వారి సామాజిక ఆర్థిక స్థితిగతుల్ని మెరుగుపరచడం ద్వారా ఆయా కళారూపాల్సి, కళాకారుల కళామయ జీవితాన్ని విభిన్న కోణాల్లో అధ్యయనం చేయడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. తద్వారా భవిష్యత్తు మార్గ దర్శకత్వం ఏర్పడుతుంది. ఈ దశలో ప్రభుత్వాలు, విశ్వవిద్యాలయాలు, పోషక కులాలు, కుల సంఘాలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు నిలుస్తాయని ఆశిధ్యాం.

-డా. గడ్డం వెంకట్

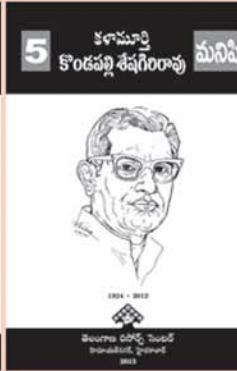
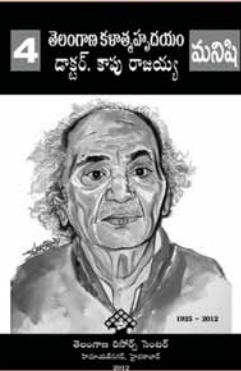
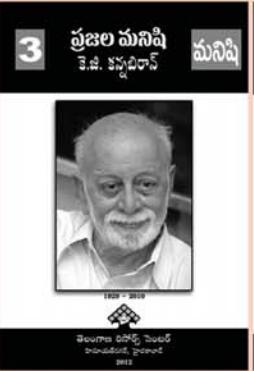
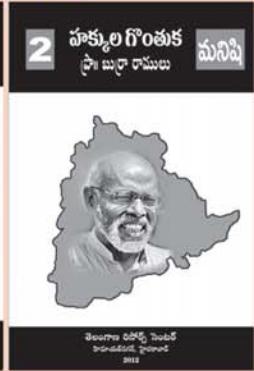
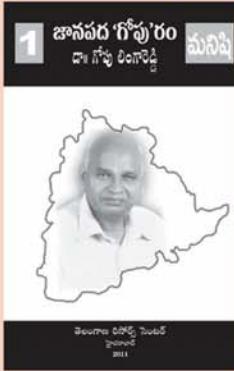
m : 9441305070

e : gaddamvenkanna@gmail.com

రకరకాల కారణాలతో తెలంగాణ ప్రముఖుల చరిత్రలు అంతగా వెలగులోకి రాకుండా పోయాయి. ఆయా ప్రముఖులల్పై ప్రజలకు ఒక అవగాహన కల్పించేలా వివిధ వ్యాపాల సంకలనంతో మనిషి పీరిట తెలంగాణ లసోర్, సంటర్ సంటర్ కొన్ని పుస్తకాలను ప్రచురించాడి.

పై పుస్తకాలు లభించు చిరునామా :

టీఆర్ఎస్ 3-6-712/2, ట్రైట్ నెం. 12, హిమాయత్నగర్, హైదరాబాద్ - 500029

ఫోన్ : 9030 6262 88. Email: trchyd@gmail.com

కాయగూరల వాషింగ్ & ప్యాకింగ్ పరిశ్రమ

ఇత్యాజీవితంలో ఆహార పదార్థాల తయారీలో కాయగూరలకు వున్న ప్రాధాన్యత మనందరికి తెలిసినదే. శరీరానికి అవసరమైన పోషక విలువలకు, విటమిన్లను, ఫినిజాలను, ప్రాచీస్లు వంటి వివిధ ఆవశ్యక పదార్థాలను కాయగూరలు అందించి, సరైన శారీరక, మానసిక వికాసానికి తోడ్పడమే కాకుండా రోగినిఁడ్చకశక్తిని వృద్ధి చేసి అనేక రోగాలను రాకుండా నిరోధించగలిగే శక్తి నాణ్యమైన కాయగూరలకు ఉంటుందని శాస్త్రీయంగా రుజువైనది. కాని నేటి పరిస్థితులలో నాణ్యమైన, తాజా కాయగూరల లభ్యత ముఖ్యంగా నగర, పట్టణ వాసులకు కష్టతరమాత్మనుదని చెప్పవచ్చు.

కాలుష్య ప్రభావానికి గురి అవుతున్న కాయగూరలు:

కాయగూరల ఉత్పత్తి దశ నుండి వినియోగదారులకు చేరే వివిధ దశలలో వివిధ రకాలైన కాలుష్యాలకు గురై, నాణ్యమైన పరిశుద్ధమైన కాయగూరలుగా వినియోగదారులకు చేరటం లేదన్నది వాస్తవం. పంట దశలోనే కాయగూరల పంటకు తెగుళ్ళు సోకినప్పుడు, వివిధ రకాల పురుగు మందులను తెగుళ్ళ నివారణకు పంటలపై చల్లటం జరుగుతుంది. అవి పొడిరూపం, ద్రావణ రూపంలోనైనా వుండవచ్చు. ఒకసారి పంటపై పురుగుమందులు చల్లిన తరువాత కనీసం వారం లేదా పదిరోజుల తరువాత కాని పంట కొయ్యుకూడదు.

కాని నేటి అనిశ్చిత మార్కెట్ పరిస్థితులలో టైతులు అంతకాలం వేచివుండలేక, మార్కెట్ నుండి ఎంక్యూయిరి వచ్చాక వెంటనే పంటలనుకోసి, మార్కెటుకు పంపటం జరుగుతుంది. అందువలన హానికర రసాయనాలు కాయగూరలపై మిగిలి వుంటాయి.

తీరా మార్కెటుకు వచ్చిన తరువాత రోడ్డు ప్రక్కనే దుకాణాలలో కాయగూరలకు అమ్మకానికి వుంచటం వలన రోడ్డుపై దుమ్ము, దూళి మరియు వాహనాల పొగపల్ల వచ్చే కార్బన్ రో కాయగూరలపై చేరుతుంది. కాయగూరల దుకాణాల యజమానులు ఈ కాయగూరలను తాజాగా కనిపించే విధంగా చెయ్యటానికి నీళ్ళు చల్లుతారు. ఆ నీరుకూడా పరిశుద్ధంగా వుండదు. అందువలన నేటి వలన కూడా కొంత కాలుష్యం ఈ కాయగూరలపై చేరుతుంది. ఈ విధంగా వివిధ దశలలో కాలుష్యానికి గురైన కాయగూరలను వినియోగదారులు సమయాభావం వలన సరైన పడ్డతిలో శుభ్రం చేసుకుని, ఆహార పదార్థాలను తయారు చేసుకొనే పరిస్థితులలో లేరు. అందువలన నేడు అనేక మంది వివిధ రకాలైన వ్యాధులకు గురి అవుతున్నారు. పరిశోధన ప్రకారం నేడు కౌస్సర్ వ్యాధిగ్రస్తుల సంబు పెరగటానికి తోడ్పడే అనేక కారణాలలో కాలుష్యంతో కూడిన కాయగూరలను తినటం ఒకటిగా చెప్పవచ్చు.

సరైన పద్ధతిలో వాషింగ్ & ప్రాసింగ్ అవసరం:

పైన తెలిపినట్టుగా వివిధ దశలలో కాలుప్యానికి గురి అవుతున్న కాయగూరలను సరైన విధంగా వాషింగ్ చేసి కస్టమర్కు నేరుగా అందించబడం ఒక మంచి ఉపాధి అవకాశం అవుతుంది. కాయగూరల లోపలికి చేరే రసాయనాలను పంట సాగు విధానంలో మార్పులు వస్తే తప్ప ఎవ్వరూ నివారించ లేదు. కనుక కనిసం కాయగూరల ఉపరితలంపై చేరే హోనికర రసాయనాలను, దుమ్ము మరియు దూశి, కార్బన్, ఘంగన్ వంటి వివిధ హోనికర కాలుప్యాలను తొలగించబడం ద్వారా వినియోగదారులకు కొంత నిజమైన కాయగూరలను అందించి, వారి ఆరోగ్యాభిపృష్ఠకి కృషి చెయ్యవచ్చు. ఎక్కువ పరిమాణంలో కాయగూరలను శుభ్రపరచటానికి ప్రత్యేక యంత్రపరికరాల అభివృద్ధిచేయబడం జరిగింది. ఆదేవిధంగా కాయగూరల ఉపరితలంపై కాలుప్యాన్ని 90 నుండి 95 శాతం వరకు తొలగించటానికి వీలుగా ప్రత్యేక సాంకేతిక పరిజ్ఞానంలో తయారు చెయ్యబడే వాషింగ్ లిక్ష్మీను ఉపయోగించబడం వలన మరియు అహారపదార్థాల ప్రాసింగ్ కౌరకు తయారు చెయ్యబడి ప్లాస్టిక్ బ్యాగులలో ప్యాకింగ్ చేసి, నగరాలు, పట్టణాలలోని కుటుంబాలకు వివిధ రకాల కాయగూరలను నిర్దీష్టపరిమాణంలలో ప్రాసింగ్ చేసి, వారం రోజులకు సరిపడు నట్టు ఫ్రీజ్లలో వుంచుకొనే విధంగా చక్కనా ప్యాకింగ్ చేసి వినియోగదారులకు అందచేయాల్సిన అవసరం వున్నది.

మార్కెట్లో అవశ్యకత వున్నది:

నాణ్యమైన పద్ధతిలో వాషింగ్ చేసి, గృహవినియోగ దారులకు అవసరమైన సైజులలో (ఉడా: 500 గ్రా. ప్రాసింగ్ చేసి, ఒకేసారి వివిధ కాయగూరలకు సరఫరాచేసి వారికి క్రింది కారణాల వలన మంచి మార్కెట్ అవకాశాలు వున్నాయని చెప్పవచ్చు.

1. వినియోగదారులలో పెరుగుతున్న ఆరోగ్యం పట్ల శ్రద్ధ.
2. కాయగూరలపై పెరుగుతున్న కాలుప్య ప్రభావం.
3. భార్యాభ్రత్రలు ఉడ్యోగస్థులు కావటం వలన ప్రత్యేక శ్రద్ధతో కాయగూరలకు శుభ్రం చేసుకొనే సమయం ఉండక పోవటం
4. నాణ్యమైన కాయగూరలకు ఎక్కువ మొత్తాన్ని వ్యాయం చెయ్యటానికి సిద్ధపడే వారి సంఖ్య పెరగటం
5. మధ్యవర్తులను నివారించబడం ద్వారా తక్కువ ధరకు, నాణ్యమైన కాయగూరలను అందించే అవకాశం వుండటం.

పరిశ్రమకు అవసరమైన యంత్ర పరికరాలు:

విజిటబుల్స్ వాషింగ్ మిషన్, బిల్లింగ్, ప్రైంటర్లో కూడిన

తూనిక యంత్రాలు, ప్రూట్ వాషింగ్ లిక్ష్మీ యంత్రం, సీలింగ్ యంత్రాలు, ప్లాస్టిక్ ట్రేస్స్, డ్రమ్ములు, టబ్లు (టబ్జ్స్) మొదలగునవి.

ముఢి పదార్థాలు:

లైతుల నుండి సేకరించబడే కాయగూరలు ఉడా: బెండ కాయలు, దొండ కాయలు, వంకాయలు, పొట్లకాయలు, కాకరకాయలు, దోసకాయలు, బీరకాయలు, బీన్స్ మరియు అన్ని రకాల ఆకుకూరలు, ప్యాకింగ్ ప్లాస్టిక్ బ్యాగులు (ఆరకిలో సైజు), 3 కేజీల సైజు ప్రైంటెక్ ప్లాస్టిక్ బ్యాగు, వాషింగ్ లిక్ష్మీ తయారీ పదార్థాలు, బిల్లింగ్ కాట్స్, ఇతరములు.

ప్రాసింగ్ విధానం:

లైతుల నుండి నేరుగా కొనుగోలు చేసిన వివిధ రకాల కాయగూరలను ముందుగా వాషింగ్ లిక్ష్మీ కలిపిన నీటిలో అరగంట సేపు నానబెడతారు. తరువాత ఈ కాయగూరలు ప్రత్యేక వాషింగ్ మిషన్లో ఎక్కువ స్ప్రెండిగా వచ్చే నీటిలో దెండుసార్లు అటోమెటిక్‌గా శుభ్రం చేయబడి, కన్వెయర్ ద్వారా బయటకు వచ్చి నీరు పూర్తిగా తొలగిపోవటం జరుగుతుంది. తరువాత ఓ పట్ట కాయగూరలను వేరే వేరుగా అరకిలో పరిమాణంలో తూకం మరియు బిల్లింగ్ యంత్రంలలో ప్యాకింగ్ చేసి, 6 లేదా 10 వేల కూరల ప్యాకెట్ల నిల్వ పెద్ద సైజ్ ప్రైంటెడ్ బ్యాగులో వేసి కస్టమర్కు నేరుగా వాళ్ళకు అందించబడం జరుగుతుంది. ఈ ప్యాకెట్లను సూపర్ మార్కెట్ల ద్వారా కూడా మార్కెట్ల చెయ్యవచ్చు. ఇదే పరిశ్రమలో వివిధ రకాల పండ్లను కూడా వాషింగ్ చెయ్యవచ్చు.

ప్రత్యేక సాంకేతిక పరిజ్ఞానంలో తయారు చేయబడే వాషింగ్ లిక్ష్మీను కూడా ప్రత్యేకంగా మార్కెట్ చెయ్యవచ్చు.

ఎపరికి అనుకూలం:

నాణ్యమైన కాయగూరలను వినియోగదారులకు అందించాలనే తపస వున్న ఎవరైన ఈ పరిశ్రమను ప్రతి మందలానికి ఒకటి చొప్పున ప్రారంభించవచ్చు.

పరిశ్రమ వ్యయం:

పరిశ్రమ సామర్థ్యం: గంటకు 1000 కేజీల కాయగూరల వాషింగ్ మరియు రోజుకు 200 లీటర్ల వాషింగ్ లిక్ష్మీ తయారీ.

పరిశ్రమ వ్యయం: రూ. 23 లక్షలు (ఇరవై మూడు లక్షలు).

- దక్ష్మన్యాస్

m : 9030 6262 88

e: desk.deccan@gmail.com

తెలంగాణ ఎత్తిపోతల జలపాతం

ఎవరైనా ఎత్తిపోతల జలపాతం ఎక్కడుందంటే రక్కుమని నాగార్జునసాగర్ దగ్గరుందని చెప్పారు. కానీ, మెదక్ జిల్లాలో ఉన్న జహీరాబాద్ దగ్గర కూడా అదే పేరుతో మరో జలపాతముందని ఎవరూ చెప్పేరు. అందరికీ తెలిసిన ఎత్తిపోతల జలపాతం రాతి గుట్టల మీద నుంచి దూకితే మనం తెలుసుకోబోతున్న జలపాతం రాతిమట్టి గుట్టల మీది నుంచి దూకుతుంది.

ఈ ఎత్తిపోతల జలపాతం మూడు జలపాతాల సముదాయం. తూర్పు నుంచి పడమర వైపు వడివడిగా ప్రయాణిస్తున్న వాగు మూడు పాయల జలపాతంగా మారగా, దీనికి కుడివైపు నుంచి జలజల పారుతున్న ఒక ఏరు మొదటి జలపాతం ప్రవాహంలోకి దూకుతున్నది. ఈ రెండు జలపాతాలు కలిసిపోయి ఒకే ప్రవాహంగా మారి ఒక ఘర్ఱాంగు దూరం ఎత్తేన మట్టి గుట్టల మధ్య ప్రవహించి, అక్కడ ఒక చదువైన 30 మీటర్ల పొడవైన బండ మీది నుంచి 40 అడుగుల

లోతున లోయలోకి దూకుతుంది. పచ్చని ఇర్కునై లోయలో కన్నించే ఈ దృశ్యం కన్నుల పండువగా ఉంటుంది. ఈ జలపాతం అంచునే కర్ణాటక రాష్ట్రం ఉంది.

ఈ ప్రాంతపు మట్టి గుట్టల మధ్య చిక్కుకుపోయినట్లు కనిపించే చెరువు, భూమినుంచే ఇటుక రాళ్ళను చెక్కుకొని వాటితోనే ఇళ్ళు కట్టుకోవడం, మెట్ట పంటలు, చిన్న చిన్న లంబాడి తండాలు... ఈ విశేషాల మధ్య చేసే ప్రయాణం ఆసక్తికరంగా ఉంటుంది. ఆసక్తి, సమయం ఉన్నవారు పక్కనున్న మొదగంపథి మీదుగా పది కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణించి గొట్టంగుట్ట అనే మరో పర్మాటిక స్థలాన్ని దర్శించవచ్చు, ప్రాదరాబాద్ నుంచి వెళ్ళేవారు దారిలో నందికందిలో నశ్కత్రాకార శివాలయం (వేయేళ్ళనాటిది) చూడవచ్చు. దేశంలో మొట్టమొదటి శాస్త్రీయ పట్టణమైన సదాశివేటను చూడవచ్చు.

మన రాష్ట్రంలో ఉన్న ఒక ఒక ఆర్గానిక్ హోటల్

జహీరాబాద్‌లోనే ఉంది. కాబట్టి అక్కడ ఆర్గానిక్ పుడ్ లాగించేయొచ్చు. ప్రత్యామ్నాయంగా తెలంగాణ పర్యాటకాభివృద్ధి సంస్థ వారి హరి హాట్లు పోట్ల కూడా అక్కడే ఉంది.

ఈ ఎత్తిపోతల ప్రాదరూబాద్కు సుమారు 110 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. ఎటునుంచి వెళ్ళేవారైనా ముందు ముంబై రహదారిలో ఉన్న జహీరాబాద్కు రైలులోగాని, బస్లోగాని, ట్రైవేటు వాహనంలోగాని చేరుకోవాలి. ఆ తరువాత పది కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణానికి ట్రైవేటు వాహనదారులకు తప్ప మిగతావారికి ఆటోలే శరణ్యం. జహీరాబాద్ రైల్వే ట్రాక్ దాచిన వెంటనే ఎడమ వైపుకి

తిరిగి హోతి-బి, పర్వతాపూర్, ఉప్పు తండూలు దాటి ఎత్తిపోతలను చేరుకోవచ్చు.

- ద్యావనపల్లి సత్యారాయణ,

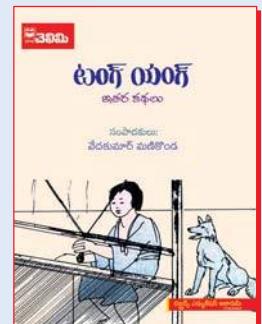
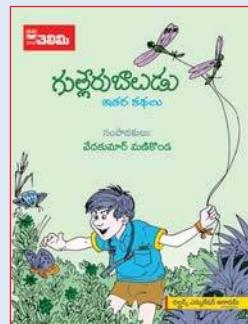
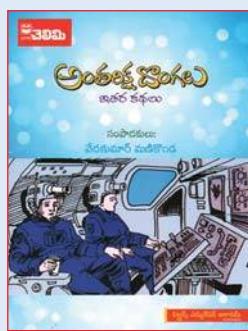
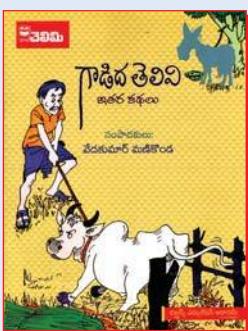
m : 94909 57078

e: dyavanapalli@gmail.com

(తెలంగాణ కొత్త విహార ప్రశ్నలు' పుస్తకం నుంచి)

ప్రతులకు: తెలంగాణ రిసోర్స్ సంటర్, చంద్రం 490, వీధి నెం. 12, హిమయత్సనగర్, ప్రాదరూబాద్-29.

తెలంగాణ. వెల: రూ. 100

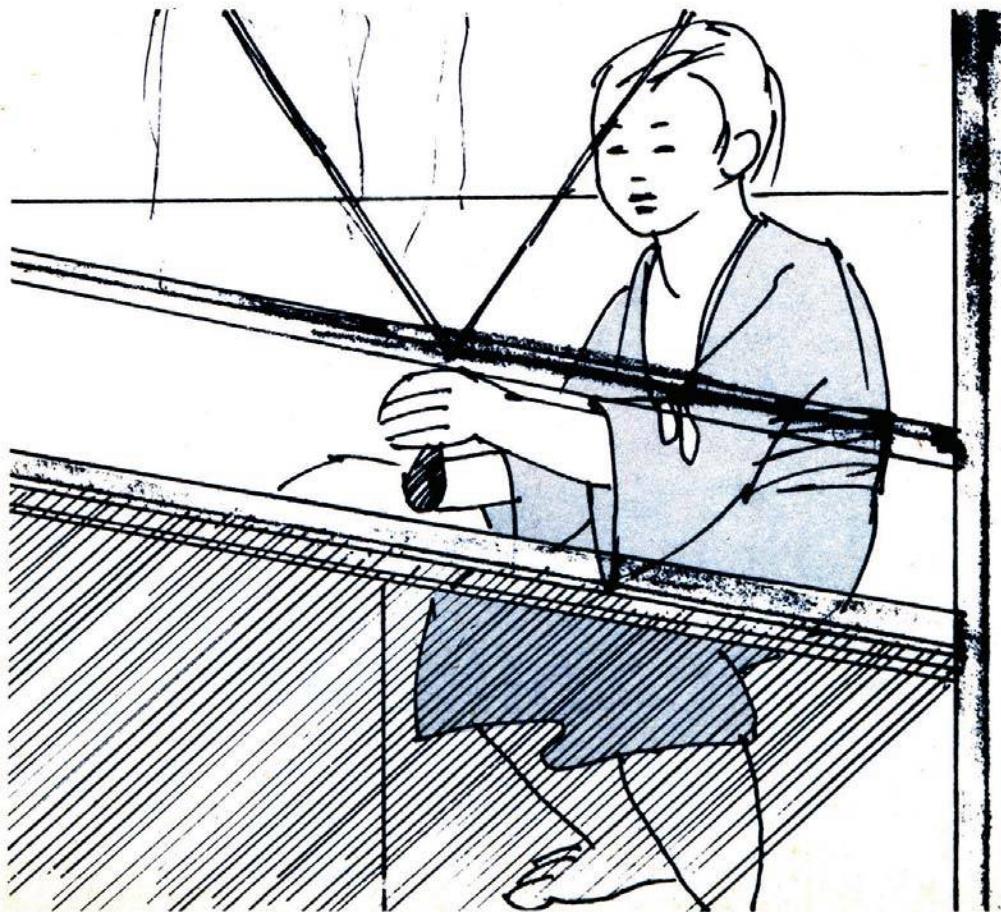
చిల్మన్ ఎడ్యూకేపసల్ అకాడమీ ఆధ్వర్యంలో 'బాలచెలిబి' ప్రచులంబిన 'గాడిద తెలిబి', 'అంతర్జ్ఞ డౌంగలు' (2018 నవంబర్), 'గుల్మేరు బాలుడు', 'టంగీ యంగీ' (2018 డిసెంబర్) అనే నాలుగు కథల పుస్తకాలు వెలువడినందుకు సంతోషం వ్యక్తం చేస్తున్నాము. ప్రతులు కావల్సిన వారు ఈ క్రింది చిరునామా నుండి వాందవచ్చును.

విడి ప్రతి వెల: రూ.30/-

'Bhoopathi Sadan' 3-6-716, Street No.12, Himayathnagar, Hyderabad-500029, Telangana. Mob: 9030626288

మరియు

- Nava Telangana ● Manchi Pustakam
- Nava Chetana ● Navodaya Book House

టంగ్ యంగ్

చాలా కాలం క్రితం చైనా దేశంలో టంగ్ యంగ్ అనే పదేళ్ళ కుర్రవాడు ఉండేవాడు. ఒక అవిచి తండ్రి తప్ప అతనికి నా అనేవాళ్ళ ఎవరూ లేరు. ఆ అవిచి తండ్రి కూడా ఎప్పుడూ ఏదో ఒక రోగంతో అవస్థ పదేవాడు. రోజంతా కుక్కి మంచంలో పడుకొని మూలుగుతూ ఉండేవాడు. దాంతో సంసార భారమంతా పాపం టంగ్ యంగ్ మీద పడింది.

పసివాడులూ టంగ్ యంగ్ అల్లి చిల్లరిగా తిరిగేవాడు కాదు. తోటి పిల్లలంతా ఆటపాటలతో కాలక్కేపం చేస్తూ ఉంటే, టంగ్ యంగ్ మటుకు ఎక్కడో అక్కడ కూటి చేసి నాలుగు డబ్బులు గడించేవాడు. అ డబ్బుతో తం ట్రీ కొడుకుల పొట్లు గడిచేవి. కొడ్డోగొప్పో మిగిలితే అది తండ్రి మందులకు ఖర్చుయి పోయేది. కొంతకాలం ఇలా గడించింది. టంగ్ యంగ్ తం ట్రీకి రోగం మరీ ముదిరిపోయి అయిన చచ్చిపోయాడు.

తండ్రి అంత్యక్రియలు చెయ్యడానికి టంగ్ యంగ్ దగ్గర

చిల్లగ్వ్య కూడా లేదు. అమ్మ డానికి కూడా ఇంట్లో ఏమీలేవు. అందుకే టంగ్ యంగ్ తన్నుతాను ఒక పొరుగూరి ధనిక వర్తకుడికి అమ్మేసుకొన్నాడు.

తన దగ్గర జీతం లేకుండా మూడు సంవత్సరాలు వెట్టి చా కిరి చెయ్యాలన్న షరతు విధించి, ఆ వర్తకుడు టంగ్ యంగ్ కు కావలసిన డబ్బు ఇచ్చాడు. ఆ డబ్బుతో టంగ్ యంగ్ తండ్రి అం ట్యూకియలు జరిపాడు. తరవాత పొరుగూరి వర్తకుడి దగ్గర బానిసగా కుదరడానికి బయలుదేరాడు.

పొరుగూరికి వెళ్ళాలంటే అడవిదాటి వెళ్ళాలి. ఒంటరిగా అడవిలో నడుస్తున్న టంగ్ యంగ్ కు భయం వేసింది. అడవిలో తనను ఏ సింహమో, పుత్రో మింగేస్తుండని గజగజ వణికిపోయాడు. అలా భయంతో బిక్కచచ్చి పోయి అడుగులో అడుగు వేసుకొంటూ పోతున్న అతని దగ్గరికి ఎక్కడి నుంచో ఒక కుక్క పచ్చింది. ఆ కుక్కను చూడగానే టంగ్ యంగ్ కు ప్రాణం లేచి వచ్చింది. ఆప్యా

యంగా దాని మెడ కాగలించుకొన్నాడు. కుక్క కూడా ప్రేమగా అతని చెంపలను నాకింది. అడవిలో తనకు నేస్తం దొరికినందుకు టంగ్ యంగ్ మురిసిపోయాడు. అతనికి కొండంత ఛైర్యం వచ్చింది. అడవి దాటి ఆ పర్తకుడి ఇంటికి వెళ్ళాడు.

టంగ్ యంగ్తో ఉన్న కుక్కను చూసి పర్తకుడు మండి పడ్డాడు. కుక్క అతనితో ఉండటానికి ససీమిరా వల్లకాదన్నాడు. టంగ్ యంగ్కి ఏడుపు వచ్చింది. కుక్కను కూడా తనతో ఉండనివ్వమని పర్తకుడి కాళ్ళావేళ్లా పడి బ్రుతిమాలాడు.

“నీకు నేత పని వచ్చా?” అడిగాడు పర్తకుడు.

“మా ఊళ్లో ఉన్నప్పుడు, ఎక్కువకాలం ఒకసాలెవాడి దగ్గరే కూలీ చేశాను” అన్నాడు టంగ్ యంగ్.

“అయితే సరే, నేను నూలు ఇస్తాను. మూడు రోజుల్లోగా నాకు 30 గజాల బట్ట నేని ఇవ్వాలి. అలా నేని ఇస్తే నీ కుక్క సీతో ఉంటుంది. లేకపోతే దాన్ని అడవిలోకి తరివేస్తాను”. అన్నాడు.

30 గజాల బట్ట నేయడం మాటలతో అయ్యేపని కాదు. ఇంకో మనిషి తోడు లేకుండా అనసలు వీలుకాదు. అందుకే పర్తకుడికి ఏ నమాధానం ఇవ్వాలో, టంగ్ యంగ్కి పాలుపోలేదు. ఇంతలో కుక్క అతని అరచేతిని ప్రేమగా నాకింది. దాంతో అతని చేతుల్లోకి కొత్త శక్తి వచ్చినట్లు అయింది. వెంటనే టంగ్ యంగ్ పర్తకుడి పరశుకు ఒప్పుకొన్నాడు.

టంగ్ యంగ్ రోజింతా పొలంలో, ఇంట్లో పని చెయ్యాలి వచ్చేది. పగలంతా చాకిరి చేసిన టంగ్ యంగ్ రాత్రి అయ్యేసరికి బాగా అలసి పోయేవాడు. నిద్ర కూరుకపోతున్న కళ్ళతో నేత గదిలోకి వచ్చే వాడు. బట్ట నేడ్దామని మగ్గం దగ్గర కూర్చునేవాడు. నిద్ర ఆపుకోలేక పోయేవాడు. మగ్గం మీద పడి అలాగే నిద్రపోయేవాడు. తెల్లగా తెల్లవారాక అతనికి మెలకువ వచ్చేది. వెంటనే పొలంలోకి పరిగెత్తేవాడు.

రెండు రోజులు ఇలా గడిచిపోయాయి. తెల్లవారితే పర్తకుడికి నేసిన బట్టను ఇప్పాలి. లేకపోతే కుక్కను తరిమేస్తాడు. టంగ్ యంగ్కి ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. కానేపు కుక్కను కొగలించుకొని ఏడ్చాడు. తరవాత నేత పని మొదలు పెట్టాడు. కాని నిద్రముంచుకు వచ్చింది. అలాగే మగ్గం మీద పడి నిద్రపోయాడు.

తిరుగుతున్నట్టు, బట్ట తయారపుతున్నట్టు, అతను కలలు కంటూనే ఉన్నాడు.

తన చెంపలను ఎవరో నాకుతున్నట్టనిపించింది టంగ్ యంగ్కి, వెంటనే అతనికి మెలకువ వచ్చింది. ఎదురుగా తన కుక్క కనిపించింది. రాత్రంతా నిద్రపోయినందుకు తనను తాను తీట్లుకొన్నాడు. కుక్కకి తనకూ బుణం తీరిపోతున్నందుకు, ఎక్కడలేని బాధా కలిగింది. దాన్ని కొగలించుకొని భోరున ఏడ్చాడు. కుక్క తన నాలికతో టంగ్ యంగ్ కన్నీళ్లు తుడిచింది. మూతితో పొడిచి అతని దృష్టిని మగ్గం వైపు మళ్ళించింది. మగ్గం వైపు చూసిన టంగ్ యంగ్ ఆశ్రమానికి అంతలేదు. చక్కగా నేసిన బట్ట మగ్గం పక్కనే మదత పెట్టి ఉంది.

ఇంతలో తలుపు చప్పుడయింది. టంగ్ యంగ్ తలుపు తీశాడు. ఎదురుగా అతని యజమాని నించుని ఉన్నాడు. అతని చేతిలో కుక్కను

కట్టియ్యానికి ఒక గొలసు కూడా వుంది. గదిలోకి వచ్చిన యజమాని కూడా ఆశ్చర్యంతో నోరు తెరిచాడు. మగ్గం దగ్గర ఉన్న బట్టను ఒక్క అంగలో వెళ్లి అందుకొన్నాడు. గబగబా తన మూరతో బట్టను కొలిచి చూసుకున్నాడు. సరిగ్గా 30 గజాలూ ఉంది. ఆ బట్టను చంకలో పెట్టుకొని బయటకు పోయాడు.

రెండు రోజులు ఇలా గడిచిపోయాయి. తెల్లవారితే పర్తకుడికి నేసిన బట్టను ఇప్పాలి. లేకపోతే కుక్కను తరిమేస్తాడు. టంగ్ యంగ్కి ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. కానేపు కుక్కను కొగలించుకొని ఏడ్చాడు. తరవాత నేత పని మొదలు పెట్టాడు. కాని నిద్రముంచుకు వచ్చింది. అలాగే మగ్గం మీద పడి నిద్రపోయాడు.

నాకు 50 గజాల పట్టు బట్ట కావాలి. అలా బట్ట తయారు చేసి ఇచ్చాలో, నిస్సూ నీ కుక్కనీ వదిలేస్తాను. లేకపోతే నీ కుక్కను అడవిలోకి తరిమేస్తాను. సుప్పు మటుకు మూడు సంవత్సరాలకు బదులు 6 సంవత్సరాలు నా దగ్గర వెళ్లిచాకిరి చెయ్యాలి వస్తుంది’ అన్నాడు.

టంగ్ యంగ్కి నోట మాట రాలేదు. మౌనంగా ఆ దారపు కండెలు అందుకొని వెళ్లిపోయాడు. పర్తకుడు సంతోషంతో చంకలు గుఢు కొన్నాడు. ఒకవేళ టంగ్ యంగ్ 50 గజాల పట్టుబట్టను త యారు చెయ్యగలిగితే పర్తకుడి రొపై విరిగి నేతిలో పడ్డబ్బే. ఎందుకంటే, ఆ బట్టను అమ్మి వచ్చిన డబ్బుతో అతను మంచి వయసులో ఉన్న 10 మంది బానిసలను కొనుక్కోవచ్చు. టంగ్ యంగ్ గసక బట్టను నెయ్యలేకపోతే అతని చేత మరో మూడు సంవత్సరాల పాటు చక్కగా చాకిరి చేయించుకోవచ్చు. ఎటు చూసిన అతనికి లాభమే.

టంగ్ యంగ్‌కి రోజంతా ఇంట్లోనో, పొలంలోనో పనితో సరిపోయేది. రాత్రి అయ్యేసరికి ఒళ్లంతా హూనమయ్యేది. ఆపురా వురు మంటూ నాలుగు ముద్దలు తిని, నేతగదిలోకి పరిగెత్తే వాడు. ఎంత ఆపుకొండామనుకొన్నా కళ్లు మూతలు పడిపోయేవి. ఇలా అరు రోజులు గడిచి పోయాయి. తెల్లవారితే వర్తకడికి 50 గజాల పట్టు బట్ట ఇవ్వాలి. లేకపోతే తన తన నేస్తుం లేకుండా ఒంటరిగా ఇక్కడ అరు సంపత్తురాలు గొడ్డు చాకిరీ చెయ్యాలి.

ఈ ఆలోచనాగానే టంగ్ యంగ్ చెంపల మీద కన్నీళ్లు బారాయి. అతనికి తన డోరు, నది, తండ్రి జ్ఞాపకం వచ్చాయి. వెక్కి వెక్కి ఏడ్చాడు. ఇంతలో తలుపు తోసుకొని అతని కుక్క ఆ గదిలోకి వచ్చింది. టంగ్ యంగ్ కుక్కను కౌగిలించుకొని పెడ్డగా ఏడ్చాడు.

తరవాత మగ్గం దగ్గర కూర్చున్నాడు. కాస్త బట్ట నేశాడు. అది బాగా రాలేదు. కోపంతో, దుఃఖంతో జుట్టు పీక్కున్నాడు. అలాగే మగ్గం మీద పడి నిద్రపోయాడు.

తలుపు దడ దడ లాడటంతో టంగ్ యంగ్‌కి మెలకువ వచ్చింది. బితుకు బితుకు మంటూ వెళ్లి తలుపు తీశాడు. లోపలికి వచ్చిన వర్తకడిని మగ్గం దగ్గర ధగ ధగ మెరిసిపోతున్న పట్టుబట్ట కనిపించింది. ఆశ్చర్యంతో అతడు తల మునలకలయ్యాడు. గబ గబా బట్టను కొలుచుకున్నాడు. సరిగ్గా 50 గజాలూ వుంది.

“సరే, నేను మంచివాళ్లి కాబట్టి అన్న మాట నిలబెట్టుకొంటున్నాను. నువ్వు, నీకుకు మీ ఇష్టం వచ్చిన చోటికి పొంది” అన్నాడు.

టంగ్ యంగ్‌కి బట్ట ఎలా తయారయింది అర్థం కాలేదు.

అయినా దాన్ని గురించి ఆలోచిస్తూ అక్కడ నిలవ బట్టికాలేదు. వెంటనే కుక్కను తీసుకొని బయటకు పరిగెత్తాడు.

టంగ్ యంగ్, కుక్క అడవిలో రెండు రోజులు నడిచి అతని ఊరికి దగ్గరగా వచ్చారు. ముందు నడుస్తున్న టంగ్ యంగ్ బోకాను, తన నోటితో లాగి కుక్క అతన్ని ఆపింది. టంగ్ యంగ్ వెనక్కి తిరిగాడు.

“టంగ్ యంగ్! నేను మామూలు కుక్కను కాను. దేవలోకపు కుక్కను. నువ్వు అడవిలో భయపడుతుంటే జాలివేసి, నీకు తోడుగా వచ్చాను. వర్తకడి మగ్గం మీద బట్టులు నేసింది కూడా నేనే” అంటూ కుక్క అతనికి ఒక మూట అందించింది.

ఆ మూటలో 50 గజాల పట్టు బట్ట ఉంది. దాని మీద జరీ అల్లిక ఉంది.

టంగ్ యంగ్ తన కళ్లను, చెవులను కూడా నమ్మలేకపోయాడు.

కుక్క మెడను ఆప్యాయంగా కౌగిలించుకొని దానిని ముద్దు పెట్టుకొన్నాడు.

కుక్క అతని చెంపలను నాకింది”.

టంగ్ యంగ్! ఈ బట్టను అమ్ముకొని, వచ్చిన డబ్బుతో ఏ దన్నా వ్యాపారం చేసుకో. నీలాంటి మంచి కుర్రవాడికి, ఎప్పటికీ మంచే జరుగుతుంది” అంటూ అడవిలోకి వెళ్లపోయింది.

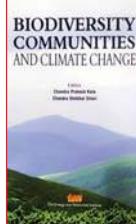
-సురేష్ ఆత్మరామ్

మన కొరు - మన వశం

Published : Telanana State Forest Department KBR National Park, Hyderabad Circle, Jubilee Hills, Hyderabad. Ph : 040-23555463

Biodiversity Communities and Climate Change

Editors : Chandra Prakash Kala, Chandra Shekhar Silori
Published : TERI (The Energy and Resources Institute)
Ph : 24682100 or 41504900
teripress@teri.res.in www.teriin.org

మహబుబ్ నగర్ (ఉమ్మడి) జిల్లా

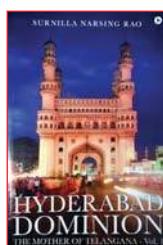
వీరశిలలు పరశిలలు

రచన : కొమ్మగోవి శేసయ్య

వెల : రూ. 100

ప్రతులకు : ఇం.0.1-48/4/సి1, శ్రీవాస్తి నిలయం, రాదాకృష్ణ కాలనీ, బ్స్ట్రీట్ వెనుక, కల్కుల్లి, నాగర్కరూల్, ఫోన్ : 9440118718

ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

HYDERABAD DOMINION

The Mother of Telangana - Vol.1
Writer : Surnilla Narsing Rao
Published : Notionpress.com

దా. జి.ఆర్.అంబేధర్ ప్రసంగాలు (సంపుటం-1)

అనువాదం : దా. వి. కొండలరావు.

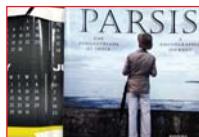
ప్రా. సరేష్ కుమార్ ఏర్పుల,

ప్రా. జి. సత్యనారాయణ,

ప్రా. ఎ. సుబ్రావు

వెల : రూ. 405

ప్రతులకు : తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్

PARSIS

A Photographic Journey
Writer : Sooni Taraporevala
Published : Good Books
19 Kala Niketan, 47c B, Desai Road, Mumbai 400026, India

ఎంకటి కట్లు

రచన : గలపణి అశ్విక్

వెల : రూ. 80

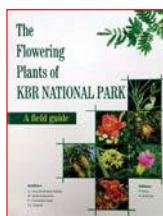
ప్రచురణ : మారసం పబ్లిక్షన్స్ - 61

ప్రతులకు : గలపణి సరీజన

404, విల్లెర్ రెసిడెన్స్, సిద్ధార్థ సుజ్యో పక్కన,

శ్రీనివాస్ నగర్, సిద్ధాపేట - 502 103

ఫోన్ 9441701088, 9849649101

The Flowering Plants of KBR National Park

Editors : P. Venu, K. Srinivas
Published : Forest College and Research Institute Hyderabad @ Mulugu, Dist. Siddipet, Telangana - 50279. Ph: 8332975516. Email : tsfcriti2016@gmail.com. www.fcrits.in

సహవర పరీక్ష

రచన : డా. గుణూలి రాఘవేంద్ర పిల్లల కథలు

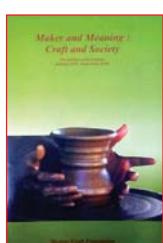
ఎడిటర్ : డా. పత్రిపాక మోహన్

ప్రచురణ : మారసం-63

వెల : రూ. 40

ప్రతులకు : 5-4-47,

విమలా టాకీస్, సిలసిల్లా - 505301

Maker and Meaning : Craft and Society

Published : Madras Craft Foundation, G-3, Madhuram Flats, No.6, Urur Olcott Road, Besant Nagar, Chennai - 600 090, India.

Ph : 91-044-446 2435, 4918943

అలగెల్లిన పాట

రచన : అంబటి వెంకట్

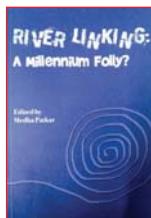
ప్రచురణ : జాబిలి కళామండలి ప్రచురణ-9

వెల : రూ. 300

ప్రతులకు : ఇం.నె.0.7-1-155/డి9/ల

శ్రీనివాస్ కాలనీ, పానగర్లరీస్, నల్గొండ,

ఫోన్ : 9966376072, ప్రముఖ పుస్తకేంద్రాలలో

River Linking : A Millennium Folly?

Edited by : Medha Patkar

Rs : 250

Copies Available with :

National Alliance of People's Movements, 6/6, (Basement), Jangpura B, New Delhi 110014, India
napmindia@gmail.com

చిల్డన్స్ ఎడ్యూకేషన్ల్ అకాడమీ

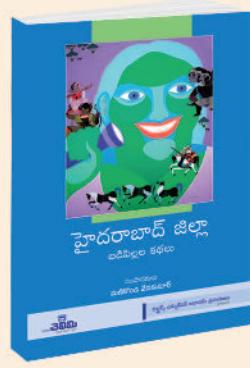
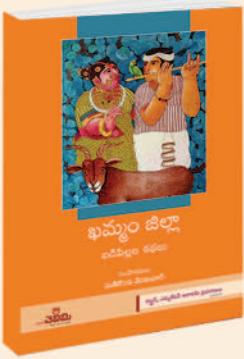
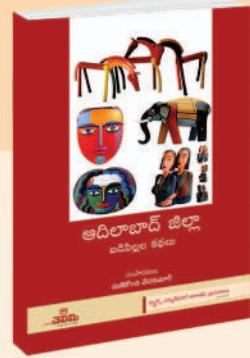
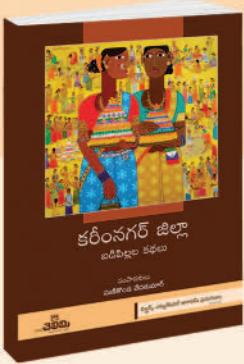
హైదరాబాద్ (Regd. 720/1982)

బాలచెలిమి

పిల్లల వికాస పత్రిక

తెలంగాణ బడి పిల్లల కథలు

పిల్లలకు ఆత్మంత ఆనందానిచ్చేది ఆట బొమ్మలు, కథల పుస్తకాలే. పార్శ్వపుస్తకాలు అందించే జ్ఞానానికి సమాంతరంగా మరెంతో లోకజ్ఞానాన్ని అందించేది బాల సాహిత్యమే. పుస్తకాలు పిల్లల అలోచనా వైవిధ్యాలను పెంచుతాయి. వారి ఊహలకు ప్రొజాం పోస్ట్‌ఐల్డ్ యొమిల్. వారిలో స్మషనాత్మకతను పెంచుతాయి. చరిత్ర, సంస్కృతి, కళలు, సైన్స్, మానవ స్వభావాలు, జంతు స్వభావాలు, ఆరోగ్య సంబంధిత అంశాలు - ఒకటిమిటి ప్రొఫాషనిక విజ్ఞానాలని బాలసాహిత్యం. పీల్లలలో కైతికతను, ఆధ్యాత్మికతను, నక్రమమైన ప్రవర్తనను, మంచి చెదుల అవగాహనను పెంచే బాధ్యతను బాల సాహిత్యమే నెరవేర్సగలదు.

ఇవి అచ్చంగా మన కీల్లలు రాసిన కథలు, స్వచ్ఛమైన కథలు. ‘చిల్డన్స్ ఎడ్యూకేషన్ల్ అకాడమీ’ తెలంగాణలోని ఉమ్మడి 10 జిల్లాల “బడి పిల్లల కథలు” నంకలనాలుగా అందమైన బొమ్మలతో వెలువరించింది.

10 పుస్తకాల సెట్ ధర రూ.330 • తగ్గింపు ధర రూ. 300

ప్రతులకు

అన్ని ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలు.

మరియు

‘భూపతి సదన్’ 3-6-716,

స్టీట్ నెం. 12,

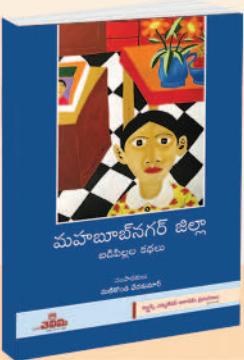
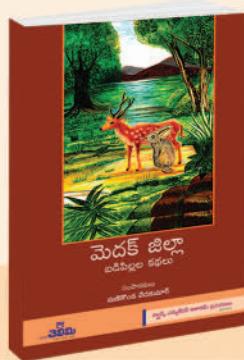
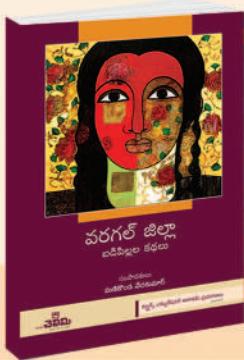
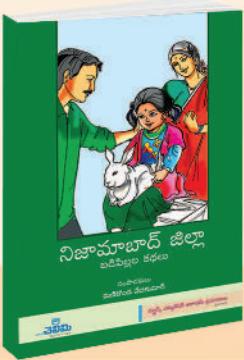
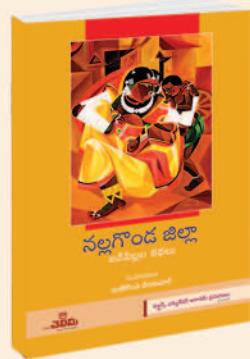
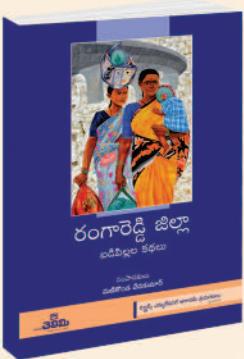
హిమాయత్ నగర్,

హైదరాబాద్-500029

ఫోన్ : 9030 6262 88

email: edit.chelimi@gmail.com

website : www.balachelimi.com

చిల్డన్స్ ఎడ్యూకేషన్ల్ అకాడమీ ప్రమరించిన ఇతర పుస్తకాలు

MNR EDUCATIONAL TRUST

2-23 B / 350, Bhagyanagar (Phase III), Near HMT Hills, Opp : JNTU Kukatpally, Hyderabad - 500 072,

Ph : +91-40-23890835, 23899795, Fax : +91-40-23897380

MNR HIGHER EDUCATION CAMPUS

MNR Nagar, Narsapur Road, Sangareddy, Gr. Hyderabad - 502 294, A.P.

Cell : (0) 99597 36679, (0) 99662 33332, (08455) 230524, 230525.

E-mail : info@mnrindia.org website : mnrindia.org

Enriching Lives Through Education & Health ...

MEDICAL
DENTAL
AYURVEDA
PHARMACY
NURSING
ENGINEERING
PHYSIOTHERAPY
EDUCATION
ARTS & SCIENCE
SCHOOLS

◆ 42 Top Grade Institutions

◆ 35 Years Track Record

◆ 42000 Students

◆ 1800 Faculty Members

MNR EDUCATIONAL TRUST established in 1974 at Hyderabad is a leading education power house in South India. The Trust governs 42 Institutions with 42,000 students & 1800 teaching staff in its various institutions. MNR Educational Trust offers courses ranging from Primary education to Graduation / Post – Graduation & Research.

Facilities

- » 110 acres Lushgreen campus
- » Central Library
- » Separate Hostels for Boys & Girls
- » Virtual Class rooms
- » Outdoor & Indoor Sports
- » Well connected by Air, Rail and Road
- » Airport pick-up on request
- » Separate & Secured (A/c, Non-A/c) hostels for Boys & Girls
- » Wi-fi Internet Facility on campus
- » Frequent Academic updation to Parent
- » Modern Mess/Canteen facility serving delicious food
- » Sports Complex with GYM, Indoor & Outdoor games

- » Super Market & Canteen Facility
- » 24 Hrs. Medical Facility in campus
- » ATM Banking Facility
- » Digital Classrooms

42 top Grade Institutions

- » MNR Medical College
- » MNR Dental College
- » MNR Ayurveda Medical College
- » MNR College of Physiotherapy
- » MNR Master of Science (Medical) College
- » MNR Institute of Paramedicals
- » MNR College of Nursing
- » MNR School of Nursing
- » MNR College of Pharmacy
- » MNR College of Engineering & Tech.
- » MNR PG Teacher Education Colleges (M.Ed)
- » MNR Teacher Education Colleges (B.Ed)
- » MNR Elementary Teacher Education Colleges (D.Ed)
- » MNR Rural PG College of Education (M.Ed)
- » MNR TPT Teacher Education Colleges
- » MNR Degree Colleges
- » MNR Junior Colleges
- » MNR Residential Junior Colleges
- » MNR Residential Schools
- » MNR Group of Schools

M N Raju
Chairman

M. Ravi Varma
Director

